The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc.
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JANUARY 14, 1959.

LATVIJA
AMERIKA

4./749. n-rs. TREŠDIEN, 1959. G. 14. JANVĀRĪ 9. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Viksna, J. Vītols, A. Gailīte, Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. 8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

MIKOJANS NAV LABĀKS PAR CITIEM

ARODBIEDRĪBU PREZIDENTS MĪNIJS BOIKOTĒ MIKOJANU UN APSŪDZ VIŅU DAŽĀDOS STARPTAUTISKOS NOZIEGUMOS.

Padomju Savienības ministru prezidenta pirmā vietnieka Mikojana divu nedēļu ilgā vizīte Sav. Valstīs atklāj dažādas ļoti interesantas parādības. Piemēram: kapitālisma ideoloģijas visstiprākā pārstāvja multimiljonāra Ītona locīšanos ap komūnismu un kādas baznīcas pārstāvju grupas izgāšanos Losandželosas lidlaukā, kur tie bija ieradušies ar apsveikuma plakātiem sagaidīt Mikojanu. Komūnistiem naidīgās ārzemnieku vienības, kas arī bijušas lidlaukā Mikojanu „sagaidīt", baznīckungus mazliet iepērušas.

Lai gan Mikojana atbraukšana Sav. Valstīs pagāja gandrīz **neatzīmēta**, viņa ierašanās dažādās pilsētās kļūst arvienu raibāka, un komūnismam naidīgo iedzīvotāju aktīvitāte arvien lielāka. Pēc Mikojana uzņemšanas Klīvlendā, Sav. Valstu prezidents Eizenhauers pat jutās spiests apellēt pie amerikāņu viesmīlības jūtām, aicinot izrādīt pieklājību padomju viesim. Tas tomēr neko nav līdzējis, *jo vainīgs nav vis viesmīlības trūkums*, bet gan pats viesis.

Ar prieku jākonstatē, ka ārzemnieku grupas nebūt nav vienīgās, kas atklāti parāda savu naidu Mikojanam un komūnismam vispār. Tas manāms arī pašu amerikāņu aprindās, kur kā ļoti labs piemērs būtu jāmin AFL — CIO arodbiedrību prezidents Mīnijs. Viņš ne tikai kā boikotēja kādu Mikojanam par godu rīkotu maltīti, bet citā gadījumā pat atļāvās pateikt, ko viņš par Mikojanu domā. Tā, kādā arodbiedrību rīkotā konferencē, kur tika pārrunātas darba un zinātnes problēmas pašreizējā pārejas pasaulē, prezidents Mīnijs izvārtīja Mikojanu dubļos tā, ka amerikāņu arobiedrību acīs pēdējam nomazgāties būs visai grūti. Mīnijs aizrādīja, ka Mikojans ir viens no vecajiem krievu boļševikiem un ka viņš vainīgs ungāru slepkavošanā. „Tagad šis „kungs" lēkā apkārt pa Sav. Valstīm", sacīja Mīnijs, „bet savā laikā viņš bija viens no tiem, kas gādāja par brīvības cīņu izbeigšanu Ungārijā un ar pamiera karogu sagūstīja un noslepkavoja brīvības cīņu vadoņus." Runādams par komūnismu vispār, Mīnijs gaŗāmiedams pieskārās arī Chruščeva personai un uzsvēra, ka pēdējais nav ne par centu labāks kā Staļins — varbūt vēl sliktāks. „Ko tad īsti grib padomju valdība?" vaicāja arodbiedrību prezidents. —

„Tā grib pārveidot pasauli pēc sava ģīmja un līdzības. Chruščevam, tāpat kā Staļinam, mērķis attaisno līdzekļus." Paverot Padomju Savienības arsenāla durvis, Mīnijs atzina, ka **ar krāpšanu, subversiju, varmācību, terroru, verdzību un iekarošanu Maskava mēģina uzkundzēties visai pasaulei.** Vienā no vīsobjektīvākām runām, kāda pēdējos gados dzirdēta Rietumu pasaulē, Mīnijs pateica, ka Padomju Savienība varbūt nav sagatavota riskēt ar jaunu pasaules karu virskundzības panākšanai, kas tomēr nenozīmē, ka tā pārtrauks mēģināt. **Tāpat kā līdz šim, lietojot visdažādākos paņēmienus, Padomju Savienība turpinās savu iesākto politiku, lai kādreiz varētu valdīt visā pasaulē.** Lai no šādām briesmām izvairītos, nepieciešama spēcīgāka Sav. Valstu aizsardzības sistēma, lielāka palīdzība saimnieciski neattīstītām valstīm un vēl stabilāka Sav. valstu saimniecība pašu mājās. **„Padomju Savienība grib mūs ne tikai kā panākt", brīdināja Mīnijs, „bet arī mūs paņemt."**

Un pats Mikojans? Smaidīgs un uzmanīgs, ārēji nepiešķirot nekādu vērību viņa virzienā lidojošiem, slikti tēmētiem lauksaimniecības ražojumiem, Mikojans pareģo attieksmju uzlabošanos Sav. Valstu un Padomju Savienības starpā. Interesanti aizrādīt, ka **Mikojans, lai gan nepārtraukti runā par mieru un sadarbību, prot saviem vārdiem piešķirt arī nepārprotamu draudu noskaņu.** Tā, piemēram, apmeklēdams Čikāgu, Mikojans izteicās: „Ja jūs gribat ar mums sadzīvot, tad nemēģiniet mums diktēt savus noteikumus." Un kādā citā gadījumā: „Kādreiz mēs bijām nespēcīgi. Tagad turpretim neviens mūs vairs nevar uz ceļiem nospiest. Varbūt, ka mums nav tik daudz zināšanu un kapitāla, bet mums ir gribas spēks. Runāsim kā līdzīgs ar līdzīgu, tad mēs atradīsim atrisinājumu mūsu dažādām problēmām . . . mēs negribam karu, bet mēs negribam arī kapitulēt."

Lietpratēji Vašingtonā tomēr pareģo, ka vienā otrā jautājumā Padomju Savienībai un Mikojanam tomēr būs jākapitulē. Ka ievērītā Berlīnes putra pašiem krieviem būs arī jāizēd — Rietumu galvaspilsētās neviens vairs nešaubās. Mikojana personiskā sakāve tiek saskatīta dažādos tirdzniecības darījumos. Pēdējais, piemēram, gribētu saņemt Sav. Valstu dolaru kredītu, lai tad Padomju Savienība varētu iepirkt dažādus amerikāņu ražojumus. **Ar to Padomju Savienība iedzīvotos kā materiāli, kas pats par sevi saprotams, un arī politiski — pārējai pasaulei tiktu pierādīts, ka amerikāņi krieviem uzticas; ka Vašingtona piedevusi nesamaksātos kara laika parādus, piedevusi Maskavai tās mēģinājumu izjaukt Maršala plānu un Padomju Savienības izstāšanos no Pasaules Bankas.** Kara laikā Padomju Savienība no Sav. Valstīm saņēma dažādus ieročus un kara materiālus 11 miljardu dolaru vērtībā. Bet izspiest no amerikāņiem 6 miljardu dolaru lielu aizdevumu Mikojanam neizdevās; tāpat viņam neizdosies izspiest tagad iecerēto dolaru kreditu.

ŽĪDU GETO SIBIRIJĀ

PADOMJU SAVIENĪBA PAREDZĒJUSI ŽĪDU MASVEIDĪGU PĀRVIETOŠANU

ASV žīdu komitejas Parīzes filiāle saņēmusi ziņas no ticamiem avotiem, ka Padomju Savienība gatavojas žīdu masveidīgai pārvietošanai uz Birobidžanu.

Šādu priekšlikumu proponēšot partijas kongresā, ko atklās šī gada 27. janvārī Maskavā.

Kongresa darba kārtības galvenais jautājums, paskaidro žīdu avoti, būs jaunās septiņgades (1959.—1965.) pieņemšana, sevišķu uzmanību piešķirot saimnieciskās attīstības veicināšanai padomju Āzijā. Šai sakarā kongresa laikā tikšot pieprasīta žīdu pārvietošana uz tā saucamo „žīdu autonomo apgabalu" Birobidžanā.

ASV žīdu komiteja paskaidro, ka priekšdarbi vismaz politiskā plāksnē, šādai pārvietošanai jau veikti. Un proti, pagājušā gadā premjērs Chruščevs pukojies, ka žīdi esot par daudz lieli individuālisti un kūtri kolektīva darba darītāji.

Chruščeva izteikumam drīz vien sekojuši raksti padomju presē, cildinot dzīves apstākļus Birobidžanā, kur žīdi dzīvojot normālu dzīvi, paturēdami savu nacionālo īpatnību. Birobidžana, „Padomju Savienības Palestīna", tika izveidota jau 1948. gadā, bet tikai ļoti niecīgs skaits žīdu to izvēlējās par savu dzīves vietu. Daudzi, kas tur apmetās, pēc neilga laika atkal aizbrauca, žēlodamies par klimatu un primitīviem dzīves apstākļiem. No 150.000 Birobidžanas iedzīvotājiem žīdu ir tikai apmēram viena ceturtā daļa.

Spriežot pēc ASV žīdu komitejas saņemtās informācijas, Birobidžanas atdzimšana varētu pieņemt vienu vai vairākus no 3 dažādiem virzieniem. Un, proti, pirmkārt, plāns varētu palikt tikai uz papīra. Tai pašā laikā tas dotu padomju valdībai legālas tiesības visus žīdus ieskatīt (Padomju Savienībā dzīvo vismaz 3 miljoni) par „territoriālu tautību", liedzot viņiem jebkādas tiesības ārpus Birobidžanas. Žīdi Padomju Savienībā starp citu tiek ieskatīti par atsevišķas tautības un nevis atsevišķas reliģijas pārstāvjiem. Otrkārt, var rēķināties ar masveidīgu un piespiedu žīdu pārvietošanu. Treškārt, Birobidžana varētu tikt oficiāli pasludināta par žīdu territoriju, padomju iestādēm lietojot dažādus tiešus vai netiešus spaidus, lai panāktu žīdu pārcelšanos.

MASKAVA PIEPRASA SARUNAS VĀCIJAS JAUTĀJUMĀ

RIETUMU LIELVALSTIS NORAIDA JAU DAUDZKĀRT DZIRDĒTOS UN NEPIEŅEMAMOS MASKAVAS PIEDĀVĀJUMUS

Pagājušās nedēļas nogalē Padomju Savienība lika priekšā sasaukt konferenci Vācijas miera līgumam, lai tādā veidā atbrīvotu ceļu Berlīnes problēmas atrisināšanai. Maskavas piedāvājumā paredzēta 28 valstu konference, ieskaitot arī komūnistu Ķīnu. Konference būtu sasaucama jau nākamo divu mēnešu laikā. Proponēto sarunu vieta — Varšava vai Prāga.

Padomju Savienības notās, kas tika izsūtītas visām tām valstīm, kas 2. pasaules karā cīnījās pret Vāciju, tomēr nekas jauns nav atrodams. Maskava *nāk ar tiem pašiem priekšlikumiem*, kuŗus Rietumi noraidīja jau 1954. gadā ārlietu ministru konferencē Berlīnē un kuŗi vairākkārt noraidīti arī vēl pēc tam. Dažādo priekšlikumu starpā Maskava pieprasa Rietumu okupēto Berlīnes daļu pārvērst par neitrālu brīvpilsētu, uzsverot, ka šāds statuss Rietumberlīnei būtu jāpatur līdz Vācijas apvienošanas dienai. Viena gada laikā pēc Vācijas miera līguma parakstīšanas Padomju Savienība pieprasa visu ārvalstu karaspēku izvākšanu no Vācijas territorijas. Vācijai tai pašā laikā aizliegts iesaistīties jebkādā politiskā vai militārā blokā, kuŗā nav pārstāvētas visas tās valstis, kas parakstījušas Vācijas miera līgumu. Līgums būtu jāparaksta arī Rietumvācijai un Austrumvācijai, kā arī jaunai konfederācijai, kuŗu pārstāvētu abas Vācijas. Jau ar to vien un Padomju Savienības vēlēšanos sarunās pieaicināt komūnistu Ķīnu pietiek, lai Rietumi padomju priekšlikumu noraidītu.

Īsumā pakavējoties pie dažiem padomju priekšlikuma paragrafiem, redzams, ka Vācijas konfederācijai būtu jāsamierinās ar tām robežām, kādas tagad ir abām Vācijas daļām. Tas nozīmē, ka vāciešiem uz visiem laikiem jāatsakās no tām territorijām, kas tagad atrodas Polijas un Padomju Savienības rokās. Nekāda veida politiska vai saimnieciska apvienība starp Vāciju un Austriju nedrīkst notikt. Vācijai atļauts paturēt navigācijas tiesības, kā arī tiesības darboties līdz starptautiskā tirdzniecībā. Vācijas konfederācijai atļautu turēt armiju ar noteikumu, ka šai armijai nav nedz atomieroču, nedz zemūdeņu. Vienai trešai daļai ārvalstu bruņoto spēku jāatstāj Vācijas robežas ne vēlāk kā 6 mēneši pēc miera līguma parakstīšanas.

Pēc Padomju Savienības *priekšlikuma bez 4 lielvalstīm* Vācijas miera līgums būtu jāparaksta Albānijai, Beļģijai, Baltkrievijai, Bulgārijai, Brazilijai, Grieķijai, Ungārijai, Dānijai, Indijai, Itālijai, Kanadai, komūnistu Ķīnai, Luksemburgai, Holandei, Jaunzēlandei, Norvēģijai, Pakistānai, Polijai, Rumānijai, Ukrainai, Somijai, Čechoslovakijai, Dienvidslāvijai un Dienvidafrikai.

Rietumi paliek kurli

Vašingtonā. Kā jau to varēja sagaidīt, Padomju Savienības priekšlikums jaunai konferencei, uz jau sen noraidītiem komūnistu noteikumiem, Rietumu galvaspilsētās nav atradis dzirdīgas ausis.

Sav. Valstu diplomāti Vašingtonā paskaidro, ka nākot ar šādu priekšlikumu, Padomju Savienības valdībai jau pašā sākumā bijis labi zināms, ka Rietumi to noraidīs, kaut vai tādēļ vien, ka tik svarīga konference paredzēta jau nākamo 2 mēnešu laikā un piedāvājot tādas sarunu vietas kā Varšavu vai Prāgu.

KUBĀ LEGĀLIZĒ KOMŪNISTU PARTIJU

Dažādām revolūcionāru grupām vēl vienmēr rīvējoties, Kubas valdība paver durvis jaunai nelaimei.

Havanā. Gaviles, ar kādām Kubas galvaspilsēta sagaidīja nemiernieku vadoni Fidelu Kastro, ir izskanējušas un Havana pamazām atgriežas parastajā ikdienā. Gan mūžlietā vienmulāka kā agrāk, jo slēgtas daudzās spēļu elles, bet revolūcionārā valdība domā — daudz morālāka nekā līdz šim un līdz ar to garīgi veselīgāka. Meklējot savas, parasti tūristiem pilnās galvaspilsētas izvirtības vainu Batistas valdībā, spēļu ellēs un Sav. Valstu kapitālā, un mēģinot to visu atgriezt revolūcijas idejām piemērotās sliedēs, jaunajiem Kubas valdniekiem nepamanīta pagājusi gaŗām Batistas pagrīdē padzīto komūnistu izkūnošanās. Pēdējie Kubā, tāpat kā Irakā, paŗādījās dienas gaismā tūlīt pēc vecā režīma krišanas. Un, tāpat kā Irakā, arī Kubā komūnisti tagad legālizēti. Kāda Kubas komūnistu grupa savu baŗotāju pirkstos iekoda jau pirmajā dienā pēc Batistas padzīšanas, mēģinot pārņemt kādu arodbiedrību. Vienīgi Kastro cīnītāju savlaicīgā atsteigšanās šo nodomu izjauca. Lai gan bija nepārprotams brīdinājums revolūcijas vadībai no komūnistiem uzmanīties, tas netika ievērots. Rezultātā komūnisti Kubā var tagad organizēties kā legāla politiska partija un darboties atklāti tik ilgi, kamēr tā nepārkāpj valsts likumus. Havanas provinces komandants Cienfuegos kādā preses konferencē izteicās, ka „mēs nevaram komūnismu atzīt par noziegumu . . ., bet, ja komūnisti pārkāpj demokratiskās normas vai apdraud valsts intereses, tad mēs noteikti spersim nepieciešamos soļus." Fakts tomēr paliek, ka 8.000 — 10.000 zināmiem Kubas komūnistiem tagad brīvas rokas organizēties. No Batistas diktatūras Kubai ir izdevies atbrīvoties, bet tai pašā laikā pavērtas durvis kādai daudz lielākai nelaimei, kas gan kļūs manāma daudz lēnāk, toties būs nesalīdzināmi grūtāk izskaužama.

JĀNIS KONRĀDS atkaŗo pasaules meistarnosaukumu

Sidnejā. Pagājušās nedēļas nogalē Jānis Konrads atkaroja 2. augustā austrāliešu peldētājam Rozem zaudēto pasaules meistara nosaukumu 880 jardu brīvā stilā peldējumā. Ar savu 8:59,6 rezultātu Jānis ir līdz šim pirmais peldētājs pasaulē, kas 880 metru distanci brīvā stilā veicis laikā zem 9 minūtēm. Līdzšinējais Rozes pasaules rekords bija 9 minūtes 13,5 sekundes.

Plūdu traģēdija Spānijā

Madridē. Pagājušās nedēļas nogalē lietus gāžu sakāpinātie ūdeņi Vega de Terra rezervuārā sagrāva krātuves aizsprosta pretestību pilnīgi pārplūdinot un izpostot 3 jūdžu attālo Ribadelago ciemu. No ciema 150 ēkām 125 nolīdzinātas līdz ar zemi. Valdības iestādes paskaidro, ka plūdu traģedijā galu dabūjuši ap 200 cilvēku.

MIKOJANS DETROITĀ

Mikojans ieradās Detroitā, lai iepazītos ar ASV autorūpniecības „galvaspilsētu". Lidlaukā bija sapulcējušies ap 50 demonstrantu, lai sagaidīt augsto viesi". Taču policija nelaida viņus armēņa tuvumā.

Žurnālistiem lidlaukā Mikojans paskaidroja, ka viņa „sapnis esot nostiprināt ASV un PSRS draudzību, lai abas valstis savā starpā nekad nekaroto".

Arī Maskavas sūtnis Meņšikovs savā runā izteica pārliecību, ka „amerikāņu un krievu tautas grib dzīvot mierā un saticībā".

Detroitā demonstrēja ungāru, ukraiņu, latviešu, lietuviešu u.c. apspiesto tautu pārstāvji.

ZIŅAS ĪSUMĀ

● Padomju Savienības raķete „Sapnis", kas tagad uzsākusi riņķot ap sauli — starp zemi un planētu Marsu, tuvākās dienās sasniegšot savu maksimālo ātrumu — 72.000 jūdžu stundā. Krievu panākums tā satraucis amerikāņus, ka Tautas pārstāvju nama izplatījuma pētīšanas komiteja nekavējoties pieprasījusi prezidentam Eizenhaueram nekavējoties atsākt mēģinājumus mēness sasniegšanai.

● Čerčilam aizejot no politiskās skatuves, no valstsvīriem, kas nekļūst veci, tagad minams Dienvidkorejas prezidents Ri un Rietumvācijas kanclers Ādenauers. Pirmais, 84 gadi vecs, gatavojoties kandidēt prezidenta amatam (ceturtam terminam) arī 1960. gada vēlēšanās. Kaut ko tādu pašu sagaida arī no kanclera Ādenauera, kas nule kā atzīmēja savu 83. dzimšanas dienu. Rietumvācijas vēlēšanas būs 1961. gadā.

● Daļa Polijas dārglietu, kas kara laikā tika paglābti no vāciešiem un atvestas uz Kanadu, drīz vien tiks atdotas Polijas komūnistiem. Apmēram puse poļu dārgumu, kas atrodas Otavā Montreālas bankas glabāšanā, ceļos atpakaļ uz Poliju. Otra puse atrodas Kvebekā, kuŗas patstāvīgais premjērs Diplesī pat negrib dzirdēt par dārglietu atdošanu. Diplesī deklarējis, ka viņš rīkosies neatkarīgi no Otavas, un Varšavas komūnistiem brīvās Polijas mantas neatdošot.

● Savā pirmajā preses konferencē Čikāgā Padomju Mikojans pareģoja, ka kādreizējais ārlietu ministrs Molotovs, tagad trimdā ārējā Mongolijā, drīz vien atkal nākšot lielā godā. Un, proti, Molotovs tikšot ieiecelts par sūtni kādā lielvalstī. Mikojans arī pasacīja, ka personīgi viņš Molotovu ļoti cienot.

Igauņu apvienība Toronto godina savus ievērojamus darbiniekus

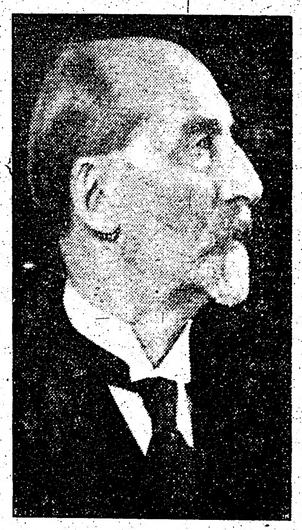

Jāņs Tennissons

Igauņu apvienība Toronto svētdien, 11. janvārī, sarīkoja svinīgu aktu sv. Adreja baznīcas telpās par godu diviem izciliem patriotiem Jānam Tennissonam un komponistam Juhanam Āvikam, atzīmējot J. Tennissona 90. un J. Āvika 75. dzimšanas dienu.

Prof. Jāņs Tennissons vēl pirms Igaunijas valsts nodibināšanas bija ilggadīgs laikraksta Postimees redaktors, valsts un ministru prezidents neatkarīgajā Igaunijā. Krievu iebrucēji viņu deportēja 1940. gadā.

Prof. J. Tennissons ir viens no igauņu ievērojamākiem valstsvīriem un intellektuāliem. Boļševiški viņu izsludināja par tautas nodevēju, jo viņš protestēja pret boļševiku okupāciju un viltus vēlēšanām. J. Tennissona piederīgie uzturas Zviedrijā, bet par viņa paša tālāko likteni nav ziņu.

Johans Āviks bija konservātorijas profesors un komponists, prof. J. Vītola audzēknis Pēterpils konservātorijā un mūsu Jāņa Zālīša studiju biedrs. A. Āviks dzīvo Zviedrijā.

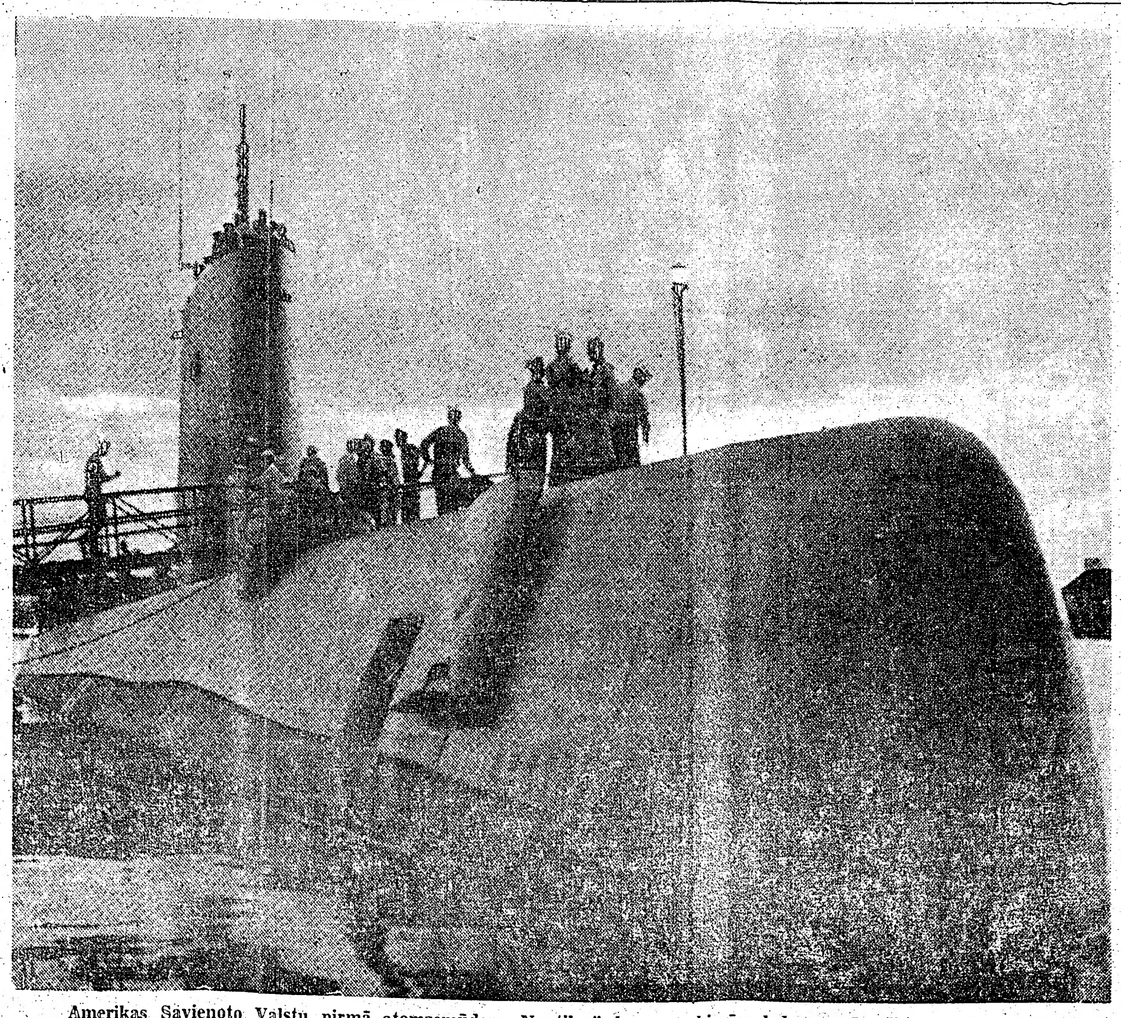

Amerikas Savienoto Valstu pirmā atomzemūdene „Nautilus", kas zem biezām ledus masām šķērsoja Ziemeļpolu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
lenaidnieki grib mūs iznīcināt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

RUNAS UN DARBI

P. DREIMANIS

Rakstos un sarunās bieži tiek ironizēts par dažādās sanāksmēs un īpaši svinīgos aktos teiktām runām. Protams, ir arī izņēmumi — runas, kas tiek ļencinātas. Bez šaubām, ir runātāji, kas atkārtojas un paši nepārdzīvo to, par ko stāsta; dažiem runātājiem arī valoda nav tekoša. Šādus runātājus pagrūti klausīties.

Bet katra atkārtošanās nav pelama: runājot par kādu tematu vairākas reizes, iespējams to aplūkot no dažādiem viedokļiem, kas veicina iedziļināšanos attiecīgā jautājumā. Diemžēl, klausītāji ne vienmēr uzmanīgi seko runātāja domu gaitai un reizēm pat nemaz neklausās, ja viņiem temats liekas pazīstams. Tādos gadījumos nav vainojams runātājs, bet gan klausītājs. Bez tam ir tematī, kas pielīdzināmi lūgšanai. Par tiem būtu jārunā pēc iespējas biežāk, ne tikai reizi gadā.

Lektoru runas dāvanas ir ļoti dažādas. Izcilām tām ir īpaša nozīme mazsaturīga temata iztirzājumā. Nopietni un saturīgi temati valdzina klausītājus arī vidvvējā izteiksmes veidā, ja vien runātājs tos labi pārzina un savas domas saista ar attiecīgām jūtām.

Jūtu tonis ļoti svarīgs temata iztirzājumā. Tas sasita klausītāju uzmanību un sekmē arī domu izpratni; piem., skolotāja stāsts ar atbilstošu pārdzīvojumu ir ļoti labs līdzeklis uzmanības uzturēšanai klasē, lietas izpratnei un attiecīgo jūtu attīstībai audzēkņos. Kur domas savijas ar jūtām, tur risinās pilnīgāka calvēka gara attīstība. Protams, nav jānonāk galējībā, kad jūtu uzplūdumā pazūd domu sakarība. Bet cilvēki ir dažādi. Tāpēc nevar no visiem prasīt vienādu jūtu pārdzīvojumu. Ir arī spilgti intellektuālas dabas temati, kuŗu iztirzājumā jāpieturas pie loģiskās domu gaitas, kāpēc emocionālais tonis maz manāms.

Svinīgo aktu runām ir nepieciešamības raksturs — pieminamie notikumi jāatgādina klausītājiem, īpaši jaunajai paaudzei. Šo aktu rīkotājiem ne vienmēr izdodas sameklēt izcilus lektorus. Tie, protams, vēlami. Ja tomēr viņu nav, tad tāpēc akts nav atceļams. Parasti runai aktā seko mākslinieku priekšnesumi, kas priekšlasījumā ierosinātās domas papildina, sekmējot īpaši attiecīgo jūtu attīstību. Tāpēc akta mērķis zināmā mērā tiek sasniegts, ja arī runātājs tā dalībniekus nav īpaši valdzinājis.

Darbiem allaž ir priekšroka. Bet tie jāpārzina, kādā nolūkā bieži vien nevar iztikt bez runām. Reizēm tām ir īpaša nozīme; piem., lieli valstsvīri runās skaidro tautai savus nodomus. Kad tā viņu plānu izprot un par to sajūsminās, tad tas viegli reālizējas. Pretējā gadījumā no tā var arī nekas neiznākt. Tātad runas lietderīgas arī lielos valstiskos pasākumos un, protams, nacionālos ierosinājumos.

Čakli un veikli darbinieki, strādādami virs vidusmēra, vērš parasti darba devēja uzmanību ne tikai uz sevi, bet arī uz to tautu, pie kuŗas viņi pieder. No tā jāsecina, ka ikviens immigrants ar darbu var pakalpot arī savai tautai, veicot zināmu nacionālu uzdevumu. Bet šim darbam tiek piešķirta vismazākā uzmanība, jo tam nav skaļuma.

Nacionālo uzdevumu kārtošanā iespējami ļoti dažādi darbi. Visus tos nav iespējams pārredzēt. Dzīves plūsmā atklājas tādas iespējas, kas agrāk neviem nam nenāca prātā. Arī nejaušības gadījumi immigrantam reizēm dod iespēju vērst klātesošo uzmanību uz savu tautu un tai nodarīto pārestību.

Lielākus un pie tam regulārus pasākumus parasti organizē un sagatavo. Tad, protams, nepieciešamas zināšanas un attiecīgie vingrinājumi, kas katram immigrantam nevar būt pa spēkam. Ja vispāri cilvēks sekmīgi veic tos uzdevumus, kas atbilst viņa spējām, tad šī patiesība attiecināma arī uz darbiem nacionālā plāksnē — ikviens tautietis dara to, kas atbilst viņa spējām un tieksmēm, cik tālu tas iespējams viņa tagadējos dzīves un darba apstākļos pēc ikdienas darba un nepieciešamās atpūtas. Pat gājiena un demonstrāciju dalībnieku lomu nevar uzspiest katram tautietim; jārēķinās ar viņa parastām gaitām un piemērotību masu uzstāšanās gadījumam. Dažs labs pasākums neizdodas vai neatstāj vajadzīgo efektu tāpēc, ka tēlotājiji nav piemēroti savām lomām; piem., demonstrācijās noguruši cilvēki, kas pirmo reizi izgājuši uz ielas tēlot netaisnības upurus un cīnītājus par labāku tautas nākotni. Arī šajā darbā jāpiedalās personām, kas spēj spilgti izpaust to, kas attiecīgajā brīdī attēlojams. Vienaldzīgais vai nepiemērotais tēlotājs vairāk bojā vispārējo efektu, nekā to veicina. Arī sauklim — darbus un darbus — jāpieiet apdomīgi un lietpratīgi, jo nepiedevušies darbi var vairāk kaitēt nacionālai lietai nekā tajās runas.

Aplūkotais ļauj secināt, ka tautas nākotnes interesēs un arī atseviška tautieša kultūrālā attīstībā vērtīgi kā darbi, tā arī runas. Un prasība tikai pēc darbiem neatbilst dzīves tiešamībai. Dažreiz šo prasību izmanto uzmanības novēršanai no vienaldzības un kūtruma, kas sāk ieviesties arī mūsu tautiešu aprindās.

KOMŪNISTI DEDZINA BAZNĪCAS

Luterāņu baznīcas Misuri sinode vienmēr ieņēmusi asu nostāju pret komūnistiem un politisko tendenču dēļ atteikusies iestāties arī „World Council" of Christan Chruches" organizācijā, kas nupat Klīvlendas konferencē pieņēmusi komūnistiem ļoti patikamas un labvēlīgas rezolūcijas. Misuri sinodes žurnālos un izdevumos bieži parādījušies raksti, kas brīdina pasauli no komūnisma briesmām; tāpat sinodes vadītāji vairākkārt asi nosodījuši draudzēšanos ar komūnistiem.

Tagad arī amerikāņu komūnisti pārgājuši ofensīvā. Pagājušā gada 7. decembrī, kā to ziņo sinodes laikraksts — Lutheran Laymen — īsi pirms dievkalpojuma sākšanās izcēlies ugunsgrēks lielajā Misūri sinodei piederošā Trīsvienības baznīcā Hustonā, Teksasā, kur katru dievkalpojumu apmeklē apm. 1600 dievlūdzēju. Šīs baznīcas mācītājs Olivers Harms ir Misūri sinodes viceprezidents. Uguns laikā pamanīta un apdzēsta. Tā sākusies svētdienas skolas skolotāju istabā, un, uguni apdzēšot, ugunsdzēsēji tur atraduši kādu zimīgu lietiņu — emblēmu ar sirpi un āmuru.

Laikraksts piezīmē, ka, apmēram pirms gada, līdzīgi veidā aizdedzināta arī Hustonas lielākā Metodistu baznīca.

L.

TAVU IEKRIŠANU!

Bēglu nometnes Vācijā arvien biežāk apmeklē vietējo firmu aģenti. (Fakts)

„Guten Tag", teica dāma, ienākot manā bēgļa istabiņā. „Vēlos no jums izlūgties autogrammu, cienītais kungs."

Sākumā nesapratu, ko tas viss nozīmē, jo neesmu nedz politikis, nedz kino aktieris, arī bagātības tik, cik nopelnu.

Redzot mani izbrīnījušos, skaistā vācu dāma vēlreiz atkārto: „Vēlētos jūsu autogrammu. Jūs taču man to neliegsit, vai ne?"

„O. K!" teicu, un „uzmetu" uz papīreļa savu vārdu.

Dāma bija apmierināta, sniedza man pateicībā roku lai un noprasīja, kad varot atnākt otrreiz.

„Kad vien vēlaties!" priecīgs atbildēju, un viņa, mīligi pasmaidījusi, aizgāja.

Pēc trim dienām dāma atkal bija pie manis. Tā kā tikko biju saņēmis honorāru — divdesmitpiecas markas — jutos labi.

„Šodien nāku kā firmas „Grapholux" pārstāve. Jūsu parakstu zinātniski izpētījām un analizējām. Te ir jūsu rakstura īpašību skicējums. Tas maksā 20 markas. Norakstiņš — piecas markas. Kopā — divdesmitpiecas."

Biju pārsteigts. „Bet es taču to neesmu pasūtinājis!" kliedzu.

„Kā tā? Jūs taču devāt savu parakstu!" maigā dāma paliek it pikta. „Lūdzu, te jums mūsu zinātniskais atestāts. Divdesmitpiecas markas."

Gan skrēju pie latviešu komitejas, gan pie vācu policista, bet bez panākumiem. Paraksts apliecinot manu piekrišanu.

Tā mani noslauca. Nu esmu atkal tukšā.

Miks.

ZIEMASSVĒTKU KAUJU ATCEREI

PULKV. FR. BRIEDIS UN VIŅA VEIKUMI

Man bija tā laime būt viņa līdzgaitniekam cauri visām 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljona, vēlāk pulka, cīņām Rīgas frontē, sākot ar 1915. gada oktobri līdz 1917. gada augusta mēnesim.

Pirmā mūsu satikšanās iznāca 1915. gada septembrī huzāru kazarmās Rīgā, kur toreiz kapteiņa, vēlāk ģenerāļa, R. Bangerska vadībā formējās Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljons.

Būdams vecāks un jau kaujās piedzīvojis, poručika pakāpē, virsnieks ar Juŗa ordeni pie krūtīm, Briedis komandēja pirmo rotu. Bez tam viņš bija arī bataljona komandiera vietnieks.

Frontē tolaik valdīja liels sajukums ,jo sakautās krievu armijas atliekas nevarēja nekur noturēties. Krievi bija gandrīz bez artilerijas un tiem trūka arī šāviņu. Kaujas morāle krievos bija tik tālu noslīdējusi, ka tie nebija vairs derīgi jebkādai uzbrukuma akcijai.

Un F. Briedis bija tas, kas iedzīvināja ideju par nakts uzbrukumiem nakts tumsā, prieks kā artilerijas priekšsagatavošana ar daudz municijas izšķiešanu nebija vajadzīga.

1915. gadā, ja nemaldos 22. oktobŗa naktī, Briedis īstenoja savu pirmo nakts uzbrukumu, bez artilerijas palīdzības. Tas notika pie Veisu mājām uz Misas upes. Tika saņemti gūstekņi un iegūti lozmetēji, tā leģenda par vācu neuzvaramību bija satriekta.

Tas bija liels notikums armijas aprindās, kas atbalsojās visā Krievijā un ārkārtīgi pacēla latviešu strēlnieku kaujas prestižu cittautiešu acīs. Tā sākās Brieža slavas apspīdētais ceļš.

1915. gadā 8. marta kaujās Briedis sekmīgi ar savu rotu ielauzās vācu līnijās, bet, diemžēl, tika smagi ievainots.

Savu spožāko sasniegumu F. Briedis ieguva Ziemassvētku kaujās 1916. gada 23. decembrī (vecā stila). Tur, komandēdams 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka pirmo bataljonu, Briedis bez viena artilerijas šāviena pārgāja vācu pirmo stipri nocietināto līniju, zaudējot tikai vienu kritušu strēlnieku. Visa 1. latviešu strēlnieku brigāde pa šo pārrāvumu varēja brukt iekšā un bez zaudējumiem traukties pret vācu tālākiem nocietinājumiem. Tā bija spoža uzvara. Diemžēl, arī šoreiz, tikai 4 stundas pēc kaujas sākuma, vācu snaipers Briedi atkal smagi ievaino. Atveseļošanās ilga garus mēnešus, un kad Briedis atgriezās kā pilns pulkvedis, viņš pārņēma 1. Daugavgrīvas pulka komandēšanu. Tagad nu galveno cīņu nācās vērst pret iekšējo ienaidnieku — boļševikiem.

Kerenska valdības mikstčaulība gandrīz bez cīņas nodeva valsti Ļeņina rokās. Briedis beidzot bija spiests atstāt pulku, bet viņš turpina cīnīties pret komūnistiem. 1918. gada jūnijā arī es jau biju paspējis demobilizēties un, pa Volgu kuģodams, iegriezos Kazaņā. Braucot no ostas uz pilsētu, pretim braucošā ormanī ieraudzīju plkv. Briedi. Sarunās noskaidrojās, ka viņš ieradies Kazaņā, lai noorganizētu pretboļševiku latviešu kareivju grupu. Mans ieskats bija, ka latviešiem nevajadzētu jaukties krievu lietās, jo visu ticību krievu cilvēkam biju pazaudējis jau frontē būdams.

Bet Briedis bija izcils cilvēku iedvesmotājs, viņš prata citus pārliecināt un aizraut. „Bet, Dardzān, pret nelieti mums tomēr jācīnās" — kā šodien vēl dzirdu viņa vārdus. Uz to es neko nevarēju iebilst un liku sevi iesaistīt pretboļševistiskajā cīņas grupā. Tas bija liktenīgs solis, kas mani aizveda cauri visai Sibirijai, pāri jūrām, pāri okeaniem.

Tikai 1918. gada rudenī, būdams Troickas pilsētā, Orenburgas guberņā, saņēmu ziņu, ka plkv. Briedis jau augusta mēnesī kritis par upuri boļševiku terroram.

Īsos vārdos man gribētos plkv. Fr. Briedidi raksturot kā varoņigu, karavīru un īstu brumiņieku, kam nebija ne baiļu, ne šaubu.

Miers viņa dvēselei Dieva aizsaulē!

P. Dardzāns.

Cīņā ar ļaundabīgiem audzējiem

Latviešu ārsts ar darba lauku abos Amerikas kontinentos

Pēdējā laikā Bostonas latviešu sabiedrībā redzams simpatisks jaunu ārsts, kas runā visās galvenajās pasaules valodās — angļu, spāņu, vācu, franču un tajā pašā reizē arī nevainojami korektā latviešu valodā Dr. Marsels Bertholds. — Viņš medicīnu studējis Buenosairesā, beidzot Buenosairesas universitāti 1955. gadā ar izcilām sekmēm un saistīts tur par asistentu. Studiju laikā līdzekļus pelnījis, izmantojot savas valodu zināšanas un strādājot brīvlaikos ievērojamākās Dienvidamerikas viesnīcās. Tulkojis spāņu valodā Eiropas medicīnisko literātūru un viņa darbu tulkojumus izmanto Argentīnas universitāte.

Speciālizējoties asins slimībās, Dr. Bertholds ar saviem panākumiem izpelnās komandējumu, papildinoties šajās nozarēs ASV. Kopš 1956. gada tad arī viņš strādājis vairākās ASV slimnīcās un pašreiz saistīts Masačuzetas valsts speciālā vēža un citu ļaundabīgo audzēju pētījumu institūtā — Pondvillē (pie Bostonas), kur viņa pacienti bijuši arī vairāki tautieši. Pētījumos gūto sekmju rezultātā Dr. Bertholdu nesen aicināja noturēt priekšlasījumus Puerto-Riko univeršitātē. Sanžuanā viņš referējis par saviem gūtajiem panākumiem kaulu smadzeņu saglabāšanā, kā arī transplantācijā ļaundabīgo audzēju ārstēšanas procesos un hormonu terāpiju hemolitiskās asins slimībās.

Jaunais latviešu zinātnieks, par spīti intensīvajam darbam, atrod laiku ierasties arī latviešu kulturālos un sabiedriskos sarīkojumos, kā arī apciemot savas mirušās māsas (Latvijas konsarvātorijas mācības spēka — pianistes Silvijas Bertholdes-Ozoliņas) dēlus Toronto. Prof. Šūberta klases laureāte Bertholde mirusi 1952. gadā. Argentīnā un viņas dēli Artūrs un Imants Ozoliņi tagad dzīvo Kanadā, kur Artūrs jau uzrādījis atzīstamu, no mātes mantotu talantu klavieru spēlē.

Dr. Bertholda paša ģimenē jau divi dēli un viena meita. Vaicāts par nākotnes nodomiem, viņš atzīstas, ka ASV pievelk ar lielām iespējām pētījumu veikšanā un tās augsto līmeni medicīnā, bet Argentīnā jaunam ārstam nākotnes izredzes drošākas. Pagaidām viņu saista darbs, izmantojot visas dotās iespējas izveidoties par ievērojamu autoritāti cīņā ar vēl neveiktiem ļaundabīgiem audzējiem cilvēku organismā un galvenokārt — asins slimībām.

Z. K.

IMMIGRĀCIJA SAMAZINĀJUSIES

Kanadas Pavalstniecības un immigrācijas departamenta publicētā statistika rāda, ka 1958. g. pirmajos deviņos mēnešos Kanadā ielaisti 100.131 immigrants. Tani pašā laikā sprīdī 1957. g. ielaisti 244.266 immigranti.

Lielākā immigrantu grupa (22.620) nāk no Britu salām, tai seko Italijas (21.281), Vācijas (12.202), ASV (8.043) un Holandes (6.838).

Sakarā ar parastajiem ierobežojumiem ,kas stājas spēkā katru gadu 31. oktobrī, tikai radiniekiem, ko atbalsta Kanadas iedzīvotāji vai legāli rezidenti, ir pilsoņi vai legāli rezidenti, ir iespēja ieceļot ziemas mēnešos, kā arī visai ierobežotai grupai, kuŗas pārstāvju pakalpojumi ir nepārtraukti nepieciešami.

Šai grupā ietelp tikai profesionālās un neprofesionālās slimo kopējas, kvalificēti piensaimniecības farmu strādnieki, mājkalpotāji, pavāri un citi mājkalpotāji.

No Apvienotās karalistes, Francijas un ASV ielaižamo grupā ietelp vēl terapijas techniķi, skolotāji, bibliotēkāri un archivāri, sociālās labklājības darbinieki, stenografi un mašīnrakstītājas, telefonistes, automēchaniķi, miesnieki, maiznieki un skaistumkopēji.

C. S.

Latvijas Amerikā Hamiltonā

abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem

JĀNIS GAILĪTIS,

79 SMITH AVE.,

Hamilton. Ont., tel. JA 8-3247

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LATVIEŠU IESNIEGUMS PĀVESTAM

Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš ievācis tuvāku informāciju par Lietuvas sūtņa pilnvaru neatzīšanu Vatikānā, noskaidrojot, ka lietuvieši nav saņēmuši oficiālu paziņojumu par sūtniecības slēgšanu, bet nav saņēmuši arī ielūgumu Jaungada pieņemšanā. Ap janvāŗa vidu paredzēta oficiālā diplomātu saraksta publicēšana Vatikanā. Ja Lietuvas pārstāvja vārds nebūs publicēts, tas nozīmēs oficiālu paziņojumu par Vatikāna valsts viedokļa maiņu.

Sakarā ar to, ka laiks ir īss, lai BPLA protestam sūtu kāda nozīme, P. Lejiņš telegrafiski nosūtījis V. Janumam, A. Bērzīšim un V. Upeslācim telegrammas tekstu, lūdzot viņus savukārt telegrafiski paziņot to LAK EC, LA Austrālijā un LNA Kanadā, pieprasot atsauksmi. Taupības nolūkos telegrammā netika nosūtītā visiem BPLA locekļiem. Pozitīvas atbildes pienāca jau pēc dažām stundām.

Pāvestam Jānim XXIII nosūtītajā telegrammā starp citu teikts: „Latvieši visā pasaulē ir satraukti par ziņu, kas attiecas uz brāļu tautu, kuŗas liktenis ir tāds pats kā mūsu tautai . . . Lietuvas sūtniecības likvidēšana Vatikānā būtu smags sitiens Baltijas valstu brīvības lietai. Tam ir ne tikai morāla, bet arī politiska nozīme, un tas būtu ļoti nožēlojami, ja Vatikāns atrautu tai savu atbalstu."

Kā laikraksti ziņo, Vatikāns saņēmis daudzas protesta telegrammas no visām pasaules malām. Vatikāna oficiozs „Osservatore Romano" ievietojis paskaidrojumu, ka esot izdarītas tikai dažas techniskas pārmaiņas, kas skar Polijas un Lietuvas sūtņu stāvokli Vatikanā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PASAKU NOBEIDZOT . . .

Latvijas Amerikā redakcijai:

Sirsnigs paldies J. V. kungam par viņa saprātīgo apņemšanos manām „pasakām" neatbildēt. Kādreiz, kad polemikas gara saceltais ignums būs aprimies, mierīgi pārlasiet kā savas, tā manas pasaciņas. Es tā parasti daru un silti ieteicu arī jums. Tad skaidrākas kļūst ne tikai paša aizstāvētās — bet arī pretinieka domas. Domāju, ka konkrēti šinī gadījumā mūsu abu vaina bija tā, ka, strīdu beidzot, bijām aizmirsusi jau tā iegansta: Nasers un arabu nacionālisms. Bet paldies vēlreiz J. V. kungam un — sekmīgu Jauno gadu!

Valentīns Pelēcis

GARA VĀJUMS UN PRĀTA ĪSUMS

Diezgan amizantas ir mag. iur. E. Lapiņa atmiņas Latvijas Amerikā 10. decembŗa numurā par Latvijas brīvvalsts Saeimas vēlēšanām. Seviški aina, kur nacionālie jaunekļi spiež rokā vēlētājiem skrejlapas ar pantiņu:

Kas garā vājš un prātā īss,
Lai nobalso par numur trīs. —

Varbūt Lapiņa kungs vai kāds cits varētu pastāstīt, kādēļ par vēlēšanu sarakstu „numur trīs" — Latvijas lielākais dēls Rainis ne tikai balsoja, bet arī pats kandidēja no tā?

L. Zandbergs, Hamiltonā

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Sestdien, 18. janvārī — Sv. Andreja baznīcas zālē Bērnu lugas Kaķiša dzirnavas izrāde.
23. janvārī 1959. g. — Preses balle Kolumba zālē.
24. janvārī Sv. Andreja baznīcas telpās, TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
7. februārī — tradicionālais karnevāls Palace Pier telpās. DV Toronto nodaļa.
20. februārī Kolumba zālē studentu karnevāls Nakts Latiņu kvartālā.
27. februārī — Poļu zālē KLMA karnevāls.
11. aprīlī, I Latviešu ev. - lut. draudzes koŗa koncerts Sv. Andreja baznīcā.

HAMILTONĀ

24. janvārī HLB veco un jauno laiku deju vakars.
31. janvārī latviešu skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
7. februārī MMK balle.
14. februārī gaidu un skautu rīkotais Meteņu vakars.
20. februārī Nakts Latiņu kvartālā, Columbus Hall — TL studentu kopa.
21. februārī dāmu kom. mūzikāli literārs vakars. Dr. P. Vasariņa referāts.
28. februārī — 4. DV karnevāls Pigbridžā.
21. martā HLB dāmu kom. sarīkojums ar prof. P. Kiķaukas referātu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Latvieši Zviedrijā

NACIONĀLAJAM FONDAM JAUNA VADĪBA

Latviešu nacionālā fonda Skandinavijā padomes vēlēšanas noslēgušās. Pavisam nodotas 490 derīgas balsis un padomē ievēlēti sekojoši locekļi savos sarakstos saņemto balsu kārtībā:

Par 1. sarakstu — LNFS darbiniekiem — balsojis 281 vēlētājs un ievēlēti: 1) A. Eglītis, 2) J. Rutkis, 3) V. Ginters, 4) J. Bubenko, 5.) A. Zamuelis, 6) A. Landsmanis, 7) J. Purviņš, 8) P. Ziemelis, 9.) V. Skuja, 10) I. Treimane, 11) A. Ūdris, 12) R. Vilnis, 13) A. Vitoliņš, 14) V. Pāvulāns, 15) A. Vorkalis, 16) P. Pikelis un 17) G. Irbe.

Par 2. saraktu — liberāļiem nodotas 98 balsis: 1) J. Gulbītis, 2) J. Āboliņš, 3) L. Āboliņš, 4) R. Grīna, 5) R. Legzdiņš, 6) J. Rudzītis. Par 3. sarakstu — DV 47 balsis, 1) A. Oše, 2) J. Blaus un 3) D. Klāvs. Par 4. sarakstu — katoļiem — nodotas 23 balsis un ievēlēts St. Boriss un par 5. sarakstu — zemnieku savienību — nodota 41 balss un ievēlēti 1) A. Padēls, 2) H. Biezais un 3) A. Šalts.

PIEMINEKLIS T. REITERAM

Svētdien, 14 decembrī Teodora Reitera 2 gadu nāves dienas atcerē Stokholmas Mežu kapos pie viņa atdusas vietas atklāja kapa pieminekli, kuŗu iesvētīja reiterietis prāv. O. Sakārnis. T. Reitera koŗa vārdā savam maestro atzinības vārdus teica A. Ininbergs, un par viņa dzīves darbu, noliekot ziedus, pateicās bij. min. J. Tepfers. Pieminekli veidots pelēkā zviedru granītā ar T. Reitera pēcnāves masku bronzā vidū. Tā metu zīmējis arch. R. Legzdiņš.

* * *

Zviedrijas latviešu centrālās padomes vēlēšanām no 1959. g. 15. — 20. janvārim vēlēšanas komisijai iesniegti 4 saraksti. Ar sarakstu Nr. 1 iziet „Nacionālie darbinieki" ar 30 kandidātiem, saraksts nr. 2 — Latviešu zemnieku savienība — ar 17 kandidātiem, saraksts nr. 3 — Daugavas Vanagi — ar 16 kandidātiem un saraksts 4. nr. — Apvienoti kristīgie demokrati — ar 11 kandidātiem.

No šiem 74 kandidātiem padomē ievēlami 30 locekļu. Vēlēšanas ir vispārīgas, vienlīdzīgas, tiešas, aizklātas un proporcionālas. Zviedrijas latviešiem savas pārstāvības ievēlēšana nesaistās ar kādām obligātām maksām, un tanīs var piedalīties visi Zviedrijas tautieši.

E. Everts.

PROFESORS ARVEDS ŠVĀBE

Zviedrijā, Stokholmā, saslimis ar sirds emboliju un ievietots slimnīcā. Viņa slimība satraukusi vietējo latviešu sabiedrību.

— ro.

Mūsu laikraksta pārstāvis

VILIS MIĶELSONS

Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

NOTIKUMI KANADĀ

STRAUJI PIEAUG IEDZIVOTĀJU SKAITS

Kanadas iedzīvotāju skaits tuvojas 18 miljoniem. Kamēr 1958. gada 1. janvārī Kanadai bija 16.887.000 cilvēku, šī gada 1. janvārī šis skaits jau pieaudzis uz 17. 275.000 iedzīvotājiem. Statistiķi pareģo, ka, immigrācijai turpinoties pašreizējos apmēros, Kanada 18 milj. iedzīvotāju robežu sasniegs 1960. gada vidū.

SALKA POTES IESPAIDS TORONTO

Toronto veselības departamenta gadskārtējais gada darbības pārskats par Salka potes lietošanu Toronto bērniem uzrāda visai iepriecinošu ainu. Toronto konstatēti tikai trīs polio gadījumi. Neviens no šiem gadījumiem nav izsaucis nāvi. Tālāk ziņojumā ir sniegti dati par šīs potes lietošanas rezultātiem pēdējos četros gados. Šai laikā Toronto ir bijuši 33 saslimšanas gadījumi, un 5 no tiem ir beigušies ar nāvi, turpretim vēl pirms 4 gadiem, kad šīs zāles vēl netika lietotas, saslimušo skaits ir saniedzis 763 ar 30 nāves gadījumiem. Tikai tagad visā pilnībā atklājās šī izgudrojuma lielā nozīme.

$1.200 ATRADĒJA SAŅEM $20,- ATLIDZIBU

6. janvārī Toronto tramvajā kāda sieviete aizmirsusi rokas somiņu. Cita sieviete somiņu atradusi un nodevusi ja vadītājam. Atverot tas konstatējis, ka tur ir $1200 naudā un dažādi dokumenti.

Somas nozaudētāja tūlīt ziņojusi policijai, tā rezultātā tramvaja valdei, un rezultātā tās pašas dienas vakarā zaudētāja saņēmusi savu īpašumu. Kā kompensāciju viņa iedevusi somas atradējai $20,-, lai gan pēc Eiropas mēraklas būtu jādod atradējam 1/3 daļa. Arī Anglijā zudušo mantu atradēji saņem 1/3 .

NEIZDEVUSIES ZĀDZIBA

Jaungada naktī 697 Bay ielā, Toronto, kur atrodas igaunu laikraksta Meie Elu un igaunu kreditūnijas birojs, ielauzušies nezināmi laundari, ar nolūku atrast naudu, bet tas tomēr nav izdevies. Naudai iebrucēji nav tikuši klāt, vienīgi izvantījuši galdu atvilktnes un izmētājuši pa grīdu dokumentus. Lietpratēji spriež, ka tie esot bijuši iesācēji, bez piemērotiem darba rīkiem, jo naudas skapi nav tik viegli uzlauzt.

Mūsu laikraksta pārstāvis

ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

London, N. 10. Tel. TUD 0871,

pieņem jaunus abonentus, kā pieņem un sniedz informāciju, arī abonementu pagarinājumus.

PRETSTAT

VIDZEMNIECES VĒSTULE NO SOLONIKU

Saloniku pilsētas ziemeļu pusē, augšā kalnos ir tā sauktais „septiņtorņu" rajons, kur atrodas vecās pilsētas mūŗi un zināmā attālumā viens no otra septiņi torņi — cietokšņi, no kuŗiem šis rajons dabūjis savu nosaukumu.

Kad nostājos šo mūŗu tuvumā un, galvu atliekusi, raugos augšup, tie izskatās kā milži, un neviļus ir jāiedomājas, kas gan ir vairāk izniciģs — cilvēki, vai šis mūŗa sienas, kuŗas ir cēlušas mums nezināmas rokas un aiz kuŗām ir ritējuši mums nepazīstamu cilvēku likteņi?

Mums šodien ir redzamas tikai šo sienu varenās drupas un, mums ir zināma arī šo mūŗu vēsture, bet mums nav nekas zināms par to atsevišķo cilvēku dzīvi, jo vēsture uzglabā tikai vispārīgus notikumus un izcilu cilvēku vārdus un mūža gaitas, bet viss pārējais izgaist. Pie šī „visa pārējā", šo mūŗu paēnā stāvēdama, jūtos arī es . . .

Pašā ziemeļu galā vienā cietoksnī tagad ir cietums, kur ieslodzīti noziedznieki, un gāmejot, viņi redzami stāvam pie aizrestotajiem logiem. Kas gan tik ļoti aptumšojis šo cilvēku prātus, ka nav spējuši sevi savaldīt? Arī viņi ir kādas mātes nuklējums. Kāpēc gan viss dažkārt tik bēdīgi beidzas?

Stalgājot gar šiem vecajiem mūŗiem, kuŗus nav vēl sadrupinājis laiks un zemtstrīces, redzams, ka tajos dzīvo diezgan daudz ģimeņu, jo 2. pasaules karā tur ir tikuši iecirsti mazi bunkuri, kur paslēpties no bumbām, bet tagad tur dzīvo cilvēki, kas nespēj izvairīties no nabadzības un sava nožēlojamā likteņa. Vai pie šādas dzīves ir vainīgi šie cilvēki paši? Vai te nav vairāk vainīga valsts, kas nespēj saviem pilsoņiem dot pienāciģu dzīvi? Pirmoreiz mūžā redzu tādu dzīvi.

Viens no „bukuru" laudīm itin laipni mūs aicina iekšā. Kad vilcināmies, viņš piemetina: „Nebaidieties, ir jau tīrs!' Viņš atver šauras durvteles ar sarūsējušu rokturi. Mazā telpa zema un bez loga. Ir piesmakusi. Klons izkūpinājis lupatsegām. Šis klons nakti ir arī gulta. Arā zem skārda pajumtes no akmeņiem uzcelts pavards, kur rīkojas viņa sieva, vārot māla podā, kas zina, kādu viru. Viņiem tur arī gar sienmali nolikti dažādi puķu podi, un laipnais „bunkurcilvēks" nolauž un pasniedz mums smaržīgu „kēniņa" zāles zaru. Viņš klepo, un viņa krūtis gārdz. Man brīnums par viņa priecīgo dzīves uztveri . . . Pierādīs? Apmierināts? Varbūt viņš ir laimīgs? Kut mēle viņam par to uzprasīt, tomēr atturos . . . Viņa sieva ir bāla. Viņas acis nav spožuma. Tikai dziļa apatija, kas saskan ar viņas nesukātajiem matiem . . .

Pēc tam apmeklējam turpat vienu vecu, mazu klosteri. Iekšā ir tumšs. Deg dažas sveces. Visapkārt vecas svētbildes. Mani viss tas neinteresē. Es jutos Dievam tuvāk ārpus visa tā. Klostera pagalmā ir priedes, zem kuŗām lēni, sviniģi pastaigājas pāvu ģimene. Ir jau satumsis, un pāvi taisās augšā priedēs uz nakts dusu, un mēs arī taisāmies mājup.

Veŗos vēlreiz lejup. Mūsu priekšā gul visa Saloniku pilsēta, izstiepusies ģarumā uz vakariem un rītiem. Pilsētas centrā ir moderni augsti nami, bet jo tālāk no centra, jo zemākas un nabadzīgākas kļūst mājeles.

Kādu dienu biju rietumu pusē pie jūrmalas. Tur bija netīrs un smirdēja. Rindās stāvēja nožēlojamas no skārda un dēļiem sasistas būdas. Kāda latviete, kas tagad atrodas Kalifornijā, bet vairākus gadus nodzīvojusi Salonikos, man nupat atrakstīja, lai es apmeklējot arī Sv. Dimitrija baznīcu, kur cietis un nogalināts Sv. Dimitrijs, un arī Sv. Jāņa baznīcu, kā arī Paulomelās apkaimi, kur tagad ir kazarmas. Un viņa raksta, ka to apkaimē: „Ir mājiņas, ko varēsi apbrīnot un just līdzi tiem, kam tajās jādzīvo un, ja kādreiz no šejienes aizbraukši, panem līdzi arī kādu fotografiju no visa tā, lai laudis tev ticētu . . ." Nē. Uz šo rajonu es neiešu. No tā man ir tik daudz rūgtu atmiņu no tā laika, kad pirms 13 gadiem pirmoreiz ierados Salonikos . . .

Lejā nobraukuši, pirms saules rieta mēs vēl pagūstam apmeklēt mūzeju. Vecas, sadrupušas statujas, no kurām dažas ir tik saistošas un daiļas, ka nevari atraut acis . . . Neapšaubāmi, šai tautai bijuši slaveni mākslinieki, bet te ir bijusi arī bagātīga izejv
Kas zina, vai
ta, šajā pašā
nebūtu sasnieg
Vakars ir sa
ka jau tuvoja
Atceros kādu s
stu par temat
kur ar bērniški
tajās domās iz
pēc gan visie
lemts baudit
kuŗas citiem ir
ir tēlojis salt
priekšvakaru,
ra kāds večuk
un kadiķu krū
massvētku egli
Ir jau satum
ņiem velkas s
čuks salst, be
maz sīknaudas
tumš

GENERĀLKONSULS
Ir. R N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
el. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
210 VICTORIA AVE. APT. 16

. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
ON MILLS, ONT. - HI 7-3323.
auto, uguns, garantiju, publis-
ās atbildības, dzīvības u. c.
veida apdrošināšana.

LATVIEŠU IESNIEGUMS PĀVESTAM

Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš ievācis tuvāku informāciju par Lietuvas sūtņa pilnvaru neatzīšanu Vatikānā, noskaidrojot, ka lietuvieši nav saņēmuši oficiālu paziņojumu par sūtniecības slēgšanu, bet nav saņēmuši arī ielūgumu Jaungada pieņemšanā. Ap janvāra vidu paredzēta oficiālā diplomātu saraksta publicēšana Vatikanā. Ja Lietuvas pārstāvja vārds nebūs publicēts, tas nozīmēs oficiālu paziņojumu par Vatikāna valsts viedokļa maiņu.

Sakarā ar to, ka laiks ir iss, lai BPLA protestam būtu kāda nozīme, P. Lejiņš telegrafiski nosūtījis V. Janumam, A. Bērztiņsim un V. Upeslācim telegrammas tekstu, lūdzot viņus savukārt telegrafiski paziņot to LAK EC, LA Austrālijā un LNA Kanadā, pieprasot atsauksmi. Taupības nolūkos telegramma netika nosūtīta visiem BPLA locekļiem. Pozitīvas atbildes pienāca jau pēc dažām stundām.

Pāvestam Jānim XXIII nosūtītajā telegrammā starp citu teikts: „Latvieši visā pasaulē ir satraukti par ziņu, kas attiecas uz brāļu tautu, kuras likteņis ir tāds pats kā mūsu tautai . . . Lietuvas sūtniecības likvidēšana Vatikānā būtu smags sitiens Baltijas valstu brīvības lietai. Tam ir ne tikai morāla, bet arī politiska nozīme, un tas būtu ļoti nožēlojami, ja Vatikāns atrautu tai savu atbalstu."

Kā laikraksti ziņo, Vatikāns saņēmis daudzas protesta telegrammas no visām pasaules malām. Vatikāna oficiozs „Osservatore Romano" ievietojis paskaidrojumu, ka esot izdarītas tikai dažas tehniskas pārmaiņas, kas skar Polijas un Lietuvas sūtņu stāvokli Vatikānā.

LASĪTĀJU vēstules

PASAKU NOBEIDZOT . . .

Latvijas Amerikā redakcijai:

Sirsnīgs paldies J. V. kungam par viņa saprātīgo apņemšanos manām „pasakām" neatbildēt. Kādreiz, kad polemikas gara saceltais ignums būs aprimies, mierīgi pārlasiet kā savas, tā manas pasaciņas. Es tā parasti daru un silti ieteicu arī jums. Tad skaidrākas kļūst ne tikai paša aizstāvētās — bet arī pretinieka domas. Domāju, ka konkrēti šinī gadījumā mūsu abu vaina bija tā, ka, strīdu beidzot, bijām aizmirsuši jau tā ieganstu: Nasers un arabu nacionālisms. Bet paldies vēlreiz J. V. kungam un — sekmīgu Jauno gadu!

Valentīns Pelēcis

GARA VĀJUMS UN PRĀTA ĪSUMS

Diezgan amizantas ir mag. iur. E. Lapiņa atmiņas Latvijas Amerikā 10. decembra numurā par Latvijas brīvvalsts Saeimas vēlēšanām. Sevišķi aina, kur nacionālie jaunekļi spiež rokā vēlētājiem skrejlapas ar pantiņu:

Kas garā vājš un prātā īss,
Lai nobalso par numur trīs. —

Varbūt Lapiņa kungs vai kāds cits varētu pastāstīt, kādēļ par vēlēšanu sarakstu „numur trīs" — Latvijas lielākais dēls Rainis ne tikai balsoja, bet arī pats kandidēja no tā?

L. Zandbergs, Hamiltonā

Mūsu laikraksta pārstāvis

ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

London, N. 10. Tel. TUD 0871,

pieņem jaunus abonentus, kā pieņem un sniedz informāciju, arī abonementu pagarinājumus.

as manuskriptus saīsināt.
ptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs
pastmarka.
iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās
redakcijas viedoklim.

PRETSTATI

VIDZEMNIECES VĒSTULE NO SOLONIKU „AKROPOLES"

Saloniku pilsētas ziemeļu pusē, augšā kalnos ir tā sauktais „septiņtorņu" rajons, kur atrodas vecās pilsētas mūri un zināmā attālumā viens no otra septiņi torņi — cietokšņi, no kuriem šis rajons dabūjis savu nosaukumu.

Kad nostājos šo mūru tuvumā un, galvu atliekusi, raugos augšup, tie izskatās kā milži, un neviļus ir jāiedomājas, kas gan ir vairāk iznīcīgs — cilvēki, vai šīs mūra sienas, kuŗas ir cēlušas mums nezināmas rokas un aiz kuŗām ir ritējuši mums nepazīstamu cilvēku likteņi?

Mums šodien ir redzamas tikai šo sienu varenās drupas un, mums ir zināma arī šo mūru vēsture, bet mums nav nekas zināms par to atsevišķo cilvēku dzīvi, jo vēsture uzglabā tikai vispārīgus notikumus un izcilu cilvēku vārdus un mūža gaitas, bet viss pārējais izgaist. Pie šī „visa pārejā", šo mūru paēnā stāvēdama, jūtos arī es . . .

Pašā ziemeļu galā vienā cietoksnī tagad ir cietums, kur ieslodzīti noziedznieki, un gāŗamejot, viņi redzami stāvam pie aizrestotajiem logiem. Kas gan tik ļoti aptumšojis šo cilvēku prātus, ka nav spējuši sevi savaldīt? Arī viņi ir kādas mātes nuklējums. Kāpēc gan viss dažkārt tik bēdīgi beidzas?

Staigājot gar šiem vecajiem mūriem, kuŗus nav vēl sadrupinājis laiks un zemtstrīces, redzams, ka tajos dzīvo diezgan daudz ģimeņu, jo 2. pasaules kārā tur ir tikuši iecirsti mazi bunkuri, kur paslēpties no bumbām, bet tagad tur dzīvo cilvēki, kas nespēj izvairīties no nabadzības un sava nožēlojamā likteņa. Vai pie šādas dzīves ir vainīgi šie cilvēki paši? Vai te nav vairāk vainīga valsts, kas nespēj saviem pilsoņiem dot pienācīgu dzīvi? Pirmoreiz mūžā redzu tādu dzīvi.

Viens no „bukuru" jaudīm itin laipni mūs aicina iekšā. Kad vilcināmies, viņš piemetina: „Nebaidieties, ir jau tīrs!' Viņš atver šauras durvteles ar sarūsējušu rokturi. Mazā telpa zema un bez loga. Ir piesmakusi. Klons izklāts lupatsegām. Šis klons naktī ir arī gulta. Ārā zem skārda pajumtes no akmeņiem uzcelts pavards, kur rīkojas viņa sieva, vārot māla podā, kas zina, kādu viru. Viņiem tur arī gar sienmali nolikti dažī puķu podi, un laipnais „bunkurcilvēks" nolauž un pasniedz mums smaržīgu „kēniņa" zāles zaru. Viņš klepo, un viņa krūtis gārdz. Man brīnums par viņa priecīgo dzīves uztveri . . . Pieradis? Apmierināts? Varbūt viņš ir laimīgs? Kut mēle viņam par to uzprasīt, tomēr atturos . . . Viņa sieva ir bāla. Viņas acīs nav spožuma. Tikai dziļa apatija, kas saskan ar viņas nesukātajiem matiem

Pēc tam apmeklējam turpat vienu vecu, mazu klosteri. Iekšā ir tumšs. Deg dažas sveces. Visapkārt vecas svētbildes. Mani viss tas neinteresē. Es jutos Dievam tuvāk ārpus visa tā. Klostera pagalmā ir priedes, zem kuŗām lēni, svinīgi pastaigājas pāvu ģimene. Ir jau satumsis, un pāvi taisās augšā priedēs uz nakts dusu, un mēs arī taisāmies mājup.

Veros vēlreiz lejup. Mūsu priekšā gul visa Saloniku pilsēta, izstiepusies gaŗumā uz vakariem un rītiem. Pilsētas centrā ir moderni augsti nami, bet jo tālāk no centra, jo zemākas un nabadzīgākas kļūst mājeles.

Kādu dienu biju rietumu pusē pie jūrmalas. Tur bija netīrs un smirdēja. Rindās stāvēja nožēlojamas no skārda un dēļiem sasistas būdas. Kāda latviete, kas tagad atrodas Kalifornijā, bet vairākus gadus nodzīvojusi Salonikos, man nupat atrakstīja, lai es apmeklējot arī Sv. Dimitrija baznīcu, kur cietis un nogalināts Sv. Dimitrijs, un arī Sv. Jāņa baznīcu, kā arī Paulomelās apkaimi, kur tagad ir kazarmas. Un viņa raksta, ka to apkaimē: „Ir mājiņas, ko varēsi apbrīnot un just līdzi tiem, kam tajās jādzīvo un, ja kādreiz no šejienes aizbrauksi, paņem līdzi arī kādu fotografiju no visa tā, lai laudis tev ticētu . . ." Nē. Uz šo rajonu es neiešu. No tā man ir tik daudz rūgtu atmiņu no tā laika, kad pirms 13 gadiem pirmoreiz ierados Salonikos . . .

Lejā nobraukuši, pirms saules rieta mēs vēl pagūstam apmeklēt mūzeju. Vecas, sadrupušas statujas, no kuŗām dažas ir tik saistošas un daiļas, ka nevari atraut acis . . . Neapšaubāmi, šai tautai bijuši slaveni mākslinieki, bet te ir bijusi arī bagātīga izejviela — marmors. Kas zina, vai jebkuŗa cita tauta, šajā pašā zemē dzīvodama, nebūtu sasniegusi tikpat daudz?

Vakars ir salts un atgādina, ka jau tuvojas Ziemassvētki. Atceros kādu studenta domrakstu par tematu „Ziemassvētki, kur ar bērnišķīgu roku uzzīmētajās domās izskan žēlums, kāpēc gan visiem cilvēkiem nav lemts baudīt dzīves labklājību, kuŗas citiem ir pārpilnām. Viņš ir tēlojis saltu Ziemassvētku priekšvakaru, kur uz ielas stūŗa kāds vecuks pārdod ciedrus un kadiķu krūmus priekš Ziemassvētku eglītes.

Ir jau satumsis un pāri ūdeņiem velkas spoža vizma. Vecuks salst, bet kabatā ir tik maz sīknaudas. Mājā — kādā tumšā ciematā gaida večiņa, lai kopā svinētu Ziemassvētkus. Tēlots tik izjusti, jo tēlojums ir ists, tāpēc ka vecuks ir jaunā zēna vectēvs . . . Un viņš tēlo tālāk, ka virs vecuka galvas ir moderns nams ar dubultlogiem, aiz kuŗiem siltā salonā sēž bagāta kundze un klausās radio, kamēr viņai blakus spēlējas bērns ar visdažādākajām rotaļlietām, bet netālu no vecuka, pieplacis pie gaišā, spožā skatuloga, jau stundām ilgi kvern mazs, skrandains, baskājains zēns, rokās dvašu pūzdams, un stāvēdams pārmaiņus te uz vienas, te uz otras kājas.

Cik daudz un dažādu ainavu uz katra soļa sniedz pati dzīve, kaut vai raugoties lejup no Saloniku „Akropoles".

Jūs sveicinot **Vidzemniece.**

VAI KANADAI IR NACIONĀLĀ HIMNA?

Pēdējā laikā daudz strīdas par to, vai „God save the Queen" vai „O Canada" ir Kanadas nacionālā himna. Šai jautājumā visai stingrū stāvokli ieņēmuši politiķi, patriotiskās biedrības un arī parastā tauta.

Ja tas apmulsina kanadiešus, kas ieceļojuši no dažādām zemēm, par to nav ko brīnīties. Tas apmulsina arī lielo daļu te dzimušo kanadiešu.

God Save the Queen, liekas, aizstāv tie, kas stāv par stiprām saitēm ar Lielbritaniju, un O Canada — tie, kas izteic nacionālismu. Bet arī šī nodalīšanās nav visai skaidra. Konservatīvie pēdējās divās vēlēšanās bija stingri nacionāli noskaņoti. Tomēr konservātīvie, vai vismaz viņu runasvīri, visā visumā stāv par God Save the Queen.

Šīs pretrunas nav jaunas; tās faktiski ir tik vecas, cik vesas ir kanadiešu atmiņas. Bet arguments, kas nesen izraisījās debatēs, ir tik spēcīgs un tik plaši izplatījies kā neviens cits Kanadā, kādus viens šis jautājums ir izraisījis.

Toronto kāda patriotiska grupa — „Kanadas dēli" — savā gadskārtējā dinejā bija iealicinājuši trīs Toronto kontroles padomes locekļus. Kanadas dēli paziņoja, ka tie spēlēs „O Canada" „God Save the Qeen" vietā. Visi trīs kontrolieŗi aizgāja, izteikdami ignumu.

„Iestāde" Kanadas dēli ir arī protestējuši, ka Maple Leaf Gardens, kas ir galvenā Toronto sporta arēna zem jumta un kuŗas pārvalde ir stingri britiski noskaņota, kā nacionālo himnu atskaņo „God Save the Queen". Šī strīda gala iznākumā Toronto avīznieks Gordons Sinklers, kas pats ir stigrs „O Canada" atbalstītājs un pats ir arī „Kanadas dēlu" biedrs, nesen licis anullēt Maple Leaf Gardens savu preses karti.

Avīznieki iztaujājuši vairākus ministru kabineta locekļus, vai O Canada vai God Save the Queen ir spēlējama kā Kanadas nacionālā himna. Pavalstniecības ministre Elena Ferklo izteikusies: „Ir mazliet smieklīgi teikt, ka kāda cita dziesma nekā God Save the Queen, būtu nacionālā himna."

Valsts ienākumu ministrs Džordžs Novlends domā tāpat, piemetinot, ka „O Canada ir skaista nacionāla dziesma, bet ne nacionālā himna". No otras puses, aizsardzības produkcijas ministrs Reimonds O'Hurlejs izteicies, ka franciski runājošie kanadieši God Save the Queen par nacionālo himnu neatzīstot.

Tātad pat federālā kabineta locekļu domas dalās.

Tomēr fakts ir, ka neviena no šīm abām nav Kanadas nacionālā himna. Neviena no tām — nedz arī kāda cita dziesma — nav konstitūcionāli par tādu apzīmēta.

God Save the Queen (vai God Save the King, atkarībā no valdošā monarcha) ir vecākā eksistējošā nacionālā himna, kas izveidojusies no kādas tautas **dziesmas** un uzrakstīta jau ap 1745. g., kad tā kļuva par atzīto Lielbritanijas himnu. Tās mūzika bija noderējusi arī pirmajai Vācijas himnai (kopš tā **laika grozīta),** Šveices un Dānijas naiconālajām himnām, un pat Savienoto Valstu nacionālajai himnai (My Country, Tis of Thee), kamēr tagadējā ASV himna kļuva par oficiālo 1931. gadā.

1942. g. nelaikis ministru prezidents, kad viņam Tautas vietnieku namā jautāts, kas ir Kanadas nacionālā himna, atbildējis:

„Mēs visi labi varētu sekot pēdējo gadu paražai Kanadā, atzīstot „God Save the King" un „O Canada" kafru par nacionālo himnu, kam abām ir tiesības uz vienlīdzīgu atzīšanu."

Tas. šķiet, bija diplomātisks veids, kā izkļūt no šīs dilemmas, vismaz uz kādu laiku. Neliekas, ka paredzamā nākotnē kāda valdība mēģinātu vienu vai otru deklarēt par valsts himnu. Tas nozīmētu sacelt vētru.

Katra no tām ir pareiza un **patriotiska,** un viegls atrisinājums būtu — spēlēt vai dziedāt „O Canada" kāda publiska sarīkojuma sākumā un „God Save the Queen" — beigās. **C. S.**

Jorkas koncertapvienība gatavojas jaunai sezonai

Piecu koncertu serija sāksies 25. februārī

Dr. Heincs Ungers, Jorkas koncertapvienības mākslinieciskais direktors un diriģents, 10. janvārī atgriezās no savas Eiropas koncertturnejas, lai ķertos pie programmas iestudēšanas 1960. g. koncertsezonai.

Šā gada koncertos, kas sāksies 25. februārī, piedalīsies šādi izcili solisti: pianiste Limpanija, kontralts Marīna Foresteŗe, harfiste Greta Kauss, vijolnieks T. Spiakavskis un solistu kvartets Bethovena Devitās atskaņojumā — Elizabete Bensona, Irēne Biata, Alans Krofūts un Džēms Miligans.

Savā Eiropas turnejā Dr. H. Ungers ar labiem panākumiem cita starpā Spānijā, Valensijā, atskaņojis Toronto komponista O. Moraneca darbu „Divertisemento for Strings."

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis

KLĪVLENDĀ

J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA,

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

PADOMJU NOZIEDZNIEKS - VIESIS BRĪVĪBAS ZEMĒ

VĒSTULE NO ASV

Starptautiskos saspīlējumus mazinot un savu politisko stāju deklarējot, ASV valdība un valstsvīri atkārtoti uzsvēruši, ka Rietumi neļausies nekādiem politiskiem darijumiem ar komūnisma zemēm, ja pasaules miers un kārtība būtu pērkami par katru cenu. Līdzi šim tezēm ir iecerēta apņēmība, ka Rietumu politiskie gājieni nekad neies virzienā uz status quo akceptēšanu, pēc kā tik neatlaidigi tiko komūnisti visās zemēs. Pēdējie taču nepārprotami grib uzsvērt, ka pašreizējais stāvoklis Eiropā, kur aiz dzelzs aizkara ir nozudušas daudzas valstis vai arī tām kļūstot par Krievijas satelitiem, ir legās, godīgs un negrozāms. Ja Rietumi dažkārt arī uzrāda pazīmes, ka viņi šādu stāvokli neatzīst un nekad necietīs, tad no otras puses tie tomēr nepauž nekādu aktivitāti, kam būtu izteikti efektīva nozīme un kas uzraustu cerības un ticību to sirdīs, kas zaudējuši savu brīvību un valsti. Jaunā gada ievadījums liecina, ka ASV ir allaž gatavas runāt un dot iespējas politiskām pārrunām ar komūnisma valstīm, kuŗu cenšanās un nekauniba savās prasībās allaž ir tālu ejoša un izplānota sīkumos. Brīžiem šķiet, ka notiek taujāšana pēc miera un kārtības par katru cenu, ielaižoties sarunās ar komūnisma valsts pārstāvjiem, kuŗiem viņu tuvākā vai tālākā pagātne nepārprotami runā par vardarbību, noziedzīgumu un pat slepkavībām, kas vērstas pret brīvību un demokratiju. Konkrētā gadījumā ir jārunā par Kremļa trabantu, Staļina un Chruščeva uzticamo līdzgaitnieku Mikojanu, kuŗš tagad dažas nedēļas brīvajās un demokratiju sargātajās ASV baudis viesmīlību, uzmanību un klausīsies tostos, kas viņam veltīti. Šai sakarā ir jāatceras, ka revolūcijas apspiešanu Ungārijā ar brutālu terroru un atklātām slepkavošanām pirms 2 gadiem neizlēma Chruščevs vienpersoniģi, bet ka tas bija kopīgs Centrālkomitejas lēmums, kuŗas locekļis ir arī Mikojans. Arī viņš savu balsi pievienoja nožēlojamam atzinumam ,ka brīvības dziņa ungāru tautā ir jāizslepkavo un sacelšanās jāiznīcina visiem iespējamiem varas līdzekļiem. Mēs vēl labi atceramies, ko par Ungārijas revolūcijas apspiešanu pirms divi gadiem runāja ASV valdība un rakstīja tās prese. Bija taču lasāmi iznīcinoši spriedumi par Maskavas izrīcību, saucot vārdā tos, kas atbildīgi šis ungāru tautas traģēdijas risinājumā. Šodien tas Rietumiem ir aizmirsies, ielaižot savā brīvajā zemē vienu no Ungārijas Bērtuļa nakts iniciātoriem. Rietumi jaunā gada pašā iesākumā ir pierādījuši visai vēl brīvajai pasaulei, ka viņu demokratijas zemēs ceļš ir pavērts arī personām, kuŗu destruktīvā un noziedzīgā izrīcība attiecībā uz tiesībām un tautu brīvību ir nepārprotama. Kad pirms vairākiem gadiem ASV pavēra iespējas bēgļiem no zemēm aiz dzelzs aizkara ieceļot Jaunajā pasaulē, tiem vajadzēja dažkārt smagi laužties cauri dažādām iestādēm, kas pētīja un skaidroja bēgļu politisko un arī kriminālo pagātni. Politiskajā plāksnē mēs visi bijām vienādi — bēgšana no komūnisma diktātūras un personīgās dzīvības saglābšana bija mūsu pagātnes un nākotnes tiesa, kas mūs dzina meklēt patvērumu svešumā. Gadu skrējienā un politisko samezglojumu ietekmē ir pierādījies, ka arī cilvēks ar negātīvu un ļaunu raksturojumu, pierādītām noziedzības un iznīcināšanas akcijām ir tiesīgs likt kāju uz brīvības zemes. Ja Rietumos dzīmusī sabiedrība, tās atsevišķi locekli vai grupas vēl ir snaudā un neziņas migšā par to, vai noziedznieka nodarījumi pelna sodu, tad eiropejiskās asinis, kas tik bagātīgi pēc Otrā pasaules kara ieplūdušas ASV un citās brīvības un demokratijas zemēs, runā pavisam citu valodu. Brīvību zaudējušo valstu piederīgie, no kuŗiem aizvien lielāks izaug to procents, kas nonāk kādas rietumu valsts aizbildniecībā, kā tās pilsoņi, nekad nesamierināsies un neakceptēs stāju, kāda tiek ieturēta pret komūnisma valstu reprezentantiem. Vairāk kā 400 labi bruņotu policistu un aģentu ielenca laukumu, kur nolaidās Mikojans. Bet šāda apsardzība vajadzīga un nepieciešama subjektam, kam noziedzīgs dzīves gaitu un darba iekrāsojums. Kuŗš būs nākamais „viesis" brīvajā tiesību un demokratijas zemē?

A. V.

Diždancis pošas uz Detroitu

Toronto latviešu biedrības deju kopa Diždancis 17. janvārī viesosies pie latviešiem Detroitā, ASV. Ievadvārdus par latviešu tautas dejām teiks B. Senkēviča, solo dziedās baritons A. Vītols. Dejas ar dziesmām pavadīs sieviešu kvartets Līga V. Lintiņas vadībā, pie klavierēm A. Grigale. Tautas dejas sagatavojis un vadīs V. Ādlers.

Savienotas VALSTIS

ČIKĀGĀ

● Raksti par latviju ievietoti Čikāgā iznākušajā enciklopēdijā „Universal World Reference Encyclopedia „Consolidated Book Publishers" izdevniecībā. Rakstā par Latviju atzīmēts, ka Padomija iekļāvusi Latviju savā ietekmē, bet ka ASV to neatzīst. Rakstā par Rīgu minēta. Rīgas vēsture un citi dati. Abi raksti pelna ievērību.

● Režisors Valdis Hermanis saslimis un spiests palikt jau vairākas nedēļas gultā. **-ro.**

● CLJP rīko slēpētāju izbraukumu uz Viskonsinu 23., 24. un 25. janvārī. Ričibas komiteja izbraukumu plāno grupai piektdienas vakarā (ar autobusu, ja pieteiksies pietiekami braucēju; pretējā gadījumā ar privātām mašīnām). Par slēpju īrēšanu un naktsmājām gādās. Tuvākai informācijai zvanīt E. Upītim — HI 5-7251, vai L. Korstai — BE 5-8859. Interesenti lūgti pieteikties pēc iespējas drīz. **-ro.**

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Vienības draudzes pārvalde atļāvusi savas baznīcas apakšējās zāles izmantot roveŗu nodarbībām. Roveŗu dzimtu pašreiz vada vad. Ed. Grīnvalds no Hastingas.

● Gadskārtējo sapulču sezonu kā pirmie ievadīs Daugavas Vanagi 17. janvārī, pl. 5 p.p. Latviešu biedrības telpās noturot savu gadskārtējo pilnsapulci. Darba kārtībā sapulces amata personu vēlēšanas, valdes un revīzijas komisijas ziņojumi, valdes, revīzijas komisijas un goda tiesas vēlēšanas, delegātu vēlēšanas DV ASV pilnsapulcei Linkolnā, Nebraskā un ALA's kongresam Čikāgā, Illinojā, 1959. g. darbības plāna un budžeta pieņemšana un dažādi jautājumi. Pilnsapulci 25. janvārī noturēs arī latviešu ev.-lut. Vienības draudze, pārrunājot savas draudzes svarīgākās lietas un pārvēlot amatpersonas.

● Daugavas Vanagu apvienībai Grand Rapidos biedru skaits aizvadītajā darbības gadā nedaudz pieaudzis, un gadu mijā aktīvo un biedru-veicinātāju bija 52 personas. Pagājušais gads iezīmējies ar zināmiem panākumiem šaušanā ar mazkalibra ložu bisēm. Grupu šaušanas sacensībās starp Detroitu, Kalamazū un Grand Rapidiem DV apvienība ierindojās otrā vietā; redzamus panākumus guva šāvēji DV dienu laikā Kalamazū un pašu mājās Kalamazū dāvāto ceļojošo balvu izcīnīja Uldis Plāte. Otrā vietā ierindojās Uldis Kalējs un 3. v. — Aivars Linde.

● Plašākām latviešu sabiedrības aprindām nezinot par visai zīmīgu iestādījumu izaudzis Grand Rapidu vīru koris, kuŗu tagad ar prieku nācies vairākas reizes noklausīties. Jo sevišķs gandarījums, ka tam var atlicināt dažas stundas darbos tik ļoti noslodzītais Dr. F. Valdmanis, kas šo kori vada. Iedrošināts ar zināmiem panākumiem dziesmu druvā, par plašāka orķestra noorganizēšanu domā grandrapidietis J. Sulainis, kuŗa ričībā pagaidām ir neliela kapella, kas kuplinājusi dažāda veida sarīkojumus Grand Rapidos un apkārtējās latviešu kolonijās. Ar lielāka orķestra noorganizēšanu viņš domā šim pasākumam piešķirt plašāku vērienu un daudzpusību un tādēļ lūdz pieteikties visus tos, kam interesē mūzika un kas būtu spēlējuši klavieres, akordeonu, pūšamos vai kādus citus instrumentus. Pieteikties lūdz vakaros, **207 Bostwick N. E.,** tālr. GL 6-8794.

● Māc. Kr. Hermanis 3. Ziemasvētku rītā tika aplaimots ar mazdēlu — Kārli; viņa meitas **Ilzes un** znota Viļa Mateusa ģimenē radies pieaugums.

● **Bijušais** jaunatnes pulciņa Pērse priekšnieks Eriks Ziediņš iesaukts aktīvā kaŗa dienestā un saņēmis paziņojumu, ka pēc pirmā apmācības kursa beigšanas tiks nosūtīts uz Vāciju.

● Grand Rapidu skauti un gaidas kopīgi savu Ziemassvētku eglīti dedzināja 27. decembrī latviešu biedrības telpās. Svētbrīdi vadīja māc. Kr. Hermanis, pēc kam turpat pie svētku eglītes paziņoja par dažiem apaplvojumiem paaugstinājumiem un izdalīja Skrundas skautiem Kurzemes nometnē iegūtās balvas. Dziesmu Vairoga pārstāvis V. Puriņš pasniedza tiem izcīnīto balvu dziesmu karā — kokli, inž. L. Rozentāls korporācijas kopas balvu — tauri, un latviešu biedrības prks — zāģi. Skautu un gaidu vadītāji saņēma vecāku balvas — grāmatas, un katrs pa krāšņam rozes ziedam. Visai bagātīgi tika apdāvināta gaidu novada priekšniece V. Mežule. Sekoja skautu un gaidu priekšnesumi ar tēlojumiem, drāmatizējumiem un baletu. Par sevišķi izcilu. klaviernieku sevi atestēja jaunais mākslinieks Uga Grants no Grand Hevenas. Neizpalika arī jautri humora gabali, kuŗus bija sagatavojuši skauti un roveri. Pēc oficiālās daļas tautas deju priekšnesumi turpinājās biedrības augšējā zālē. Turpat bija klāts bagātīgs svētku azaid, un ikviens varēja izklaidēties dejās un rotaļās.

● No aktīvā kaŗa dienesta ASV armijā atgriezies grandrapidietis Raimonds Mednis. Savas dienesta gaitas viņš pavadīja Vācijā.

● Artura Muraja dejas skolas vadītāja palīgs Imants Sulainis dienvidu kongregācijas baznīcā salaulāts ar deju skolotāju Barbaru Chivis.

● Gadu mijā vietējās kolonijas latvieši pulcējās savas biedrības namā, lai aizvadītu veco un sagaidītu jauno gadu. Klātesošos gadu mijā uzrunāja b-bas priekšnieks agr. A. Meiers, novēlot ikvienam labas sekmes, veselību un panākumus darbā. Vecgada vakarā draudzēs notika arī dievkalpojumi ar dievgaldu.

UVERTĪRU GADS TUVAI NĀKOTNEI

II

ASV LIKTEŅU SAISTĪBAS AR EIROPU

Kaut gan iepriekšējā gada pareģojumi par Eizenhauera un Dallesa aiziešanu (slimības dēļ!) no politiskās skatuves nav īstenojušies, Eiropas nākotnes reģi 1959. gadā saskata tālāku Aika prestiža zudumu, pie kam viņam personīgi ļoti kritisks laiks paredzēts no 1959. gada marta līdz 1960. gada februārim vai pat 1961. gada martam. Daži reģi apgalvo, ka 1959. gadā Dalless dabūšot „jaunas Ķinas brilles" un piekritīšot sarkanās Ķinas atzīšanai. Pie tam neesot izslēgta Čangkaišeka izlīgšana ar komūnistiem. Tālie un Tuvie Austrumi visos nākošajos gados būšot bīstamākie kaŗa ugunu perēkļi. 1959./60. gadā ASV bieži mainīšot savu iekšējo un ārējo politiku. Politiskos sasprindzinājumus, militārus konfliktus un pat kaut ko līdzīgu pilsoņu kaŗam rašu problēmas dēļ — ASV horoskops rāda līdz pat 1963. gadam.

Ne vien ikdienas notikumi, bet arī Vācijas horoskopi un reģu zīlējumi ļauj domāt, ka Vācijas liktenis ir un būs vismaz līdz 1963./64. gadam cieši saistīts ar ASV likteņiem. Dr. K. Ādenaueram visas nākotnes zīmes rādot palikšanu mūžīgajā opozicijā. Berlīnes krize, kuŗas sākšanos vairāki vācu astrologi un zīlnieki pilnīgi precīzi bija pareģojuši jau vairāk kā pirms gada, visā asumā turpināšoties vismaz visu 1959. gadu. Sīkāk neiztirzājot zvaigžņu konstellācijas un citas mistiskas zīmes, jāatzīmē, ka tās Berlīnes galvam Brandam ir samērā labvēlīgas un rādot, ka viņš Berlīnes cietoksni pagaidām vēl noturēs. Berlīne par apvienotās Vācijas galvaspilsētu pēc visādi bargiem laikiem, kļūšot ātrākais, 1961./62. gadā.

Francijai, par spīti Alžīrijas kaŗa briesmām, pareģi nākošo gadu atzīst par samērā mierīgu uzbūves un labklājības gadu. Gandrīz vienlaicīgi ar sarkano Ķīnu tā iekļūšot „atomu klubā", vai šim mērķim būšot ļoti tuvu. 1959. gadā Francijai būšot arī ciešas saistības ar ASV un Vācijas likteņiem, bet „cilvēces pēdējās dēkas laikā" nākošajos visai cilvēcei apokaliptiskajos gados Parīzei pēc sieniem mūka Ludoviko Roko rakstiem, no apm. 1800. gada un kādas gaišreģes (Matthieu) redzētām vīzijām ,draudot pilnīga iznīcināšana un nodegšana no trakojoša pūļa pielaistas uguns.

1959./60. gadā kāpšot Spānijas nozīmība NATO organizācijā.

DIKTĀTORS PIE NĪLAS

Kā jau minēts, arī Tuvie Austrumi, sevišķi Ēģipte, arī 1959. gadā būšot viens no bīstamākajiem nemieru apgabaliem. Diktātora Nasera (dz. 1918. g. 15. janvārī) horoskopā valdošā debesu zīme esot Marss, un pēc zvaigžņu konstellācijas viņa augšupejas laiks jau piederot gandrīz pagātnei. Pēc dažu „visziņu" ieskatiem Nasers tomēr vēl 1959. gadā sasniegšot savas slavas kalngalus un pieredzēšot sava mūža darba vainagojumu — Lielo arabu ūniju, bet esot daudzas debesu zīmes, kas rādot, ka 1959. g. martā/aprīlī viņš piedzīvošot smagu politisko krizi, kā arī slimības ar asins saindēšanās raksturu. Ja šīs nedienas Nasers pārdzīvošot, tad no maija līdz augustam viņš svinēšot jaunu uzvaru, bet oktobris viņam solot komplikācijas un atentātus, kā arī nodevējus pašu uzticamāko rindās. Sīrieši dumpošoties, Sudana rīkošoties Ēģiptei uzbrukt, un arī citas arabu valstis Naseram sagādāšot tādas grūtības, kas viņam varot maksāt ne vien augsto amatu, bet arī galvu.

Jordānas karalim Huseinam debesu zīmes nākošajā gadā vēl rādot jaunus varenus draugus, ar kuŗu atbalstu viņš laimīgi valdīšot vēl dažu labu gadu. Citi reģi tomēr apgalvo, ka zvaigžņu un citas konstellācijas jau norādot uz drīzu viņa krišanu un nāvi. Pie tam tajā būšot vainojamas sievietes, tāpat kā pie viņa brālēna Irakas karaļa nāves, kuŗš nakti pirms nobendēšanas kopīgi ar kādu radu savā guļamistabā sarikojis orientālas orģijas ar divām vēderdejotājām. Tās „trakajā milas nakti" izpētījušas, kā karalis vislabāk likvidējams . . . Apmēram to pašu zvaigznes rādot arī Huseinam, kādēļ viņam galvenokārt ieteic uzmanīties no „sirds pazaudēšanas" un nepiedienīgu sieviešu ievešanas guļamistabā . . .

CHRUŠČEVA UN PADOMIJAS GALS

Par Padomju Savienības, Kremļa un komūnisma nākotnes likteņiem, par kuŗiem visspilgtākajos vairums no zvaigžņu un nākotnes tulkiem pagājušajos gados dziļdomīgi klusēja vai runāja ļoti miglaini, — 1959. un tūliņ sekojošajiem gadiem ir parādījušies jau vairāki pareģojumi. Chruščevam debesu zīmes solot pelnīto galu jau varbūt pat 1959. gadā. Pirmais sevišķi bīstamais laiks Ņikitam paredzēts 1959. gada janvārī (partijas konference!), otrs jūnijā un trešais starp oktobri un decembri. Sevišķi pēdējā krize Ņikitam soloties būt ļoti bīstama, ja vien viņš būšot ar kaut kādu komūnistisku machināciju palīdzību pārdzīvojis pirmās.

Daži gaišreģi apgalvo, ka Ņikita kritīšot Berlīnes problēmas dēļ, to mēģinot atrisināt pa savai modei ar varas līdzekļiem. Tā viņam būtu „cūkas laime", ja viņš 1959. gadā spētu paturēt uz pleciem savu galvu. Vairāki nākotnes zīmju lasītāji apgalvo, ka pēc debesu un citām zīmēm viss Padomijas režīms pašlaik stāvot nopietnu pārmaiņu un nebijušu križu priekšā. Ņikitas vietā stāšoties kāda persona, kuŗas kontūras vēl esot ļoti neskaidras, bet kuŗa centīšoties savas varas sākumā panākt izlīdzinājumu ar Rietumiem visos pasaulei sāpīgajos jautājumos. Pēc ļoti īsa laika arī Ņikitas pēctecis turpināšot līdzšinējo Kremļa ārpolitiku, jo Padomju Savienība esot gan militāri stipra, bet iekšēji neticami saskaldījusies un politiski vāja. Lai šo patieso vājumu nosļēptu (ko pasaulē vēl apjēdzot tikai daži iesvaiditie!), Kremlis jau 1959. gadā varot sākt konkrētus priekšdarbus pasauli aptverošam konfliktam. Šajā ziņā visbīstamākais gads visai pasaulei būšot 1960. Katrā ziņā — Krievijas horoskops rādot, ka laikā starp 1959. un 1965. gadu tur paredzami smagu militāru konfiktu sākumi un pārsteidzoši revolūcionāri notikumi ar tālejošām sekām, kuŗu rezultātā esot sagaidāms apvērsums, Krievijas militāra iznīcināšana un komūnistiskās bezdievju tirannijas neiedomājami baigs gals . . .

ARĪ BALTIJAS VALSTIS BŪS PĀRMAIŅAS

Kaut gan par Baltijas valstu likteņiem pasaules lielo notikumu gados, kuŗu baigo uvertīru sola jau 1959. gads, ievērojamie zvaigžņu tulki un

M. Vētra

DON HUANS UZ CIETOKŠŅA

ATMIŅAS PAR PIRMO PATSTĀVĪGO OPERU KANADĀ

VI

Pat iedoma, ka kāds aiz loga vai durvīm varētu noklausīties viņa improvizācijā, likusi viņam apklust. Tāpēc viņš strādājis lielāko tiesu nakts klusumā, klavierēm pat nepieskārdamies, bet paļaujoties vienīgi uz savu iekšējo dzirdi. Tas prasa, protams, milzīgu koncentrāciju un lielu garīgu piepūli. Taču tā ieradis viņš visdrošāk varējis ļauties savai inspirācijai.

Speciālisti ir allaž ļoti bīstama lieta ja jārada kaut kas nebijis un loģiski neiespējams. Ja brīnums tomēr notika, un ja man izdevās to noturēt četrus gadus kā patstāvīgu vienību un uzvest sešas operas ar profesionālu līmeni — 1949. gadā — Don Giovanni, 1950. g. — Hofmaņa stāstus un Traviatu, 1951. g. — Mme Butterfly un Figaro kāzas, bet 1952. g. — Grāfieni Maricu, tad varu pateikties tikai nespeciālistiem un viņu neprātam. Katrs speciālists būtu uzskatījis par ārprātu tik mazā pilsētā kā Halifaksa Hofmaņa stāstos ieguldīt $16.500.-, bet Hensons un Gilforts ne acu nepamirkšķināja, un — pirmos trīs vakaros gandrīz visa nauda bija atnākusi atpakaļ.

Gajs Hensons privātā dzīvē bija augstāks ierēdnis Jaunskotijas izglītības ministrijā un vadīja tur ārpusskolas izglītības nodaļu. Tikko Raimonds Simpsons mūs iepazīstināja, mēs sapratāmies. Arī es nekad neesmu bijis prātīgs un ceru no tā izbēgt, līdz būs jāaiziet, bet Gajam Hensonam ar operu nebija bijis un nākotnē nebūs nekādu sakaru, taču viņš nodibināja Jaunskotijas operu apvienību — Nova Scotia Opera Association — un kļuva par tās prezidentu.

Lai Hofmaņa stāsti parādītos tā, kā vajadzīgs, taupīt neko nevarēja. Speciālists baidītos par telpām vien katrai izrādei izdot turpat veselu tūkstoti, bet kino teātrī „Kapitol" bija 1998 ērtas sēdvietas, lēzena, bet plata skatuve ar labām gaismām, ērtas telpas publikai — starpbrīžiem, un — tas atmaksājās ar uzviju. Bija neprāts Hofmaņa stāstos maksāt bargas stundu algas 16 skatuves strādniekiem, bet Skatuves darbinieku arodbiedrība, iepazinusies ar Hofmaņa dekorācijām, pieprasīja 16 strādnieku. Gajs Hensons maksāja uz NSOA lēses, un ģenerālmēģinājums svētdienā vien apēda $800,- Hofmaņa mājās. Tradicionālās izrunāšanās sanāksmes bija pārvērtušās šuvēju klubā ar tēju un cepumiem blakus. Ja Don Džovanni kostīmus biju spiests izvēlēties vēl Montreālā pie Malabara un maksāt par tiem dārgu īres naudu, tad sākot ar Hofmaņa stāstiem un beidzot ar Grāfieni Maricu, it visi kostīmi — ir bidermeijeriskie Traviatai, ir rokoko Figaro kāzām, un pat japāniskie Baterflejai tika sarazoti dāmu sanāksmēs no vecām ballts kleitām, vectētiņu uniformām, veciem vīru vakartērpiem, kā arī no veikalos sapirktu drānu bakiem.

Bez speciālistiem operu mākslā viss ritēja kā pa diedziņu. Sajūsma paveica neiespējamo, un Halifaksas opera bija opera, šī vārda labākā nozīmē. Alfrēdam Strombergam vēl tagad glabājas izrāžu laikā, CBC pārraidījumiem uzņemtās skaņu lentas, kas to apliecina.

Tikai vienu reizi man bija mazliet kauns par savu ansambli. Jaunskotijas gubernātors, Viņa Ekselence Hon. J. A. D. Mekkurdijs ir pirmais aviātors šai kontinentā, kas, ja nemaldos, jau 1909. lidojis pa Bretonas ragu lidmašīnai līdzīgā instrumentā ar trīsplākšņu spārniem. Arī 45 gadus vēlāk viņš to vēl nebija aizmirsis un bija tikpat jauns un pārgalvīgs. Pēc kādas operu izrādes kopā ar kundzi viņš pārgalvīgā sirsnībā saaicināja gubernātora pili visu mūsu ansambli un iztērēja tik daudz franču šampanieša, ka daudzi no mums vairs neprata uzvesties. Jutos tā kā atbildīgs.

— Atvainojiet! — gribēju atvieglot sirdsapziņu un teicu gubernātoram.

— Par ko? — viņš tikai atsmaidīja. — Gubernātoram pie visa jāpierod.

— Jā, bet redzat . . . — es norādīju uz jaunekli, kas pusguļā atlaidies divānā, bija uzlicis kājas uz kafijas galdiņa greznās pils salonā.

— Ak, nieki . . ., — vecais lidotājs man neatļāva runāt. — Jūsējie jau nav tie sliktākie Tas te tā katru reizi, ja šampānieša nepietrūkst.

Un Halifaksas operai gubernātors šampanieti bija sagādājis kastu kastēm. Tā nepietrūka pat līdz agrai rīta stundai. Pat gubernātors bija apreibis no operas un nežēloja tai ne nieka.

(Turpinājums sekos)

POSĪSIMIES PRESES BALLEI

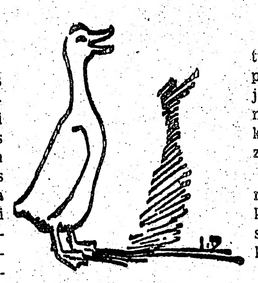

Un atkal viens gads aiztraucās mūžībā, gluži kā krievu „Lunņiks", kas aizdrāza garām Mēnesim un ienira kosma bezgalībā — uz neatgriešanos . . .

Preses lielvalstī šai gada laikā Preses pile un Drukas velniņš nodarījuši daudz nelāga, kas jāpārrunā un jāizlīdzina Preses balles jautrajā gaisotnē, kad pie boles galda tiekas rakstītājs un lasītājs.

Kā vienmēr, arī šogad Preses ballē īstas jautrības un sirsnības būs papilnam. Par labu dejas mūziku un ievada koncertu rūpējas rīkotāji. Deju lielmeistars N. Švanebachs elegantās dāmas un cēlos kavalierus vadīs polonēzē „Lunņika" ātrumā, lai 20 minūtēs aplidotu visas Kolumba mājas plašās telpas. Deju starpbrīžos E. Bērziņas - Ošiņas baletskolas vecākās klases skaistās meitenes iepriecinās ar lieliskiem savas mākslas sniegumiem.

Par godu balles augstajiem viesiem — Preses pilei un Drukas velniņam — M. Krone ar savām palīdzēm pasniegs vēl nebaudītas markas boli, bet A. Kristapsons — sava delikatešu veikala brīnumgaršīgos uzkožamos, un puķu meitenes būs pakalpīgas ar viskrāšņākajiem ziediem.

Un tad, kad jautrība būs sasniegusi kulmināciju, visā savā spožumā zālē ielidos „Preses Pīle", kas šoreiz sagādās katram kādu patikamu pārsteigumu, bet varbūt arī kādam sāpīgi ieknābs stilbos. Būs arī cita veida — cepta pīle, ko arī šogad dāvājusi Latvija Amerikā; to varēs iegūt izsolē.

Iesim visi uz Preses balli Toronto Kolumba zālē, kur 23. janvārī pl. 8 vakarā mūs laipni sagaidīs rīkotāji — LPB Kanadas kopas pr-dis Dr. H. Tichovskis ar savām palīdzēm un palīgiem, kas pēc tam tradicionālās balles tiratlikumu sadalīs skolām u. c. kultūrālām vajadzībām. Šogad ballē kuplā skaitā ieradīsoties arī mūsu naudas vīri — visu šķiru un rangu uzņēmēji, kas ar savu ārtavu pakalpos latviskās kultūras celšanai. Mīļi gaidīti viesi būs arī LNAK padomes locekļi, kas Toronto ieradīsies uz sesiju.

Ieejas kartes: dāmām $1,50 un kungiem $2,00, jau dabūjamas Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst ielā, telefons LE 3-3884.

Karalienes sarvīze ceļā

Par spīti Irānas šacha un Sorajas šķirtajai laulībai, šachs pieprasījis kādai Rietumvācijas porcelāna fabrikai nosūtīt kādreiz Sorajas pasūtinātos traukus ceturtdaļmiljona marku vērtībā. Firma ar šo Sorajas pasūtināto valsts servizi 500 personām (4150 trauki), kuŗus rotā Irānas šacha ģērbonis, nezināmu iemeslu dēļ ir iesākt, bet baidījusies šachu apgrūtināt, kaut trauku izgatavošanai bijušas vajadzīgas 40.000 darba stundas Trauki iesaiņoti 41 kastē un Teheranu sasnieguši nebojāti.

TROKŠŅAINĀS NAKTIS VĀCIJĀ

VĪNA UN ALUS PLŪDU LAIKĀ RAKSTĪTĀ VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ

Ja kādam šinīs dienās Rietumvācijā vēl patik runāt par politiku un citiem ikdienišķiem jautājumiem, tad tas vai nu nav vācietis, vai tāds iezemietis, kas „atpalicis attīstībā", „nolūzis no tautas koka."

„Lai bēdā tie, kam jābēdā, man sākas fašinga prieki", saka mans vācu paziņa, kad mūsu saruna novirzās uz politisko platformu.

Vācu namamāte izslēdz radio, kad runā par politiku. Bavārieši — jauni un veci — uz dažām nedēļām noliek kvišu un kalkulācijas grāmatas, lai tās nedurtos acīs un tādējādi nebojātu sajūtu, ko sev līdz atnesis „trakais karnevāla laiks". Pat mazais Fricis, kas citādi ir pati nopietnība, janvāŗa sākumā kļuva pavisam cits vīrs. „Ko? Uz skolu?", viņš jautāja. Sācies taču fašings! Vai jūs nezināt? Tad jau neesat vāciešu . . ."

Bavāriešu zemē dienas ar janvāri pieņēma ačgārnu izskatu. Tās bija kļuvušas par atpūtas laiku, lai naktīs varētu pilnam nodoties karnevāla priekiem. Cik šie prieki uzsit augstu vilni, to jau pirmajās karnevāla dienās rādīja Minchenes brūžu īpašnieku izdotais „komunikē": paredzams, ka fašinga laikā patērētā alus daudzums pārsniegs oktobŗa svētku laika patēriņu. Un šis patēriņš pagājušā gada oktobŗa svētkos nebija mazais — 3 miljoni litru!

Fašings, kā bavārieši dēvē karnevālu, ļaudis saņēmis savā varā. Viss cits nobīdīts malā. Bonnas norūpējušās balsis batūras celšanai. Mīļi gaidīti viesi būs arī LNAK padomes locekļi, kas Toronto ieradīsies uz sesiju.

vārieši un švābi nedzird. Laikrakstu pirmajās lappusēs daudz vietas veltīts „princiem un un princesēm", kas, kaut arī tikai dažas nedēļas, valdīšanu pārņēmuši savās rokās. Dienvidvāciešus neuztrauc vairs pat tas, ka arvien vēl tiesā un notiesā viņu tautas brāļus par karа laikā nodarītiem pārkāpumiem. Lai! Vai gan lai fašinga tiesas procesa dēļ!? Tas nebūtu bavāriski! Tas nebūtu švābiski! Var uz laiku pat aizmirst „neprātīgo" ungāru tiesnesi, kas vāciešiem „atņēma pasaules meistartitulu futbolā". Var piemirst arī to, ka Austrumvācijas varas vīri draud „apvienot" Vāciju ar varu. Lai! Tagad ir fašings! Prieki ar vīna un alus plūdiem, ar izdancošanos līdz pagurumam, ar izēšanos līdz nemaņai . . . Barlīne? Kas tā pret fašingu?!

Bavāriešu fašings populāritāti guvis arī ārpus savas zemītes. Augšbavārijas tūristu uzņēmēju organizācijas jau tagad zina vēstīt, ka šogad bavāriešu fašingu apmeklēšot arī vairāki desmiti tūkstošu ārzemnieku — no Amerikas kontinenta, no Anglijas, Francijas, Šveices, pat Austrālijas un citām zemēm. Vecās paaudzes bavārieši stāsta, ka agrāk tas tā neesot bijis, tolaik fašings bijis tikai bavāriešiem. Pēckara gadi, kad Bavāriju pārstaigājuši desmitiem tūkstošu svešu zemju ļaužu, ar fašingu iepazīstinājuši arī tādus cilvēkus, kas agrāk šo bavāriešu tautisko tradiciju nav pazinuši. Un fašings ārzemniekiem paticis. Par šo ārzemnieku „spēju progresēt" bavārieši, bet jo sevišķi ar tirgoņu spējām apveltītie švābi itin priecīgi. Jau nedēļām pirms fašinga sākuma daudzo viesnīcu, viesnīceļu un krodziņu īpašnieki berzēja rokas. Viņi zināja, ka naudas maks nākamajās nedēļās kļūs par dažiem simtniekiem smagāks.

Dienas kļuvušas ačgārnas. Rosība pārsviedusies uz nakti. Rīkotāji sēž stundām ilgi „Melnā vērša" alus bodelē, lai izlemtu, kam šogad jābūt fašinga princim vai princesei. Ka izvēle nav nemaz tik viegla, to pierāda kaut tas, ka kādā Algojas pilsētas krogelī strīdiņš bijis tik skaļš, ka jumts draudējis uzlidot gaisā. Tā vismaz ziņo apkārtēije laikraksti. Jauno valdnieku un valdnieču kronēšana parasti notiek janvāŗa otrā pusē. Tad liksmība sasniedz augstāko punktu.

* * *

Kad Dienvidvācijā fašings tuvojas beigām, valsts rietumu daļā sāksies karnevāls. Tas tā ar gudru ziņu, lai prieki un izstrakošanās nebūtu tikai vienu mēnesi, bet gan turpinātos ilgāk. „Pasaulē jau tā bēdu diezgan", saka temperamentīgie dienvidvācieši un reinzemieši. Gan mazās, gan lielās Reinzemes un Vestfāles pilsētās jau tagad gatavojas karnevāla svinīgai „iedancošanai" februāŗa vidū. 3000 dažādo karnevāla biedrību prezidenti lauza savas galviņas par to, kā labāk un iespaidīgāk sarīkot tradicionālos „trachtu gājienus". Ķelnieši plāno, ka viņu gājēju rinda būs trīs kilometrus gara, maincieši prāto, kur ņemt tās daudzās markas ar „rožu pirmdienas" gājienu saistīto izdevumu segšanai. Tagad nolemts, ka jāvāc ziedojumi. Biedrību un uztiecības personas stāv ielu stūros un aicina tautu dot savu ārtavu Princim Karnevālam. Citādi tik taupīgie vācieši savu daļu arī neliedz, jo karnevāls ir tikai vienu reizi gadā. Kad jau, tad jau!

* * *

Bet fašingi un karnevāli pa ies. Ikdienā atkal parādīsies tie prakstiskās dzīves rēgi, kas vācu tautai acu priekšā stāv jau daudzus gadus. Sarkanā Krem ļa asiņainā roka arvien neatlaidīgāk tiecas sasniegt un nožņaugt visu Vāciju. Berlīnes eksperiments ir šī pasākuma sākums.

Bet Rietumvācija iet savu ceļu. Visus pagājušos pēckara gadus šo no kara tagad tik uzplaukušo valsti ir vadījis kristīgais demokrats Ādenauers. Šim 83-gadīgajam vācu politiķim tauta tic. Sirmā kanclera vadītajai politikai neko nav varējuši kaitēt arī „tukšās mucas sitēji" — Bonnas sociāldemokrati. Ādenaueram bijusi taisnība — tikai ar brīvajiem Rietumiem Rietumvācijai ir kopīgs ceļš. Berlīne šādai pārliecībai ir spilgts piemērs. Bet Berlīnes prezidējošais lielvecākais ir sociāldemokrats Vilijs Brants, un viņa politikai daudz kopīga ar Ādenaueru. Tas rāda, ka tādiem „rožaino aceņu nēsātājiem", kādi ir sociķi Ollenhauers, Vēners, Erle u. c. nav skaidra un reāla pārskata par pasaules politisko attīstību un ja tāds tomēr ir, tad tas noslīcis zem partijas dogmatiskās vāles un sirpja smaguma. Viņu rezdzes aploks noslēdzas ar partijas redzēšanu.

Labi, ka šādiem vīriem Rietumvācijā nav vairākuma.

Mks.

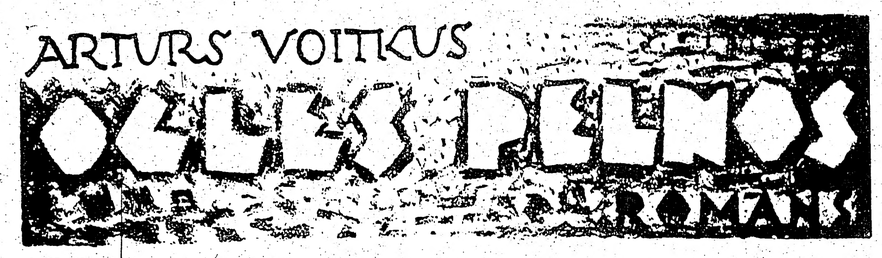

A. Nuliša vinete

(5. turpinājums)

„Bet ko tad tu man pārmet?"

„Pārmest? Es tev neko nepārmetu. Bet nevaru iedomāties, dzīvot ar tevi vienā pilsētā, strādāt, audzināt Rūtu — un nesajukt prātā. Tavas drošības labā neviens nedrīkst zināt tava īstā vārda, bet kā lai mēs citu priekšā viens otru uzrunājam? Melot? Liekuļot? Izlikties, ka esam sveši?"

„Tie ir sīkumi, Inta. Tiem mēs tiktu pāri, ja vien būtu griba. Ja vien tu saprastu, ka tas svešais, ko tu manī tagad redzi, nav manis gribēts, bet desmit baigu gadu manā dvēselē iekalts. Desmit gaŗu, baigu gadu cilvēka gara kropļošanas rezultāts. Pie tam tas noticis ar zinātniski pārbaudītiem paņēmieniem."

„Tie nav sīkumi. Vai lai meloju arī Rūtai? — Nē, Imant, būs labāk, ja tagad aiziesim katrs uz savu pusi. Pa laikam jau mēs satiksimies — mums taču ir kopīga pagātne, kopīgas gaišās dienas. Un — kas zina — pēc gadiem, varbūt, daudz kas kļūst atkal citāds."

„Pēc gadiem?" Imants iesmējās. „Pēc gadiem mēs būsim vecas drazas un brīnīsimies par to, cik aplami kādreiz esam rīkojušies. — Zini, Inta, jūs te visi esat bagāti. Jums te visa kā diezgan — ir naudas, ir preču, ir brīvības — un arī laika. Jums būs rītdiena — jūs to skaidri zināt. Jūs varat runāt un lēst, ka pēc gada būs tā vai citādi. Jūs varat izšķērdēt laiku, jo tas pieder jums. Mēs to nevarējām, un tāpēc mēs rītdienai neticam.

Bet lai notiek, kā tu domā. Var jau būt, ka arī es pārvēršos un, treknumā dzīvodams, azmirstu, ka esmu tikai meklēts un dzenāts bēglis, un ka līdz ar to no pašmīļa, kas domā tikai par savu drošību, kļūstu par to pašu naivo ideālistu un sapņotāju, kāds biju pirms desmit gadiem. Un tad tu mani ņemsi atpakaļ?"

3.

Vagulāni bija atvēruši pārtikas veikalu, un tur tagad satikās namamātes un iepērkot latviskā gaumē žēlvētus zušus, pārrunāja vietējos notikumus. Intas pazušana deva vielu veselai nedēļai.

Kā cilvēks var aizbraukt, nesakot, uz kurieni un kāpēc?

„Šajā pilsētā tas nav," Vagulāniete apgalvoja, „Rembēna kundze bija jautājusi mantu vedējiem, bet tie nebija teikuši, uz kurieni vedīs. Tik vien, ka tālu prom."

„No kurienes vedēji bijuši?" Grauduma gribēja zināt.

„No Bridžportas," Vagulāniete atbildēja, „bet viņa vedēja vārdu nebija pierakstījusi, un tas aizmirsies. Būtu vietējie vedēji, varētu noskaidrot, bet Bridžporta tepat simtu jūdžu."

„Tā tad Bridžportā," Grauduma kundze nosprieda, „simts jūdžu — tas ir trīs stundu brauciens. Hm . . ."

Dāmas izrunājās krustām šķērsām; bet neatrada Intas pazušanai ne iemesla, ne mērķa. Pārdomas šai jautājumā vēl nebija beigušās, kad veikalā ienāca Ziemeļa kundze. Ļāva izteikties arī viņai, bet gudrākas netika.

Mājās pārgājusi, Ziemeļa kundze raudāja. Pārnāca Ziemelis, bet, sievas sasarkušās acis neredzējis, paēda, paņēma laikrakstu un sāka lasīt. Ziemeļa kundze sēdēja pretējā krēslā un smēķēja.

Veltīgi izgaidījusies, viņa nenocietās:

„Šodien sestdiena?"

„Jā," Ziemelis neskatīdamies atbildēja.

„Tu šovakar paliksi mājā?"

Ziemelis pacēla acis no laikraksta.

„Un tad?"

„Nekas. Tikai tāpat vaicāju. Vai nedrīkst?"

„Drīkst."

Viņš sakārtoja avīzi un atkal sāka lasīt.

Pēc pāris minūtēm sieva atkal ierunājās.

„Tu man neatbildēji jautājumu."

„Kādu jautājumu?" Ziemelis it kā nebija dzirdējis.

„Vai tu šovakar paliksi mājās?"

„Jā, palikšu. — Tas tevi apmierina?"

„O — protams. Tikai . . ."

„Tikai nesaprotu, kāpēc tu izdevi tik daudz naudas, bet tagad kūko mājās."

Ziemelis salocīja laikrakstu.

„Par ko tu runā?"

„Par tavu otro dzīvokli Bridžportā," Ziemeļa kundze cerēja, ka vīra noslēpuma ātrā atklāšana Ziemeli piespiedīs atzīties, „visa pilsēta jau par to runā, tikai tu viens it kā nekā nezinātu. — Kur vien es parādos, tur cilvēki apklust un skatās manī. Skaidri redzams, ka par mani runājuši un smējušies."

„Kas par Bridžportu, un kas par otru dzīvokli?" Ziemelis vēl arvien izlikās nesaprotam. Laikrakstu viņš bija nolicis sev blakus uz vāļas un, uzacis saraucis, skatījās sievā, kas, kājas sakrustojusi, sēdēja atzveltnes krēslā un izstieptos pirkstos turēja kūpošu cigareti, pa laikam to pieceldama pie lūpām un vārdu atstarpēs izpūzdama dūmu strūkliņas.

„Netēlo," viņa nokratīja pelnus lielajā marmora traukā, „Grauduma kundze ļoti labi zina, kur tava izredzētā aizbraukusi.

„Tā?" Ziemeļa balsī ieskanējās drusku uzmanības.

„Jā. Tā. Un katrs arī zina, kas viņai Bridžportā dzīvokli sagādājis un kas viņu tur uztur. Nabaga atraitne ar bērnu bez darba nevar dzīvot. Visa pilsēta runā."

Ziemelis piecēlās un, rokas kabatās iebāzis, nostājās sievai pretī.

„Redzi, Ieva: es pilsētā mūsu attiecības nevienam neesmu stāstījis. Ja pilsētā runā, tā bijusi tava vaina. Tu esi gribējusi, lai tevi žēlo, bet neiedomāji, ka par tevi smies. Un tagad tu, droši vien, esi palaidusi ziņu, ka esmu aizsūtījis Intu uz Bridžportu. — Tā ir vai nav?"

„Es nevienam nekā neesmu teikusi! To jau katrs pats redzēja, kā tu viņā skatījies. Rembēna kundze zina, ka viņa . . . tā sieviete aizbraukusi uz Bridžportu." Ziemeļa kundze nospieda pelnu traukā cigareti, bet tūliņ paņēma atkal jaunu. „Un tu tagad gribi to noliegt?"

„Tu man daudz vari pārmest, bet ne atklātības trūkumu. Neviens cits vīrs sievai nebūtu stāstījis, ko es tev. Varbūt, ka biju par daudz godīgs, bet, varbūt, tā bija tikai neapdomība. Bet tas pats sasodītais godīgums mani spiež tagad tev teikt: es nezināju, ka Inta aizbraukusi uz Bridžportu."

„Nezināji?"

„Nē, nezināju. Zināju, ka viņa mūsu pilsētu atstās, bet tas arī bija viss."

Ziemeļa kundze iesmējās.

„Sanīdāties?"

„Nē, nesanīdāmies. Bet vai nav savādi, ka mums ar tevi abiem vienāds liktenis — tev bija jāšķiras no Pētera Pūpola, man — no Intas? Un pašiem jāpaliek uz vietas un jādzīvo kopā."

„Man ar Pūpola kungu nekas nav bijis!" Ieva Ziemele iesaucās; Pētera vārda pieminēšana vien viņu savilnoja. „Tās ir tikai nekrietnas iedomas. To es tev vienmēr esmu teikusi."

„Protams. Bez šaubām." Ziemeļa balsī bija zobgalība. „Jums nekas nav bijis. Bet kad Pēteris parādījās tuvumā, tad manas sievas vaigos iedegās sārtums, tad valoda sāka ritēt raiti un acis smaidīja. Un svētdienās, kad Pēteris mūs pagodināja ar ierašanos pusdienās, mums galdā nāca trejādi ēdieni, kamēr citās reizēs mana sieviņa cieta no galvas sāpēm un ieteica man pašam kaut ko sameklēt ledusskapi. — Nedomā, ka biju vienīgais, kas to manīja."

Ziemeļa kundzes vaigos, vīra vārdos klausoties, arī pašreiz bija uzziedējuši sarkani ziedi.

„Bet kas bija tas, kas prasīja laulības šķiršanu un atzinās, ka ieķēries citā?"

„Es jau teicu — esmu bijis par daudz godīgs. — Bet redzi, Ieva, man vienmēr bijusi viegla galva. Es ātri visu iemācījos. Un no šīs reizes man ir mācība — ar godīgumu tālu netiksi. Es tev piedāvāju laulības šķiršanu un biju ar mieru uzņemties vainu. Tu to noraidīji, un šis piedāvājums tagad ir cauri. Mēs dzīvosim kopā. Bet vienu tev saku: uzmanies. Jo nākamā reizē, kad runāšu par laulības šķiršanu, es to prasīšu tavas vainas dēļ."

„Tu man draudi?"

„Nē, brīdinu. Un sargies ar tenkām man vai Intai sagādāt neslavu."

„To tu pats sev jau esi sagādājis."

„Gan mazāku kā tu, Pūpolam kaklā kārdamās."

Kad Ziemelis aizvēra ārā durvis, viņš dzirdēja, ka sieva dzīvojamā istabā palika skaļi šņukstot. Uz ielas stūŗa viņš saskrējās krūtis ar Grunduļu Liliju.

★

Grunduļu Lilija kopš Pēteŗa aizbraukšanas savu laiku veltīja draudzeņu apciemošanai un iecerēto kāzu pārrunāšanai. Draudzenes Lilijas runāšanā pacietīgi noklausījās un pretī nerunāja, lai gan lielākā tiesa saprata, ka Pēteris, tikai sprukās iedzits, piekritis saderināšanās izsludināšanai. Pretī runāšanai arī nebūtu bijusi nekāda jēga, jo Lilija savai laimei gribēja ticēt un, ja arī pašai kādreiz uzmācās šaubas, tās strauji atraidīja — par vilšanos viņa negribēja domāt, un tāpēc arī nedomāja.

(Turpinājum sekos)

Jānis Cīrulis

JĀZEPS VĪTOLS KATEDR

NO ATMIŅU KRĀJUMA „J

Rudenī Vītols ar jauniem skaņdarbiem un atjaunotiem spēkiem atgriezās pie saviem pienākumiem konservatorijā, Dziedāšanas biedrībā un St. Petersburger Zeitung redakcijā. Pēdējā bija starptautiski pazīstams un respektēts Pēterpils vācu laikraksts, kuŗā Vītols jau kopš 1897. g. ieņēma labi atalgotu mūzikas kritiķa vietu, referēdams gan vieniģi par izcilākiem koncertiem. Ar savām nopietnajām un lietiškajām recenzijām viņš guva arī plašu ievērību Eiropas mūziķu aprindās un iepazinās ar visām slavenībām, kas tolaik koncertēja Krievijas galvaspilsētā. Par Vītola darbību minētajā laikrakstā tā rīkotājs - redaktors Oskars Grosbergs, arī latviešu sabiedrībā labi pazīstams publicists un Vītola jaunības draugs no Jelgavas skolnieku laikiem, „Mūzikas Apskatā" — (1933. g.) rakstīja:

„Jāzeps Vītols Pēterpils mūzikas kritikā ir kaut kas — augstākais un izcilākais. Viņš ir autoritāte ne tikai sava stāvokļa dēļ kā konservātorijas profesors un eiropeiski pazīstams komponists, bet arī kā liela formāta stilists. Viņa neticami tīri rakstītās kritikas ir mūzikālās analizes un stilistikas izsmalcinātības meistardarbs. Vītola vācu valoda ir nevainojami tīra, viņa drošā nojauta to pasargā no jebkādiem rusicismiem. Vītola kritikas ir notikumi, kuŗus pārrunā ne tikai galvaspilsētas mūzikālajās aprindās. Starptautiskajā Pēterpils mūzikālajā pasaulē Vītols ieņem sevišķu stāvokli — viņš ir tajā pasaulē vadošs. Tō viņam sagādā ne vien viņa autoritatīvās mūzikālās zināšanas, ne vien viņa tīri personīgās priekšrocības, bet arī ne mazākā mērā apstākļis, ka viņa kritikas Pēterpils vācu laikrakstā nokļūst Vakareiropā, tām ir vistālākā rezonance . . .

Jāzeps Vītols Pēterpilī ir nodarbināts no rīta līdz vakaram. Tikai pavisam reti var viņu sastapt dzīvoklī Gorochovajā. Un dažreiz viņš steidzami vajadzīgs, jo brīžiem notiek konflikti ar Melngaili. Melngailis savās kritikās bieži kļūst revolūcionārs; kad atnāk redakcijā, viņš ir kā parkurināts tvaika katls, kas katru brīdi var eksplodēt. Vītols turpretim ir olimpiski mierīgs šim mieram pateicoties, izdodas konfliktus nokārtot . . ."

Te jāpiezīmē, ka Melngailis „St. Petersburger Zeitung" redakcijā, sākot ar 1900. g., darbojās tikai dažus gadus, bet pašu avīzi slēdza, karam sākoties, 1914. g. Ari Vītols, darbiem pārslogots, vairākkārt ir gribējis sa- vu posteni pamest, bet tas vienmēr pierunāts palikt.

1908. gadā nom Korsakovs, Vītola veselas krievu ja komponistu izaud karā ar to konse vakanta atbildīgā mu klase, kuŗas dību konservāto piešķīra Jāzepam līdz šim bija mā gātos mūzikāli priekšmetus. Ar mu sākās Vītola nozīmīgākais da terpils konservāt līdz 1918. gadam, formu un prakt cijas klasē mācīj venības kā Ser un Nikolajs M latviešiem Jānis Abele un Teodo arī daudzi igauņ poļu komponisti, ievērojami mūzik

Par spīti liela un sabiedriskien Vītols vienmēr, atradis laiku Viņš bijis laim stundū, kas tam pie rakstāmgalda ram uzticēt savu kora un solo c cas tautas dzie orķestra pavadī kā Vītols pieda tiem Pēterpils vairākos konc bēgļu palīdzība maršus latviešu taljoniem, kā frēdu Kalniņu noorganizē līdz majam un trū jam Jurjānu A

Tā pagāja Krievijas revo stāmais juku l vācu okupēta, skas miers de dziem kara la g. vasarā atgr

Šai laikā ro tastisks pasāku nāja advokāts bergs, sen. ar d riem, proti, la sambļa noorga lī, kuŗu tad Rigā. Par n

GIRTS SALNAIS

ŠIPOL
ORCH

(189. turpinājums)

„Te nav runa par prātu, kas, kā zināms, tuma līdzgaitnieks," rakstīja ievērojams šīs g tas publicists savā sabiedrikās psiholoģijas „te ir runa par jaunas censones izturību un redzēt iznīcinātu savu divu — trīs gadu sapņu laidīga darba augļus, pašai esot iegrūstai pos spējot nekā glābt. Te ir runa, nevis par viņas paļaušanos labā uzvarai pār launumu, bet is Rakstītājam un — pats galvenais — par viņas cīņā pret goda laupītāju, pat ja cīņa par beigtos ar pašas nāvi. Viņas, gluži fanātiskā stāvēt tikumu kā augstāko vērtību — rāda s kā tās stiprās un veseligās jaunās paaudzes kam droši var nodot rokās mūsu saulainās tempļu atslēgas."

Kāds izpurpējis cilvēku nīdējs nebija no zīmēt, rakstīdams: „Šoreiz, ar Kētei Gerrika karībā izsniegto tiesu ārsta apliecību par d navām piederīgiem sīkumiem, iedurts kā p pirksts šādu sacensību rīkotāju, atbalstītāju tuļu zvejnieku acī; iesviesta kā bumba filmu namu aģentu noslēpumainā biržā. Gaviles, šo meiteni saņem, arī apliecina, kas turpmā rāms skaistuma sacensību lietā, ja jau reiz nevar iztikt. Noteikumos būtu jāprasa, lai ka mā tiesu ārsti izsniegtu attiecīgas apliecība navas tur būtu jaunavas, kā to saprotam rakstiem un tūkstošiem tautu dievišķo tikum Tad nenotiktu tā, kā nesen, kad jaunavu sa skaistuma karalieni ievēlēta divu bērnu māte

Šīs sabiedriskās domas mazākuma pārstā rindas nekādi nemazināja Kētes labo slavu. cināja viņas uzvaru, kādu retai meitenei pie

VĀCIJĀ

E LATVIJAI AMERIKĀ

vojas beigām, valsts rietumu daļā sāksies karnevāls. Tas tā ar gudru ziņu, lai prieki un iztrakošanās nebūtu tikai vienu mēnesi, bet gan turpinātos ilgāk. „Pasaulē jau tā būs diezgan", saka temperamentīgie dienvidvācieši un reinzemieši. Gan mazās, gan lielās Reinzemes un Vestfāles pilsētās jau tagad gatavojas karnevāla svinīgai „iedancošanai" februāra vidū. 3000 dažādo karnevāla biedrību prezidenti lauza savas galviņas par to, kā labāk un iespaidīgāk sarīkot tradicionālos „trachtu gājienus". Ķelnieši plāno, ka viņu gājēju rinda būs trīs kilometrus gara, mainc ieši prāto, kur ņemt tās daudzās markas ar „rožu pirmdienas" gājienu saistīto izdevumu segšanai. Tagad nolemts, ka jāvāc ziedojumi. Biedrību un uzticības personas stāv ielu stūros un aicina tautu dot savu ārtavu Princim Karnevālam. Citādi tik taupīgie vācieši savu daļu arī neliedz, jo karnevāls ir tikai vienu reizi gadā. Kad jau, tad jau!

* * *

Bet fašingi un karnevāli paies. Ikdienā atkal parādīsies tie prakstiskās dzīves rēgi, kas vācu tautai acu priekšā stāv jau daudzus gadus. Sarkanā Krem ļa asiņainā roka arvien neatlaidīgāk tiecas sasniegt un nožņaugt visu Vāciju. Berlīnes eksperiments ir šī pasākuma sākums.

Bet Rietumvācija iet savu ceļu. Visus pagājušos pēckara gadus šo no kara tagad tik uzplaukušo valsti ir vadījis kristīgais demokrats Ādenauers. Šim 83-gadīgajam vācu politiķim tauta tic. Sirmā kanclera vadītajai politikai neko nav varējuši kaitēt arī „tukšās mucas sitēji" — Bonnas sociāldemokrati. Ādenaueram bijusi taisnība — tikai ar brīvajiem Rietumiem Rietumvācijai ir kopīgs ceļš. Berlīne šādai pārliecībai ir spilgts piemērs. Bet Berlīnes prezidējošais lielvecākais ir sociāldemokrats Vilijs Brants, un viņa politikai daudz kopīga ar Ādenaueru. Tas rāda, ka tādiem „rožaino acenu nēsātājiem", kādi ir sociķi Ollenhauers, Vēners, Erle u. c. nav skaidra un reāla pārskata par pasaules politisko attīstību un ja tāds tomēr ir, tad tas noslīcis zem partijas dogmatiskās vāles un sirpja smaguma. Viņu redzes aploks noslēdzas ar partijas redzēsanu.

Labi, ka šādiem viriem Rietumvācijā nav vairākuma.

Mks.

– no Intas? Un pašiem jāpaliek uz pā."

kungu nekas nav bijis!" Ieva Zieŗa vārda pieminēšana vien viņu saai nekrietnas iedomas. To es tev i."

aubām." Ziemeļa balsī bija zobgalīav bijis. Bet kad Pēteris parādījās sievas vaigos iedegās sārtums, tad iti un acis smaidīja. Un svētdienās, pagodināja ar ierašanos pusdienās, ējādi ēdieni, kamēr citās reizēs magalvas sāpēm un ieteica man pašam dusskapi. — Nedomā, ka biju vienī-

s vaigos, vīra vārdos klausoties, arī juši sarkani ziedi.

as, kas prasīja laulības šķiršanu un citā?"

– esmu bijis par daudz godīgs. — Bet ienmēr bijusi viegla galva. Es ātri no šīs reizes man ir mācība — ar ksi. Es tev piedāvāju laulības šķiršaru uzņemties vainu. Tu to noraidīji, tagad ir cauri. Mēs dzīvosim kopā. : uzmanies. Jo nākamā reizē, kad šķiršanu, es to prasīšu tavas vainas

ii?"

Un sargies ar tenkām man vai Intai

jau esi sagādājis."

kā tu, Pūpolam kaklā kārdamās."

nizvēra āra durvis, viņš dzirdēja, ka ābā palika skaļi šņukstot. Uz ielas ās krūtīs ar Grunduļu Liliju.

★

a kopš Pētera aizbraukšanas savu laiņu apciemošanai un iecerēto kāzu pārczenes Lilijas runāšanā pacietīgi noerunāja, lai gan lielākā tiesa saprata, prukās iedzīts, piekrītis saderināšanās ri runāšanai arī nebūtu bijusi nekāda ai laimei gribēja ticēt un, ja arī pašai aubas, tās strauji atraidīja — par vilēja domāt, un tāpēc arī nedomāja.

(Turpinājum sekos)

Jānis Cīrulis

JĀZEPS VĪTOLS KATEDRĀ, DZĪVĒ UN MŪZIKĀ

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES"

Rudenī Vītols ar jauniem skaņdarbiem un atjaunotiem spēkiem atgriezās pie saviem pienākumiem konservatorijā, Dziedāšanas biedrībā un St. Petersburger Zeitung redakcijā. Pēdējā bija starptautiski pazīstams un respektēts Pēterpils vācu laikraksts, kuŗā Vītols jau kopš 1897. g. ieņēma labi atalgotu mūzikas kritiķa vietu, referēdams gan vienīgi par izcilākiem koncertiem. Ar savām nopietnajām un lietišķajām recenzijām viņš guva arī plašu ievērību Eiropas mūziķu aprindās un iepazinās ar visām slavenībām, kas tolaik koncertēja Krievijas galvaspilsētā. Par Vītola darbību minētajā laikrakstā tā rīkotājs - redaktors Oskars Grosbergs, arī latviešu sabiedrībā labi pazīstams publicists un Vītola jaunības draugs no Jelgavas skolnieku laikiem, „Mūzikas Apskatā" — (1933. g.) rakstīja:

„Jāzeps Vītols Pēterpils mūzikas kritikā ir kaut kas — augstākais un izcilākais. Viņš ir autoritāte ne tikai sava stāvokļa dēļ kā konservatorijas profesors un eiropeiski pazīstams komponists, bet arī kā liela formāta stilists. Viņa neticami tīri rakstītās kritikas ir mūzikālās analizes un stilistikas izsmalcinātības meistardarbs. Vītola vācu valoda ir nevainojami tīra, viņa drošā nojauta to pasargā no jebkādiem rusicismiem. Vītola kritikas ir notikumi, kuŗus pārrunā ne tikai galvaspilsētas mūzikālajās aprindās. Starptautiskajā Pēterpils mūzikālajā pasaulē Vītols ieņem sevišķu stāvokli — viņš ir tajā pasaulē vadošs. To viņam sagādā ne vien viņa autoritatīvās mūzikālās zināšanas, ne vien viņa tīri personīgās priekšrocības, bet arī ne mazākā mērā apstāklis, ka viņa kritikas Pēterpils vācu laikrakstā nokļūst Vakareiropā, tām ir vistālākā rezonance . . .

Jāzeps Vītols Pēterpilī ir nodarbināts no rīta līdz vakaram. Tikai pavisam reti var viņu sastapt dzīvoklī Gorochovajā. Un dažreiz viņš steidzami vajadzīgs, jo brīžiem notiek konflikti ar Melngaili. Melngailis savās kritikās bieži kļūst revolūcionārs; kad atnāk redakcijā, viņš ir kā parkurināts tvaika katls, kas katru brīdi var eksplodēt. Vītols turpretim ir olimpiski mierīgs šim mieram pateicoties, izdodas konfliktus nokārtot . . . "

Te jāpiezīmē, ka Melngailis „St. Petersburger Zeitung" redakcijā, sākot ar 1900. g., darbojās tikai dažus gadus, bet pašu avīzi slēdza, karam sākoties, 1914. g. Arī Vītols, darbiem pārslogots, vairākkārt ir gribējis savu posteni pamest, bet vienmēr pierunāts palikt.

1908. gadā nomira Rimskis - Korsakovs, Vītola skolotājs un veselas krievu jaunās paaudzes komponistu izaudzinātājs. Sakarā ar to konservatorijā kļuva vakanta atbildīgā speciālo formu klase, kuŗas turpmāko vadību konservatorijas padome piešķīra Jāzepam Vītolam, kas līdz šim bija mācījis tikai obligātos mūzikāli - teorētiskos priekšmetus. Ar šo pagodinājumu sākās Vītola bagātākais un nozīmīgākais darba posms Pēterpils konservatorijā, kas ilga līdz 1918. gadam. Viņa mūzikas formu un praktiskās kompozīcijas klasē mācījušās tādas slavenības kā Sergejs Prokofjevs un Nikolajs Mjaskovskis, no latviešiem Jānis Zālītis, Adolfs Abele un Teodors Reiters, kā arī daudzi igauņu, lietuviešu un poļu komponisti, diriģenti un ievērojami mūzikas darbinieki.

Par spīti lielai darba slodzei un sabiedriskiem pienākumiem, Vītols vienmēr, kaut vai naktīs, atradis laiku komponēšanai. Viņš bijis laimīgs par katru stundu, kas tam ļāva piesēsties pie rakstāmgalda un nošu papīram uzticēt savas domas un izjūtas. Tieši raditājā darbā viņš allaž izjutis un apzinājies savu īsto aicinājumu un dzīves mērķi. Tieši Pēterpils laikam piedēr Vītola kompoziciju lielākā tiesa un tiešām jāapbrīno, ko viņš paveicis visā savā nevaļā. Vienīgi 1. pasaules kara gados komponists neatrod vajadzīgo koncentrāciju un viņu ļoti nospiež dzimtenes nelaime, tautas un savu piederīgo bēgļu gaitas. Šai laikā radušās tikai dažas koŗa un solo dziesmas un piecas tautas dziesmas solo balsij orķestŗa pavadījumā. Kaŗa laikā Vītols piedalās ar apvienotiem Pēterpils latviešu koŗiem vairākos koncertos par labu bēgļu palīdzībai un komponē maršus latviešu strēlnieku bataljoniem, kā arī kopā ar Alfrēdu Kalniņu un Jāni Zāliti noorganizē līdzekļu vākšanu slimajam un trūkumā nonākušajam Jurjānu Andrejam.

Tā pagāja gadi un pienāca Krievijas revolūcijas neaprakstāmais juku laiks. Latvija bija vācu okupēta, bet Brestļitovskas miers deva iespēju daudziem kaŗa laika bēgļiem 1918. g. vasarā atgriezties dzimtenē.

Šai laikā rodas pilnīgi fantastisks pasākums, kuŗu ierosināja advokāts Andrejs Frīdenbergs, sen. ar dažiem domu biedriem, proti, latviešu operas ansambļa noorganizēšana Pēterpilī, kuŗu tad vajadzētu pārvest Rīgā. Par milzīgā pasākuma mākslinieciskio centru, kā mūsu mūziķu lielākā autoritāte, kļuva Jāzeps Vītols. bet Frīdenbergs visnepateicīgākos apstākļos apbraukāja Krieviju, vākdams kopā izklīdušos latviešu dziedātājus un spēlmaņus. Frīdenberga ierosinājums guva vislielāko atsaucību un 1918. gada vasaras vidū tiklab solisti, kā orķestŗa mūziķi bija sapulcējušies Pēterpilī, lai kopīgi dotos uz Rīgu. Kādas grūtības bijis jāpārvar, Vītols raksta Jurjānu Andrejam:

„ . . . No mūsējiem taisās liela partija pārbraukt uz Baltiju; bet kā jāmokās, kamēr tiek mērķim tuvāk! Jau nedēļām plēšamies ar visādiem konsulātiem, komisāriātiem, komitejām un citām iestādēm; liekam potēt sev koleru, tīfu, baikas un visādas citas slimības; un katra jauna diena nes jaunus sarežģījumus — paliekam uz vietas . . . Šo acumirkli dzīvojam kā drudzī. Šinī nedēļā jānogādā uz Rīgu mūsu operas vilciens, kuŗā nobrauks gandrīz viss orķestris, solisti un cits personāls. Dabūt šo vilcienu no vietas — šausmīgi grūts uzdevums; bija tādi acumirkļi, kad šķēršļi rādījās nepārvarami. Bet ja laimēsies, tad tomēr izbrauksim jau šinīs dienās."

Beidzot tomēr augusta beigās „operas vilciens" pēc vairāku dienu visai dēkaina brauciena ieradās Rīgā. Vītolam palika aiz muguras 38 Pēterpilī pavaditie gadi, kaut gan saites ar konservātoriju vēl pilnīgi nebija sarautas — viņš dabūja sešu mēnešu atvaļinājumu un iespēju katrā laikā atgriezties darbā. Taču turpmākie notikumi — Latvijas valsts nodibināšanās un jaunie uzdevumi pārrāva šīs saites galīgi.

Savai spožajai un garīgi bagātai pagātnei komponists bija pārvilcis krustu, bet vienmēr ar smagu nopūtu atcerējās savu vecpuiša dzīvokli ar lielisko flīģeli, gleznām, grāmatām un neskaitāmām pieminas lietām. To vēlāk izvazāja boļševiki, un neviens nezina, kā sienu tagad grezno Vītola 13 latviešu meistaru gleznas, to starpā Purvīts un Rozentāla darināts komponista portrets.

Vītols savas gaitas dzimtenē uzsāka kā jaunās, tā saucamās Latvju operas direktors . . . Saimnieciski opera bija garantu sabiedrības uzņēmums ar A. Frīdenbergu kā priekšsēdi un A. Kviesi kā tā biedru. Opera ieguva sev telpas 2. pilsētas (vēlākajā Nacionālajā) teātrī, un tikai vēlāk, pēc Latvijas valsts nodibināšanās, varēja pāriet uz Balto namu. Turpinājums sekos)

Jānis Veselis

DRUVU DIEVIETE

Vai mani apmāji ar savu kairi kāru?
Es tevi lūkoju kā zemes dievi Māru,
Kas, izejot no druvas, daiļa priekšā stājas.
Zem tavām pēdām puķu raibie klāji klājas,
Ik solis līganais man tevi tuvāk nesa,
Ap tevi vēji maigi šalkoja un dvesa.
Tev saujas pilnas zelta vārpu, dārgu dāņu,
Tu visu apskaidro, lai nebūtu vairs māņu,
Lai viss ar dievestīgu līksmi šalktu,
Lai, tevis laimots, vienmēr tevis alktu.

Igauņu kultūras chronika

⊙ H. Visnapū vārdā nosauktais fonds ik gadus 2. janvārī piešķir godalgu labākajam literārajam darbam, kas parādījies igauņu valodā iepriekšējā gadā. Šoreiz godalgu izpelnījies jaunais igauņu dzejnieks Juris Korks, Viņš ir bij. karavīrs, invalids un pag. gadā beidzis atomfizikas studijas Merilendas universitātē. Viņa dzejā valdošie ir cīņas tēmati.

⊙ Luvēnas universitāte Beļģijā izdevusi igauņu profesora Artura Vobusa darbu 5 sējumos „History of asceticism in the Syrian orient". Jau iznācis pirmais sējums, 400 lapaspušu. Prof. Vobus ir teoloģijas doktors, agrāk bijis mācības spēks Tartu universitātē, tagad Lutterāņu seminārā Čikāgā. Vobus pie darba strādājis 26 gadus un apceļojis Tuvos Austrumus, lai iepazītos ar materiāliem uz vietas.

SOCIĀLISTISKĀ REĀLISMA ELLĒ

DAŽI FAKTI PAR PADOMJU RAKSTNIEKIEM

Tagad, kad Rietumu pasauli ar savu darbu ir pārsteidzis Boriss Pasternaks, varbūt nav par ļaunu mēģināt atcerēties dažus faktus ūn notikumus, uz kuŗu fona ir veidots tā dēvētais „sociālais reālisms" padomju režīma 40 gados.

Jau 1905. gadā Ļeņins rakstīja savu „partijas gana vēstuli", kuŗā „vienlīdzības un taisnības valsts" nākotnes literātūra bija raksturota šādi: „Nost ar bezpartejiskiem literātiem! Nost ar literāriem pārcilvēkiem! Literātūrai ir jākļūst par proletāriāta sastāvdaļu. Ir jāatņem katrs principiāls attaisnojums tādam rakstniekam, kas tikai kaut ko raksta, tāpat kā tādam lasītājam, kas tikai kaut ko lasa."

Lai šo komūnistiskās rakstniecības pamattezi atmaidzinātu, kādā citā vietā Ļeņins ir arī pieminējis, ka tas nenozīmējot mākslas nonivelēšanu līdz masu vairākuma prasībām; telpa spēlei, personiskai savdarbībai un fantazijai tiekot garantēta.

Pēc varas iegūšanas Ļeņinam šīs savas tezes visredzamākā veidā nācās pielietot pie sava drauga Maksima Gorkija. Grūti bija Gorkiju noturēt pie partijas „nemaldīgās" līnijas, un, kaut pēdējais bija tiešām Ļenīnam tuvs cilvēks, viņš atklāti izsacijās: „Man, kā rakstniekam, ir tīri bioloģisks riebums pret politiku, un, es atzīstos, ka esmu ļoti apšaubāms marksists".

1918. gadā Maksims Gorkijs savā rediģētā laikrakstā „Novaja Žizņ" atļāvās polemizēt ar partijas vadību: Ļeņins, Trockis un viņu līdzskrējēji ir jau saindēti ar varas kāri. To norāda viņu apkaunojošā uzstāšanās pret tiesībām brīvi izteikt domas un pret individa garīgo neaizkaramību, par ko cīnās demokratija.

Pēc šīs polemikas Ļeņins aizliedz Gorkija laikrakstu, bet pret pašu rakstnieku nevēršas. Varbūt te savs nopelns ir toreizējam izglītības komisāram Lunačarskim, kuŗa nostāja kultūras un mākslas jautājumos ir atšķirīga un daļēji pozitiva. Bez tam arī paša Gorkija vārds krievu kreisās intelligences masās ir pārāk slavens un simbolisks. Šinī laikā Gorkijs darbojas arī tā sauktajā „dzīves apstākļu uzlabošanas komitejā zinātnes darbiniekiem" un asiņainajos pilsoņu kaŗa gados izglābj daudzus krievu intellektuāļus no terrora un bada.

Kādā gadījumā Trockis neapmierināts saka: „Gorkijs revolūcijā uzvedas kā mūzeja direktors, kam jāglābj vecas un nederīgas lietas!"

Bet šinī pārmaiņu sākumā vēl pietiek dažu Gorkija vārdu, lai kādu rakstnieku, mākslinieku, vai zinātnieku glābtu no čekas pagrabiem. Tikai divos gadījumos Gorkijs nespēj līdzēt. Krievu jaunklasicisma meistaru Gumiļevu 1921. g. apsūdz kontrrevolūcionismā un tiesas process ir tik slepens un īss, ka Gorkijs par to uzzina tikai pēc spriedumā izpildīšanas. Tāpat komūnisma pievilts un pamests, psichiski un fiziski salauzts, 1921. g. Ļeņingradā mirst slavenais simbolists Aleksandrs Bloks.

Šī garīgā un fiziskā terrora rezultātā tanī laikā sākās krievu mākslas un kultūras darbinieku bēgšanu uz rietumiem. Starp šiem trimdiniekiem ir daudzi slaveni vārdi: baletnieki Michails Fokins, Anna Pavlova, Tamāra Korsāvina, Sergejs Lifars, Vaslavs Nižinskis; mūziķi Stravinskis, Glazunovs, Prokofjevs; gleznotāji Šagalls, Kandinskis, Repins; rakstnieki Buņins (Nobeļa premija 1933. g.), Merekovskis, Aļeksejs Tolstojs, Iļja Erenburgs un arī Maksims Gorkijs. Zīmīgi, ka no šiem vēlreiz uz Padomju Savienību atpakaļ atgriežas Gorkijs, Tolstojs, Erenburgs un Prokofjevs. Kāpēc notika šī daļējā atgriešanās? Komūnistu varai krievu kultūras un mākslas galotņu bēgšana bija daudzējādi nepatikams fakts. Tādēļ 1925. g. partijas centrālkomiteja izdeva speciālu „garantijas solījumu", atzīdama nekomūnistisko rakstnieku eksistences iespēju un uzsvērdama, ka mākslas formas varot būt „nebeidzamas un mainīgas". Minētās piekāpības sekas bija, ka uz laiku kaut cik atdzīvojās kultūrālā rosība. Parādījās slavenie Staņislavska, Meierholda, Tairova un Vachtangova inscenējumi. Parādījās prozaisti Fedins, Pilnjaks, Šolochovs un Fadejevs; dzejnieki Jesenins, Majakovskis, Mandelstams un Pasternaks, un asie sabiedrisko nebūšanu graizītāji — satīriķi Zoščenko un Katājevs.

Protams, partija no savām prasībām nedomā atkāpties, bet tas ir tikai atelpas brīdis līdz Staļina varas nostiprināšanai. Interesanti, ka šinī periodā arī Pasternaks izmēģina savu spalvu par revolūcijas temām, bet šīs viņa mēģinājums partijas funkcionāru acīs ir ne tikai neizdevies (episks dzejojums: 1905. gads), bet sāpīgi nožēlojams gadījums, kuŗā dzejniekam nav pat sajēgas, ko partija no viņa grib. Partija taču nevar pieļaut, ka kāds nemieros tiek ierauts tikai gadījuma pēc (leitnants Šmits) un bez „kvēlas šķiru cīņas degsmes" sacit kapitālistu tiesnesim: „Ir parasts, ka nenormālos apstākļos cilvēkam jāmeklē arī nenormālas iespējas, kā savu dzīvību paglābt, un tādēļ notiek, ka viena brāļa taisnība un atriebība top par netaisnību un nāvi otram brālim . . ."

V. Pelēcis

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU DEJOTĀJAS PANĀKUMI

Čaikovska valsis Elzas Forstmanes baletskolas audzēkņu sniegumā

Latviešu mākslinieki, kā visa tauta, izkaisīti pa visiem vējiem. Pēc pirmajiem grūtajiem laikiem katrs tomēr iekārtojies un ar savu centību un neatlaidību guvis panākumus. Tā tas bijis arī ar Nacionālās operas solisti Elzu Forstmani, kas jau Latvijā bija pazīstama kā teicama dejotāja baleta sastāvā. Bēgļu gaitas viņu novedušas Vācijā, kur pēc baleta mācīšanas nometnēs, viņa iekārtojusi savu studiju Kemptenē. Nesen F. atskatījās uz 35 baletdejotājas gadiem, sarīkojot attiecīgu baletvakaru ar savas studijas audzēkņiem. Vietējie vācu laikraksti ievietojuši visai cildenas atsauksmes, slavinot Elzu Forstmani kā izcilu mākslinieci, kas nāk no Latvijas Nacionālās operas baleta saimes. Laikraksti ievietojuši arī attēlus par viņas un skolas uzvedumiem. Pašreiz E. Forstmanes skolā mācās 50 audzēkņu, kuŗi iedalīti vairākās grupās. Patiesi ir patikami dzirdēt par panākumiem un rosību, kādu pierāda arī šī mūsu mākslas paudēja.

O. Krs.

GIRTS SALNAIS

(189. turpinājums)

„Te nav runa par prātu, kas, kā zināms, nav skaistuma līdzgaitnieks," rakstīja ievērojams šīs galvaspilsētas publicists savā sabiedrikās psicholoģijas tirzājumā, „te ir runa par jaunas censones izturību un varonību, redzēt iznīcinātu savu divu — trīs gadu sapņu un neatlaidīgā darba augļus, pašai esot iegrūstai postā un nespējot nekā glābt. Te ir runa, nevis par viņas liktenīgu paļaušanos labā uzvarai pār ļaunumu, bet īstai ticībai Radītājam un — pats galvenais — par viņas varonību ciņā pret goda laupītāju, pat ja ciņa par jaunavību beigtos ar pašas nāvi. Viņas, gluži fanātiskā alka aizstāvēt tikumu kā augstāko vērtību — rāda šo meiteni kā tās stiprās un veselīgās jaunās paaudzes pārstāvi, kam droši var nodot rokās mūsu saulainās nākotnes tempļu atslēgas."

Kāds izpurpējis cilvēku nīdējs nebija nocieties piezīmēt, rakstīdams: „Šoreiz, ar Kētei Gerrikai citā sakarībā izsniegto tiesu ārsta apliecību par dažiem jaunavām piederīgiem sīkumiem, iedurts kā paša Dieva pirksts šādu sacensību rīkotāju, atbalstītāju un skaistuļu zvejnieku acī; iesviesta kā bumba filmu un modes namu aģentu noslēpumainā biržā. Gaviles, ar kādām šo meiteni saņem, arī apliecina, kas turpmāk būtu darāms skaistuma sacensību lietā, ja jau reiz nu bez tām nevar iztikt. Noteikumos būtu jāprasa, lai katrā gadījumā tiesu ārsti izsniegtu attiecīgas apliecības. Lai jaunavas tur būtu jaunavas, kā to saprotam no Svētiem rakstiem un tūkstošiem tautu dievišķo tikumu vēstures. Tad nenotiktu tā, kā nesen, kad jaunavu sacensībā par skaistuma karalieni ievēlēta divu bērnu māte."

Šīs sabiedriskās domas mazākuma pārstāvja indīgās rindas nekādi nemazināja Kētes labo slavu. Tās apliecināja viņas uzvaru, kādu retai meitenei piedzīvot. Sacensību beigās, paklausot tēvam, viņa parakstīja viņa sacerētu rakstu policijai un prokurātūrai, un tanī Kēte no sirds lūdza, cik likuma spēkos, piedot Dagam Dillasam, paziņojot, ka viņa atsakās uzturēt pret to sūdzību, jo — viņa pazemīgi izklāstīja — „labs viss, kas labi beidzies. Mācīsimies mīlēt savus ienaidniekus kā sevi pašu."

Lai ar darbiem apstiprinātu savas domas, pirmā svinību starpbrīdī viņi abi ar Metuzālu devās izpestīt Dagu no policijas varas.

Resnajam, sagurušam puisim nācās samaksāt vairākas soda naudas, un tiesnesis, sodījis viņu ar seši mēneši smagos darbos, par piedzeršanos un nekārtību ceļšanu, sodu nosaciti atlaida. „Volenti non tit injuria."

Karalienes bruņieciskais žests uz laiciņu samulsināja pat žurnālistu samaitāto fantaziju un tikai pēc jaunās ziņas nodošanas saviem laikrakstiem, daži no viņiem atjēdzās, ka fakti paši par ševi nekā nepierāda. Viņi aiz informācijas pārbagātības un nakts laikā nebija arī pamanījuši, ka Metuzāls ar Kēti ieradušies apžēlot Dagu, viņa pārmodernajā automatīvā riteņotā istabā - virtuvē - guļamtelpā.

Braucot uz viesnīcu, lai gatavotos sekojošām godināšanām (un neizbēgami jauniem rosmīgiem nākotnes projektiem), Kētei sēžot pie stūres, Dagam un Metuzālam aizmugurē slēpjoties aiz logu aizkariem, Metuzāls, pamazām nespēdams atturēt uzmācīgus smieklus, sacīja Dagam:

„Vai jūs zināt, ka bāra turētāju jūs varat sūdzēt tiesā? Viņš pareizinājis 20 uz 1.40, dabūjis 33.40. Esat gan bijis pielējies."

„O," Dags nopūtās ne dzīvs, ne miris.

Pēc laiciņa atkal Metuzālu pārņēma smieklu lēkme.

„Kāds nelabais jūs dīdīja, vēl pēc dzēruma izgulēšanas apgalvot, ka esat apdraudējis Kēti ar dunci un panācis, ko gribējis? Būtu runājis patiesību, nebūtu ticis līdz vājprātīgo mājai."

„Domāju, ka man beidzot ticēs un kauņā kritusi Kēte mani apprecēs," Dags skumji nokāra galvu, acim pieplūstot asarām. „Ko man vairs liegties. Esmu iznīcināts. Braukšu uz Floridu. Varbūt, ka tur vismaz vecāmāte sapratīs manas lielās ciešanas."

Iekšpilsētas satiksmes sastrēgumā, gaidot uz brīvu ceļu, Kēte apgriezās un uzmetās kājām uz sēdekļa. Viņas dateļu brūnums acis vizmoja priekā un bērnišķā sirsnībā. Metuzāls satraucās, kā gaidītu vētru, bet Kēte saņēma Daga tuklās rokas, vilka viņu sev tuvāk, un godīgā pateicībā čukstēja:

„Dag nebūsim āpši. Ja jūs nebūtu, Leonards Piektais Ķēniņš nošķītu pirmo godalgu, bet es sēdētu par vienu no jaunās karalienes galminiecēm. Mani spēcigie jātnieces kāju muskuļi tiesnešiem uzdzina nepatiku, bet stingrais rokas spiediens — bailes. Viņi pieraduši pie mākslīgi badinātām un izkoptām miesām, ne pie tādām, kā daba devusi. Leonarda traģiskā nāve bija mana augšāmcelšanās, un jūs — mans apustulis." Viņa pievilka Dagu tuvāk un uzspieda lūpām skūpstu, kā ugunīgu zieģeli. „Tēt, Dags paliks mans sekretārs."

„O," drusku atdzīvojies, izdvēsa Dags, reizē ar iztrūcinātā Metuzāla neapmierinātu knipja sitienu. Viņa nedzirdēja ne vienu, ne otru, iedarbināmā mašīnas sajūgu. Pa ceļam viņi iegriezās izstādes laukumā lai pārbaudītu salīgtu telts sargu un suņus. Pa spoži apgaismotām starptelšu ejām klaiņāja pazīstamais policijas seržants. Kēte varenā priekā pamāja ar roku. Par spīti iekšējam spēkam, policista smaids sašķiebās un satrūka. Kēte pacēla acis pret debesīm, kur zeltojās skaists mēness, kā pulēta, skūta un uzkopta titāna galva. Kēte jautri pašāva ārā skaistu mēlīti, maigu, kā tauriņa glāstu. Vai mēnesim? Policista krūtīs iesprūda elpa. Kēte tikai pa acs kaktiņu paškielēja un burvīgā apmierinājumā ļoti uzmanīgi un pēc visiem noteikumiem lika mašīnai virzīties uz priekšu.

Seržanta pirksti sakniebās dūrēs. Viņš uzkāpa motociklā sašutis un izmisis. Pēkšņā apņēmībā, viņš devās uz zināmu adventistu lūgšanas namu, lai dabūtu iestāšanās papīrus šo ticīgo un nesavtīgo ļaužu draudzē, kuŗa atkal gaidīja pasaules bojā eju.

ČETRDESMIT SESTĀ NODAĻA

Vanags, iedzīts krātiņā, uz brīsniņu iegūst cīruļa balsi.

Paaudžu paaudzēs oleandrieši skatījās uz aberdīniešiem no augšas, kā aristokratiskie romieši uz klaidonīgajiem jūdiem. Kā toreiz — šķista jaunava (nebēdādama ne par romiešiem, ne jūdiem), dievišķa aicinājuma skubināta, mitināmās kūtī, radīja apvērsumu, visbeidzot iegūdama Romas septiņus pakalnus par savas šķīstības cietokšņa stiprākām skanstīm, tā tagad nevainīga jaunava (nebēdādama ne par aberdīniešiem, ne oleandriešiem), devusies pasaulē gan ne ēzeļiša mugurā, bet smagā transporta mašīnā, kopā ar deguna riņķi vadājamu sugaslopu, iznīcināja kādu gadu desmitu naidu un aklu iecirtību. Tie nebija tik neganti, lai būtu kāds jāsit krustā, bet tomēr vismaz nevainīga vērša asinīm bija jālīst, lai tos aizskalotu. Un Leonarda Piektā Ķēniņa asinis nebija lijušas velti.

Svētdienas rītā, pirms pusdienas dievkalpojuma Oleandrijas un Aberdīnas pilsētu vecākie, ar palīgiem un padomniekiem, pulcējās kopīgā apspriedē vecā restorānā, kur senos laikos, plūdu briesmu apsēstie oleandrieši, bada dzīti, iemainīja no ienaida pilniem aberdīniešiem maizi, gaļu un pienu pret sidrabotu šaujampulvera ragiem, zeltu un pulkstenīem. Ielas otrā pusē pa logu bija redzams Vinnija un Lotes Gerriku, aberdīniešu senču piemineklis, kas nekad nekā laba nebija vēstījis ienaidniekiem. Šajā neomulīgā vidē apspriedes dalībnieki šoreiz bez ienaida un bailēm draudzīgi vienojās, kā izgreznot abu pilsētu galvenās ielas par godu jaunajai šīs valsts skaistuma karalienei Kētei Gerrikai, jo viņa pārstāvēja visu Oleandrijas un Aberdīnas apgabalu. Neviens ne aci nepamirkšķināja, pieņemot lēmumu, ka pamatuzrakstiem uz izkaramiem transparentiem jāskan.

„Pateicīgie (oleandrieši vai aberdīnieši) m ū s u Kētei — jaunajai skaistuma karalienei. Vivat, crescat, floreat!";

un ka Vinnija un Lotes Gerriku piemineklis puškojams, turoties pie skaistās tradicijas, izkarinot elektriskās (daudzkrāsainās) spuldzītes, papīra karodziņus (trīsstūŗa un arī daudzkrāsainus) un pēc iespējām — krāsainus gaisa baloniņus (desu veida vai ieapaļas);

un ka Kētes vecākiem nosūtāms īpašs apsveikums ar laimes vēlējumiem un tml.

Taču mazu, bet konstruktīvu nesaprašanos radīja Oleandrijas ārējo dekorāciju konsultants ar negaidītu priekšlikumu, aizrādīdams, ka šīs gadījums ar Kēti Gerriku ir vienreizējs un tiks atzīmēts abu pilsētu vēsturē, kā 90 gradu pagrieziens. „Tāpēc," teica dekorātīvās mākslas lietpratējs, „kā pārlieku ārkārtējs notikums ir individuālizējams, lai uzsvērtu tā īpašo nozīmi un atšķirību no parastiem tautas svētkiem.

(Turpinājums sekos)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

DAŽĀDI ĒDIENI AR OLU PIEDEVU

GARNĒTAS OLAS

Cieti novārītas olas pārgriež gareniski un liek ar griezuma pusi uz maizes šķēli, kas apziesta ar ančovis sviestu. Olu baltumā iegriež ar asu nazi mazliet dziļāki. Iegrieztās vietās liek melno kaviāru. Arī apkārt maizītei var likt kaviāru, vai arī pagatavot šādu garnitūru: ½ glāzei buljona pieliek 1 ēd. kar. tomātu biezeņa, sāli un papriku pēc garšas un ¼ ēd. kar. nomērcēta želatīna. Kad masa sastingusi, smalki sakapā. Liek visapkārt maizītei vai arī uzspiež ar toršu garnējamo piltuvīti.

TOMĀTU ŽELEJA

Ņem piecas glāzes buljona, pielej mazliet vīnu, vai citrona sulu, 4 ēd. kar. tomātu biezeņa, 1 ēd. kar. želatīna. Iepriekšējo devu uzvāra, pieliek izmērcētu želatīnu un izkausē, tad izkāš caur smalku sietu.

PILDĪTAS OLAS TOMĀTU MĒRCĒ

Ņem 3 cieti novārītas olas, 6 ēd. kar. smalki sakapātas vistu gaļas vai šķiņķa un ½ ēd. kar. majonēzes.

Cieti novārītās olas sagriež šķērsām. Formu izskalo ar aukstu ūdeni, ielej sagatavotu šķidrumu un noliek, lai mazliet sastingst, tad vienu olu pusi ieliek želejā un noliek sastingšanai. Sastingušo želeju izgāž uz bļodas ar olu pusi uz virsu. Vārīto sakapāto gaļu sajauc ar majonēzi un liek uz olu pusēm. Pārklāsa ar šasmalcinātām pētersīļu lapiņām.

OLAS UZ SELERIJĀM

Novārītas un ēļļā mērcinātas seleriju šķēles, 3 cieti novārītas olas, 1 novārīta un sakapāta sarkanā biete, 1 etiķa gurķītis.

Seleriju šķēles uzliek uz šķīvja, pārklāta ar salātu lapām. Uz katras seleriju šķēles uzliek šķērsām grieztu olu pusi. Liek apkārt pārmaiņus sakapātu bieti un piparu gurķīti.

Seleriju šķēļu vietā var ņemt ceptas olu šķēles.

UZGRIEZAMO SAKĀRTOJUMS AR PIKANTU OLU

½ mārc. uzgriežamo, 3 cieti novārītas olas, ½ tējkar. sarīvētu marrutku, mazliet sāls, sinepes un majonēze.

Uzgriež šķērsām, izņem dzeltenumus, izber caur sietu, pieliek sāli, sinepes un majonēzi. Olu baltumus sakapā smalki, pieliek majonēzi un mārrutkus. Sagatavoto olu baltumu liek trauciņā. Olu dzeltenumu masu ņem ar divi tējkarotītēm un veido mazus kiļķenīšus, kurus liek uz olu baltuma sakārtojuma. Trauciņu noliek lielā šķīvja vidū un visapkārt liek uzgrieztos olu baltumus.

ZAĻĀ OLU MĒRCE AUKSTAI GAĻAI

4 cieti novārītas olas, 3 ēd. kar. piena, vai gaļas novārījuma, 1 tējkar. sagatavotu sinepju, 1 ēd. kar. eļļas, 2 ēd. kar. sasmalcinātu pētersīļu lapiņu un dilļu.

Olu dzeltenumus izberž caur sietu un samaisa ar pienu vai gaļas novārījumu un eļļu. Pieliek sāli, sinepes un sasmalcinātos zaļumus, tad pievieno sakapātos olu baltumus un labi izmaisa.

PIKANTI OLU SALĀTI

4—8 min. vārītas olas, 3 ēd. kar. sarīvēta siera, 1 ēd. kar. gaļas novārījuma, 1 ēd. kar. etiķa, 1 ēd. kar. eļļas, 1 tējkar. tomātu biezeņa un mazliet sāls, 2 tējkar. sasmalcinātu pētersīļu lapiņu.

Olas pārgriež un pārkaisa ar sieru. No pārējām piedevām samaisa mērci un vienmērīgi pārliek olām. Eļļas vietā var ņemt skābu krējumu. Olu salātus sakārto uz šķīvja, kas pārklāts ar salātu lapām.

VIENKĀRŠI OLU - TOMĀTU SALĀTI

6 vidēja lieluma tomāti, 4 cieti novārītas olas, 1 ēd. kar. citrona sulas, 1 ēd. kar. eļļas, mazliet sāls, 1 tējkar. sasmalcinātu pētersīļu lapiņu un mazliet majonēzes.

Olas un tomātus sagriež šķēlēs un sakārto uz šķīvja, liekot vienu rindu tomātu, bet otru — olu šķēļu. Sajauc citrona sulu ar eļļu, sāli un pētersīļu lapiņām, pārslacina olu un tomātu šķēles. Liek apkārt majonēzi strēmeļu veidā.

PILDĪTAS OLAS

Olu pildījumu var būt dažādi. Šeit daži paraugi, derīgi maisījumi olu pildīšanai.

1) 3 olu dzeltenumus **izrīvē caur sietu, pieliek 3 ēd. kar. skāba krējuma un 3 ēd. kar. sakapāta šķiņķa.** 2) 3 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar. majonēzes, 3 ēd. kar. vārītas un sasmalcinātas zivs, mazliet paprikas un drusku norīvētas citrona mizas. 3) 3 olu dzeltenumi, 3 ēd. kar. skāba krējuma, 3 ēd. kar. žāvētas zivs, un mazliet paprikas. 4) 3 olu dzeltenumi, 3 ēd. kar. sautētu un sasmalcinātu sēņu, 2 ēd. kar. majonēzes. 5) 3 olu dzeltenumi, 3 ēd. kar. sakapātas vēžu gaļas, 2 ēd. karotes majonēzes. 6) 3 olu dzeltenumi, 1 šķēle labi sasmalcināta laša, 3 ēd. kar. skāba krējuma, ¼ tējkar. citrona sulas. 7) 3 olu dzeltenumi, 1 ēd. kar. ančovis ziedes, 1 ēd. kar. skāba krējuma. 8) 3 olu dzeltenumi, 1 ēd. kar. majonēzes, 1 ēd. kar. skāba krējuma, mazliet citrona sulas. Sāls visiem pildījumiem pievienojama pēc garšas. Šim pildījumam var pievienot mazliet sinepju. 9) Izdobtos olu baltumus — olu puses — pilda vai nu ar sarkano vai melno kaviāru. Dzeltenumus sajauc ar mazliet sviesta un ar kūku garnējamo piltuvīti uzspiež mazas piciņas.

Pildītās olu puses var garnēt ar pētersīļu lapiņām, papriku, ķilavu u. t. t. Pildītās olas var sakārtot uz šķīvjiem vai arī kā garnitūru likt starp uzgriežamiem, vai arī likt kā garnitūru lēzenām kartupeļu salātu bļodām.

KAS JĀZINA LAULĪBU PARTNERIEM

49 dažādi ceļi un veidi, kā laulības dzīvi padarīt vairāk pievilcīgu un aizraujošu.

Izdarot pētījumus un analizes šai laikmetā tik svarīgajā jautājumā, grupa personu ir izraudzījusi no dažādām ļaužu šķirām 17 virus un sievas, un pēc ilgām un karstām debatēm ir taisīti atzinumi un secinājumi, kā laulības dzīvi padarīt daudz pievilcīgāku un saistošāku.

Ko šī jautājuma labā varētu darīt vīrs:

Vismaz reizi dienā noskūpstīt savu sievu uz kakla mugurgurpusē. Nav nepieciešams vīram būt arvien priecīgam un jautram. Var kādreiz arī būt skumjš, un sieva tevi apmīlēs ar mātes mīlestību. Nes savai sievai arvien vēl puķes, pat tik ilgi, kamēr vien viņa var saost to smaržu. Vienmēr slavē savas sievas cepumus, kaut gan jūs esat jau ilgus gadus precējušies. Prasi sievai padomus saimniecīskajos jautājumos un dažreiz tos arī pieņem. Nes mājā skaņu plates ar dziesmām, kuŗas jūs abi atceraties no jaunības laikiem. Nekad nesaki sievai: „Es to jau ēdu brokastīs." Vienmēr aizdedzini savai sievai cigareti, pat tad, ja tev jāšķērso visa istaba. Iemācies kādus jaunus jokus, ko stāstīt draudzības vārdā savai sievai, kas ir pietiekami daudz dzirdējusi vecus stāstus. Viesības atstājamas tūlīt, pēc vienas stundas, kad sieva to vēlas. Skūpsti savu sievu (publiskās vietās), kad citi to redz. Viņa būs par to apmulsusi, bet tas viņai patīk. Nekad neprasi sievai: „Ko tu darīji visu dienu?" Sūti savai sievai dāvanas pat bez vismazākā iemesla.

Šīs problēmas atrisināšanai sievām būtu ievērojams sekojošais:

Nekad bērniem nesakiet, ka jūs gan to atļaujat, bet lūk, tēvs

(Nobeigums 8. lpp.)

Skolu beigušie fabrikā

Rīgas A. S. Popova v. n. radiorūpniecības centrālās laboratorijas pr-ka vietnieka A. Langina raksts „Učitelskaja Gazeta", 9. XII. 58:

„Mūsu rūpnīcā daudzi jaunie strādnieki atnākuši pēc vidusskolas beigšanas. Viņiem trūkst elementāro profesionālo iemaņu, fabrikas dzīves zināšanu. Viņi grūti iekļaujas jaunajos apstākļos, pie strādnieku kolektīva. Visiem mums tuvie jēdzieni: darba ražība, ekonomija, normas, technoloģiskais process — viņiem ir abstraktas lietas.

Es un mani biedri - inženieri esam bieži runājuši ar montāžas cecha jaunajām strādniecēm, nesenajām skolniecēm. Meitenes saka:

„Mācījāmies fiziku, radiotechniku, iepazināmies ar schēmām, bet atnācām cechā un pārliecinājāmies, ka mācības grāmatas ir viens, bet īstas zināšanas cits."

Viņām taisnība. Stundās skolēni iztirzā detektoru uztvērēju schēmas, bet mūsu rūpnīcas taču sen izlaiž pirmklasīgus radiogramofonus. Skolai nav jāatpaliek no dzīves. Vai fizikas skolotāji nevarētu atnākt rūpnīcā iepazīties ar jaunākās produkcijas izlaidi, par mūsu konstruktoru nodomiem, ienākt laboratorijās un apskatities kā norit grūtais, bet saistošais jaunu uztvērēju radīšanas process?

Mēs dzīvojam lielāko technisko atklājumu laikmetā, bet skolās turpinās „krita" mācības. Absolventi neredz vilinošos un lielos horizontus, ko atklāj rūpnīcas un fabrikas. Daudzi atnāk pie mums pēc „stāža". Tādiem cilvēkiem rūpnīca — pagaidu pietura ceļā. Bet mēs gribam, lai mūsu jaunatne ar sirdi pieaugtu pie rūpnīcas, strādātu un mācītos, augstu vērtētu savu augsto strādnieka vārdu.

Dzīve saka mums, ka tā nevar vairs sagaidīt vidusskolu absolventus. Cecha meistars, brigadieris, no kuŗiem atkarājas profesionālā jauno apmācība — ir ļoti aizņemti cilvēki. Apmācība negribot pieņem mājamatniecisku raksturu. Jaunajiem visbiežāk pašiem iznāk noskatities pieredzējušo strādnieku darbu un mēchaniski pārņemt no viņiem darba paņēmienus. „Mācījāmies 10—11 gadus, bet mums liek kaut kādas taurules lodēt!" Mūsu rūpnīcas perspektīvajā plānā paredzēts izmēģinājuma konvelers, lai apmācītu strādniekus pakāpeniski, bez steigas. Tas ir jauns un ne viegls darbs. Pie tā varētu dažas stundas nedēļā strādāt arī mūsu šefības skolas skolēni ... Tagad nedrīkst būt vairs nekādas sienas starp skolu un rūpnīcu . . .

Mūsu skola vēl neizlaiž īsti intelliģentus cilvēkus, kas milētu mūziku, mākslu. Kāpēc mūsu jaunatne nemīl simfonisko mūziku, nelabprāt apmeklē mākslas izstādes, lekcijas? . . .

(Inž. elektr. Alfrēds Langins bija PTD laboratorijas vaditājs, tagad viņš ieņem daudz nesvarīgāku amatu, viens viņa brālis ir mācītājs ASV).

Piezīme: Uz paša uzdoto jautājumu, — kāpēc padomju skola izlaiž jaunatni, kas nemīl simfonisko mūziku, nelabprāt apmeklē mākslas iestādes un lekcijas — A. Langins saprotamu iemeslu dēļ nav atbildējis. Ja viņš to darītu, tad būtu jāatkailina patiesība, proti, ka padomijā nav jaunatnes centieniem piemērotu skolu, komūnisti nespēj dot īstu mākslu, kas jaunos spētu saistīt, un lekcijās nepārtraukti kuļ Marksa tukšos salmus, no kuŗiem nevienam nekā netiek.

PSRS FEDERĀCIJAS NACIONĀLAJĀS SKOLĀS

„Prakse pierāda, ka pareizi ir iesākt bērnu mācību dzimtajā valodā un vēlāk pāriet uz mācībām krievu valodā, ja dzimtā valoda nav pietiekami zinātniski izstrādāta, ja nav kadru, mācības grāmatu u. t. t. Tagad Tālo ziemeļu skolās mācības dzimtajā valodā notiek pirmajās 3 klasēs, Mordovijā, Čuvašijā, Marijas u. c. republikās 7 klasēs . . .

Kā rāda prakse, vairumā nacionālo skolu nav pamata ārzemju valodas mācībām. Ārzemju valodu mācīšana notiek krievu valodā, ko skolēni nepietiekami pārvalda. Kvalificētu skolotāju, kas varētu lietot dzimto valodu, gandrīz nemaz nav. Tāpēc mēs skaitām par pareizu un savlaicīgu tezēs doto rekomendāciju neieslēgt ārzemju valodu obligāto priekšmetu skaitā tanīs skolās, kur tām nav atbilstošu noteikumu . . ."

(KPFSR Ped. ZA prof. F. Sovetkin, zin. līdzstr. E. Korenevskij, N. Taldin, S. Filipov)

(„Učitelskaja gazeta" 1958. g. 11. decembrī).

Raksturīgas padomju mīklas

„Reiz kādās viesībās visi uzjautrinājās, minēdami tā dēvētās „armeņu miklas". Kā zināms, šo miklu galvenais pievilcības spēks slēpjas to negaidītajos atrisinājumos.

Starp viesiem bija arī kāds celtnieks. Viņš klausījās un beidzot noteica: — Es jums arī uzdošu pāris miklu. Tās ņemtas no dzīves.

Vieai piekrita, un celtnieks uzdeva pirmo miklu:

— Dzīvoja reiz divi desmitnieki. Abiem nācās remontēt podiņu krāsnis, katram savā objektā. Pirmais lika strādniekam **katru veco podiņu rūpīgi notīrīt un iemērcēt atpakaļ.** Otrais deva rīkojumu **vecos podiņus salauzt un izmest, bet iemērcēt jaunus.**

Kad darbi bija pabeigti, viens no desmitniekiem saņēma prēmiju, otrs rājienu. Uzminiet, kuŗu apbalvoja un kuŗu sodīja?

— Protams, ka apbalvoja pirmo, — iesaucās viesi vienā balsī.

— Neuzminējāt, pirmajam radās algas fondā pārtērinš, jo par veco podiņu tīrīšanu strādniekiem bija jāmaksā. Un par šādu pārkāpumu galviņu nevienam neglauda. Otrs desmitnieks ar uzviju plānu pārsniedza naudas ziņā, jo jauni podiņi maksā dārgi. Viņš saņēma prēmiju.

— Vai uzdot vēl vienu miklu? — jautāja celtnieks.

Viesi bija ar mieru, un viņš turpināja:

— **Reiz divu** celtniecības organizāciju amatniekiem uzdeva izkalt lielas naglas. Pirmais kalējs saņēma par 10 naglām 81 kapeiku. Cik saņēma par tādu pašu daudzumu otrs, ja naglas bija pilnīgi vienādas?

— Tikpat daudz! — sauca viesi.

— Atkal aplami! — pasmaidīja celtnieks. — Pirmais kalējs strādāja organizācijā, kas ceļ jaunas ēkas, otrs — Remontu un celtniecības trestā. Tur saskaņā ar normu grāmatām par tādu pašu darbu atalgojums ir zemāks. Otrs kalējs saņēma tikai 71 kapeiku.

— Bet tagad noklausieties trešo mīklu. Dzīvoja reiz vīrs, kam laudis nāca sūdzēties par šīm un vēl citām aplamībām. Šis vīrs šādās reizēs mēdza celt acis pret debesīm un teikt:

— **Tas no augšas.** Mēs, mirstīgie, te nekā darīt nevaram . . .

— Kāds bija šā vīra amats?

— Mācītājs! — nedroši murmināja kāds no viesiem.

— Atkal nepareizi! Tādu atbildi celtniekiem dod ministrijas darbinieki un pats ministrs Bēzelis, kad viņam jautā par aplamībām instrukcijās un normu grāmatās."

(V. Asmene. „Dadzis" Nr. 17. 1958.).

VIENIGAIS, AR KO RĪDZINIEKS VAR LEPOTIES

„Ja rīdzinieks grib palepoties ar savu pilsētu viesu priekšā, vienalga, vai tie būtu ieradušies no brāļīgām republikām, katrš ziņā viņš tos aizvedīs uz centrālo kolchozu tirgu. Savu apmēru un konstrukciju ziņā tas ir viens no lielākajiem tirgiem Eiropā. Bet vai jūs zināt, kad un kā radies centrālais tirgus?

1923. gadā centrāltirgus būves projekta sastādīšanai izsludināja starptautisku konkursu. Tirgus ēku celšanu stipri atvieglo ja no Vaiņodes atvestās cepelīnu angāru dzelzs konstrukcijas . . . Vislielākā tirgus ēkā ir gaļas paviljons, kas aizņem 5.000 kv. m. Visos paviljonos iekārtota speciāla ventilācija, apgaismošana, centrālā apkure, tikai kolchozi ik dienas pieved 2.500 t gaļas, piena, kartupeļu, dārzeņu, auglu u. c. produktu. Vidēji dienā šeit ierodas 60—100 tūkst. pircēju, bet preču apgrozījums dienā svārstas no 1—1½ milj. rub. . . . Tirgus territorijā uzcelta viesnīca, atpūtas istabas, noliktavas, saldētavas un citas labierīcības. (Rīgas radiofons 21. XII. 58.).

Piezīme: Tātad komūnisti atzīst, ka vienīgais, ar ko rīdzinieki var lepoties padomju paradīzē, ir Latvijas brīvvalsts laikā celtais centrāltirgus. Paši izraksta sev pienācīgo mazvērtības apliecību!

VAIRĀKUS GADUS GAIDA UZ KURPĒM

„Cienījamais Dadzi!

Kad es vēl biju pavisam maziņš, cūkas ganīdams dizedāju: „Dar' man, tēvis, pastalīnas . . ." u.t.t., jo rasā neganti sala kājas. Tagad jau esmu vecs vīrs, bet šī dziesmiņa atkal jāsāk dziedāt. Šeit nav runa par cilvēku, kas atpalicis no kultūras, bet gan par Neretas ciema iedzīvotāju, kas jau vairākus gadus gaida, kad Neretā vai tās tuvākajā apkārtnē patērētāju biedrības veikalos parādīsies vīriešu kurpes. Stāsta, ka daži mirstīgie esot kādreiz veikalā redzējuši 41. un 46. izmēra kurpes, bet tādus numurus kā 43. vai 44. gan esot redzējuši tikai sapnī.

Griežos pie Tevis, Dadzi, ar lūgumu, esi tik labs, apjautājies, vai republikā nav kaut kur saglabājušies vīžu pinēji. Ja ir, lai sūta savus ražojumus uz Neretas apkaimi. Pircēju netrūks!"

(„Dadzis", Nr. 18., 1958.).

Bērziņš.

NO 500

Pēc pirmās nedēļas sludinā
jusies īpašu VILNAS drēbju

1) 3 jardi V
2) 3¼ jarda
3) 3 jardi o

Šī saiņa

Latviešu nodaļa ar vadītāj

Minētā saiņa svars ir 11 lb
su kataloga, be

LATVIA

IMANTA

Apgādā IMANTA
iznākusi papildskolām un pa
P. DREIMAŅ
LATVJU TAUTAS V
otrs papildināts izdevums,
Grāmata dabūjama apgādā un grām
jušas norēķināšanos ar apgādu par ie
miem. — Cena $3,90.
DV GRĀMATN
123 Huron St., Toronto,

KAKTI

TRANSPORTA FI
Veicam visādus transportus ar mo
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam
LE 5-6619. 941 Dovercour

ĀTRA ZĀĻU P
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā
aizkara. Garantēta piegāde 15—20 di
jumi apdrošināti.
Informācijai zvaniet vai iegriez
B & A PHAR
476 PARLIAMENT ST., TORONTO

Dr. ROMAN PNIE
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā
Speciālists iekšķigās, sieviešu un
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q.,
Runā vāciski un krieviski. Pie

BALTIC
NEW CANADIANS
Ap 60.000 immigrantu nāk no Baltijas valstīm. Daļa no viņiem ir šķērsojuši Atlantijas okeanu zvejnieku laivās.
Šie iecelotāji savas izglītības, uzvešanās un uzņēmības ziņā ir pa daļai atzīstami par paraugiedzīvotājiem, kaut gan krievi centušies viņus pārvērst par vergiem.
Visas trīs zemes ir bijušas gan vāciešu, gan krievu pārvaldīšanā, bet tās ir atšķirīgas viena no otras. Ap 85 proc. lietuviešu ir katoļticīgi. Turpretim Latvijā un Igaunijā lielākais vairums ir luterāņu. Katrai tautai ir sava valoda, tautas dziesmas un leģendas. Lasiet redaktora Franka Raskija (Frank Rasky's) rakstu par „Baltic New Canadians" žurnāla LIBERTY jauvāra mēneša izdevumā.
In January
LIBERTY

A. Beikmane

KVĒLO, PAGALE!

ATMIŅU STĀSTS PAR VASARU AUCĒ

(9. turpinājums)

Kamēr studenti izmērī apdēstāmo laukumu un izrok dēstāmajiem kociņiem nelielus grāvīšus, Bācars ar Silmali ir iejūguši kādu pavāju bērīti vecos dēļu ratos un nu piebrauc pie Sarkanās mājas — kā romiešu leģionāri kaujas ratos — kājās stāvēdami. Iebraukuši pagalma vidū, viņi salutē profesoram, pēc romiešu paraugа pacelot roku un ziņo, ka viss sagatavots mežā braucienam.

„Nu, tad brauciet arī!" profesors pamāj ar roku uz meža pusi, un rati ar abiem „leģionāriem" nelabi kratīdamies, aizrīpo pa grumbaino lauku ceļu. Pārējie studenti ar profesoru un asistentiem priekšgalā dodas uz mežu kājām. Ejot pāri pelēkajai atmatai, gājiena slēgtā ierinda pajūk, un meža dienu dalībnieki pārvēršas skaļi kliedzošā un lēkājošā mežoņu barā, kas cenšas cits citu pārkliegt, iegrūst viens otru ceļmalas dubļainajā grāvī vai arī kā citādi „izāzēt".

Profesors tikai smaida un iečukst asistentam Vucāham ausī: „Lai jau iztrakojas svaigā gaisā. Gan jau nogurs, kad būs jākeŗas pie koku stādīšanas!" Un profesoram arī šoreiz ir taisnība: iekrāvuši ratos eglīšu dēstus, visi mežnieki rātni un godīgi solo atpakaļ uz Sarkano māju, kur viņiem stādāmas eglītes.

Klintājs ar Dainu strādā kopā. Daina liek dēstus vadziņās, un Klintājs tos apraus ar zemi. Kādreiz darbā viņu rokas nejauši saskaŗas, tad viņi uzsmaida viens otram kā divi nerātni bērni, kam sargājams kādš kopīgs noslēpums.

Līdz pusdienas laikam „meža darbi" ap Sarkano māju ir paveikti, un pēc dažiem gadiem šīs mājas pagalms varēs lepoties ar krāšņu dzīvžogu. Pagaidām gan vēl jaunie eglīšu dēsti ar dēļu žogu jāaizsargā pret dažādiem „postītājiem" — suņiem, kaķiem, zaķiem un citiem kaitīgiem „radījumiem".

Pusdienas pārtraukums kā parasti ilgst divas stundas. Pulksten divos visiem atkal jāstājās „ierindā" pils priekšā. Šoreiz darbs paredzēts atmatā pie egļu jaunaudzes. Lai kādreiz iegūtu lietas kokus farmas vajadzībām, profesors nolēmis pārvērst neauglīgo atmatu eglājā.

Jau pils priekšā asistenti studentiem izdala varenus kartupeļu grozus, kur ielikt eglīšu dēstus, un tad viss gājiens dodas uz eglāju pils dienvidus pusē. Nonākuši mežmalā, „mežinieki" izklīst pa pāriem vai arī pulciņos, meklējot eglīšu dēstus.

Klintājs ar Dainu atkal ir kopā, kā norunājuši. Darbs viņiem šodien abiem veicas necerēti labi, un īsā laikā viņu grozs ir pilns ar jaunām eglītēm. Kad viņi dodas atpakaļ uz mežmalu, no pārējiem vēl nav ne vēsts. Nav arī kur steigties, jo profesors pēc pusdienas uz mežu līdzi nav atnācis, bet uzticējis darbu vadību asistentam Vucāham un studentam Edvīnam Silmalim.

Laiks no rīta bija vēss un debess apmākusies, bet tagad mākoņi ir izklīduši un saules staŗi patikami silda mežinieku kailās galvas un sviedros kūpošās muguras.

Klintājs noliek smago grozu zemē un atlaižas mīkstajās sūnās, novilkdams Dainu sev līdz. „Atpūtīsimies mazliet! Diezgan esam strādājuši!" Viņi ir iznākuši tuvu mežmalai nelielā, saulainā uzkalniņā, kuŗu no visām pusēm ieslēdz jaunu egļu audze, noslēpdama viņus pārējo biedru skatam.

„Cik te jauki!" klusu jūsmo Daina, pieglaudusi galvu Klintāja plecam. „Cik svaigi smaržo egļu jaunie zari un kāds še ir saules pilns klusums!"

„Jā, Daina, šeit ir tik skaisti kā pasakā: es esmu mežā apmaldījies ķēniņdēls un tu esi meža lauma, kas viņu sagūstījusi un ievilkusi biezoknī, lai nekad vairs nelaistu ārā."

„Man patiktos tevi tiešām tā apburt, ka tu vairs neredzētu nevienas citas meitenes, tikai mani vienīgo," Daina turpina Klintāja iesākto domu.

„Nebaidies, esi mani jau pietiekoši apbūrusi," Klintājs apskauj Dainu un ilgi skūpsta meitenes karstās, tumši satvīkušās lūpas. Tad viņam kaut kas ienāk prātā: „Daina, mēs taču šeit esam vieni. Kādēļ gan mums šeit jāsēd apģērbtiem kā ziemas vidū? Varam taču mazliet pasauloties, līdz ierodas pārējie." Runādams, viņš ir nometis kreklu un pusē kails atsēstas Dainai līdzās saules sasildītajās sūnās.

— Cik viņš ir skaists! Ķermenis spēcīgs kā seno grieķu vai romiešu varoņiem. — Daina sajūsmas pilniem skatiem vēro mīļotā cilvēka glīto augumu.

„Un tu, mana mīļā, kautrīgā meža lauma, kādēļ tu baidies atklāt savu ķermeni saulei, vējam un manu acu glāstam? Vai tiešām tu jūties neērti mana tuvumā?" Klintājs smaidīdams jautā, un Daina samulst.

Runājot viņš ir ataisījis Dainas tērpu un atklājis meitenes krūtis saulei un vējam.

Daina nejūtas ne apvainota, ne apkaunota, viņai patīk būt meža laumai. Pati viņa jūtas kā noreibusi meža tvanīgajā gaisā. Viņai liekas, ka viņa ir atraisījusies no visas pasaules un kļuvusi līdzīga sīkam ziedputeklītim, ko nerātnais vējš paķer un aiznes sev līdz neatminamā tālumā.

Un tad viņa ir atkal atpakaļ zemes virsū. Viņai pat jāaiztur elpa, lai nepārtrauktu skaistā mirkļa neparasto saldo, vārdos netveramo burvību. Acu plakstiņi viņai kļuvuši smagi un gurdeni, un viņa mirkli pievērās, lai paglabātu apziņā kādu bezgala skaistu noslēpumu.

Kad viņa atkal atver acis, viņa redz pavisam tuvu Klintāja brūnos, vēja sajauktos matus, bet drauga seja ir pieglaudusies viņas krūtīm. Īsu mirkli meitenei liekas, ka viņu būtu aizkāruši garām lidojoša tauriņa samtainie, viegli drebošie spārni. Viņai gribas skaļi iekliegties aiz sajūsmas, tomēr viņai šoreiz ir jāklusē, lai pārējie mežinieki neuzietu viņu kluso, vientuļo slēptuvi.

Un te jau arī viņi ir klāt! Čab soļi sūnās, šmīkst zari, un gluži tuvu Dainas un Klintāja svētlaimes „salai" pāri jauno eglīšu galotnēm cēli un svinīgi aizlīgo Silmaļa stalti atmestā galva un varenie pleci. Aiz viņa dzirdami sīki un ātri soļi un skaļi smiekli, bet pašu nācēju nevar saskatīt, tikai laiku pa laikam starp eglīšu galotnēm parādās un pazūd rūsgans matu cekuls. Daina pirmā pamana nācējus: „Silmalis ar Švitriņu," viņa paklusām iesaucas un atraujas no Klintāja, „laime, ka nepamanīja, tad mēs nekur neglābtos no zobgalībām," viņa atvieglotī uzelpo, kad abu gārnēgājēju galvas pazudušas aiz eglāja.

Pāris mirkļos viņa ir notīrījusi sūnas no apzērba un sakārtojusies iešanai. Klintājs piecelas lēni kā negribot: „Tad ar' vajadzēja viņiem tieši te garām iet! Tik labi bija izjust sauli un tevi!" Uzcēlis uz pleca pilno grozu, viņš solo uz mežmalu tāpat pusē kails, kreklu pārmetis brīvajai rokai.

Silmalis ar savu pavadoni — sīkā auguma censoni Švitriņu, pa to laiku iznākuši mežmalā un nolikuši grozus, slauka sasvīdušās pieres.

„No kura gala sāksim stādīšanu, virsmežziņa kungs?" jautā Klintājs, nolicis savu grozu blakus Silmaļa un Švitriņa pilnajiem groziem.

„Sāc vien tepat no mežmalas, kad jau pirmais esi atnācis. Lai pārējie stiepj savus grozus tālāk. Bet tad arī esi ātri dabūjis savu grozu pilnu!" Silmalis izbrīnā noskata slaido, spēcīgo Klintāja augumu no galvas līdz kājām: „tavs grozs jau ir turpat divreiz lielāks par mūsu groziem!" viņš vēl atzinīgi piebilst.

„Bija jau man arī palīgs, bet piekusa un palika mežā," atbild Klintājs, ar spēcīgu atvēzienu iecirzdams lāpstu irdenajā zemē.

Daina ilgi kavējās mežmalā, lai pārējie nezinātu, kam viņa palīdzējusi meklēt dēstus, un vēlāk varētu nemanīta iejukt stādītāju barā.

Pamanījusi Ligiju un čigānu **baronu nākam pa taciņu**, viņa steidzas draudzenei palīgā, jo Ligijas pusē smagā groža mala tik tikko nevelkas pa zemi. Ligija, piekususi un nosvīdusi, arī atļauj draudzenei groza roktura un nevar vien nobrīnīties, kur palicis Dainas grozs.

„Mans palīgs bija gadījies stiprāks par tavējo un grozu iznesa no meža viens pats," viņa smaida, kaitinādama abus pārējos.

„Tad gan tu esi laimīgāka par mani!" Ligija, ar greizu smaidu sejā, pievēršas savam palīgam, un šis smaids liek nosarkt barona ausīm.

Dainai kļūst nabaga barona žēl — viņš galu galā ir tīri glīts puisis, tikai spēka viņam nav tik daudz kā Klintājam. Bet tādēl taču Ligijai nav iemesla **viņu — nicināt** . . .

Laimē un klusā lepnumā viņa uzlūko Klintāju, kas pa šo īso laicinu paguvis sastādīt jau labu daļu no atnestajām eglītēm, kamēr citi stādītāji tikai tagad elsdami un pūzdami stiepj grozus ārā no meža.

Visu atlikušo darba cēlienu viņa nostrādā līdzās Klintājam, un, kad viņu skati nejauši sastopas, tie ir laimes un salda noreibuma pilni, jo glabā sevī kādu skaistu un tikai viņiem vien zināmu noslēpumu. Vakarā, mājas nākot, mežu darbinieki izskatās pavisam citādi, nekā uz darbu ejot. Viņi netrako un neklaigā, bet rāmi soļo viens aiz otra turpat vai kilometru garā rindā.

„Nu jau gan velkas kā no ganībām!" Tūrs rindas galā mēģina jokot, bet neviens viņam neatsaucas.

Vakariņās ir kurzemnieku **„baltā" putra ar kunkuļiem** un svaiga rudzu maize ar sviestu. Šāds uzturs nepavisam nav pa prātam Tūram un citiem lielajiem izēdājiem. Tie nospriež, ka vajadzēs vēl otrreiz pārēst vakariņas kādā Auces tējnīcā, jo ar tukšu „māgu" nebūs iespējams aizmigt. Pārējie studenti tomēr ir apmierināti ar sātīgajām vakariņām, tie savukārt apgalvo, ka ar pārāk pilnu „māgu" nevar gulēt.

Pēc vakariņām Klintājs pavada Dainu līdz Baltajai mājai.

„Labu nakti, mana meitene! Sapņo par zaļām eglēm un saules pilno mežmalu. Mīļš, mīļš paldies tev par skaisto dienu," Klintājs saka, turot Dainas abas rokas savējās.

„Sirsnīgs paldies arī tev, mīlais draugs," atbild Daina.

„Līdz rītam!"

8.

Latvijas atjaunošanas svētku diena — 15. maijs — šogad iekrīt sestdienā. Daļa auciešu jau piektdienas vakarā ir aizbraukuši uz Rīgu, lai piedalītos svinībās. Palicēji asistenta Sīkkāja vadībā iedala lauciņus šīsvasaras laukkopības diplomdarbiem mālainajā pakalniņā aiz siltumnīcām. Laiks šodien padevies īsti pavasarīgs. Sīts vējš, piesūcies plaukstošo lapu un ziedu smaržas, glāsta strādātāju kailās rokas un rotaļājas ar meiteņu vasarīgajiem tērpiem. Zeme jau ir tiktāl nožuvusi, ka uzkalniņos tā sāk kūpēt, ecešām vai sējammašīnai braucot pāri.

Klintājs staigā viegliem, raitiem soļiem līdzi kultivātoram un pilniem malkiem bauda spirgto, smaržīgo pavasara gaisu. Līdzi dabai arī viņš jūt sevī mostamies un augam spēka un trauksmes pilnu noreibumu. Visa pasaule šķiet bezgala skaista.

Vai pie visa tā būtu vainiga viņa, sapņu meitene, ar dzvesprieka pārpilnajiem smiekliem un vasaras debesu krāsas acīm? Kas to lai zina? Varbūt ar laiku šī sajūsma izkvēlos un pārvērtīsies pelēkā ikdienā, kuŗa valdīs tikai darbs un pienākums.

Bet kas par to! Ja arī tā notiktu, šī vasara viņiem abiem ar Dainu paliks mūžam neizdzēšamā atmiņā, jo tā būs v i ņ u abu skaistākā jaunības vasara. Un viņš ir nolēmis šo skaistumu izbaudīt līdz pēdējam malkam.

„Lai zaļo jaunība!"

Arī Dainu milestība ir pārvērtusi. Līdz ar mīlestības ienākšanu viņas dzīvē visas drūmās domas un necerīgās nākotnes izredzes, kaŗam vēršoties plašumā, viņu ir atstājušas un prieks, liels, gaišs prieks ir pārņēmis visu viņas būti un viņas domas. Pasaulē vēroties ar mīlētājas acīm, tā Dainai ir kļuvusi daudz skaistāka un vērtīgāka; tāpat arī visi cilvēki kļuvuši mīļi un labi. Un pavasaris ir atvēris vārtus kādam vēl neredzētam brīnumam. Viss zied un zaļo, dzied un gavilē ar tādu sirds kvēli un prieka pārpilnību, kāda agrāk vēl nekur un nekad nav redzēta, ne piedzīvota.

Šodien studenti nestrādā grupās kā parasti, jo lielākā daļa auciešu ir aizbraukuši uz Rīgu svinēt Valsts atjaunošanas svētkus.

Palicēji raibā barā strādā augkopības diplomu lauciņos aiz siltumnīcām. Dainai šodien darbs tomēr lāgā neveicas, jo viņas domas un arī skati bieži vien aizklīst pāri jaunajam rudzu zelmenim, kur Klintājs „kultivē" zemi kartupeļiem.

(Turpinājums sekos)

jas darbinieki un pats ministrs Bēzelis, kad viņam jautā par aplamībām instrukcijās un normu grāmatās."

(V. Asmene. „Dadzis" Nr. 17; 1958.).

VIENIGAIS, AR KO KOLHOZNIEKS VAR LEPOTIES

„Ja kolhoznieks grib palepoties ar savu pilsētu viesu priekšā, vienalga, vai tie būtu ieradušies no brālīgām republikām, katrā ziņā viņš tos aizvedīs uz centrālo kolchozu tirgu. Savu apmēru un konstrukciju ziņā tas ir viens no lielākajiem tirgiem Eiropā. Bet vai jūs zināt, kad un kā radies centrālais tirgus?

1923. gadā centrāltirgus būves projekta sastādīšanai izsludināja starptautisku konkursu. Tirgus ēku celšanu stipri atvieglo ja no Vaiņodes atvestās cepelīnu angāru dzelzs konstrukcijas . . . Vislielākā tirgus ēkā ir gaļas paviljons, kas aizņem 5.000 kv. m. Visos paviljonos iekārtota speciāla ventilācija, apgaismošana, centrālā apkure, tikai kolchozi ik dienas pieved 2.500 t gaļas, piena, kartupeļu, dārzeņu, augļu u. c. produktu. Vidēji dienā šeit ierodas 60—100 tūkst. pircēju, bet preču apgrozījums dienā svārstas no 1—1½ milj. rub. . . . Tirgus territorijā uzcelta viesnīca, atpūtas istabas, noliktavas, saldētavas un citas labierīcības. (Rīgas radiofons 21. XII. 58.).

Piezīme: Tātad komūnisti atzīst, ka vienīgais, ar ko kolhoznieki var lepoties padomju paradīzē, ir Latvijas brīvvalsts laikā celtais centrāltirgus. Paši izraksta sev pienācīgo mazvērtības apliecību!

VAIRĀKUS GADUS GAIDA UZ KURPĒM

„Cienījamais Dadzi!

Kad es vēl biju pavisam mazīņš, cūkas ganīdams dizedāju: „Dar' man, tēvis, pastalinas . . ." u.t.t., jo rasā neganti sala kājas. Tagad jau esmu vecs vīrs, bet šī dziesmiņa atkal jāsāk dziedāt. Šeit nav runa par cilvēku, kas atpalicis no kultūras, bet gan par Neretas ciema iedzīvotāju, kas jau vairākus gadus gaida, kad Neretā vai tās tuvākajā apkārtnē patērētāju biedrības veikalos parādīsies vīriešu kurpes. Stāsta, ka daži mirstīgie esot kādreiz veikalā redzējuši 41. un 46. izmēra kurpes, bet tādus numurus kā 43. vai 44. gan esot redzējuši tikai sapnī.

Griežos pie Tevis, Dadzi, ar lūgumu, esi tik labs, apjautājies, vai republikā nav kaut kur saglabājušies vīžu pinēji. Ja ir, lai sūta savus ražojumus uz Neretas apkaimi. Pircēju netrūks!"

(„Dadzis", Nr. 18., 1958.).

Bērziņš.

---

tiem soļiem līdzi kultivātoram un pilniem malkiem bauda spirgto, smaržīgo pavasara gaisu. Līdzi dabai arī viņš jūt sevī mostamies un augam spēka un trauksmes pilnu noreibumu. Visa pasaule šķiet bezgala skaista.

Vai pie visa tā būtu vainiga viņa, sapņu meitene, ar dzīvesprieka pārpilnajiem smiekliem un vasaras debesu krāsas acīm? Kas to lai zina? Varbūt ar laiku šī sajūsma izkvēlos un pārvērtīsies pelēkā ikdienā, kurā valdīs tikai darbs un pienākums.

Bet kas par to! Ja arī tā notiktu, šī vasara viņiem abiem ar Dainu paliks mūžam neizdzēšamā atmiņā, jo tā būs v i ņ u abu skaistākā jaunības vasara. Un viņš ir nolēmis šo skaistumu izbaudīt līdz pēdējam malkam.

„Lai zaļo jaunība!"

Arī Dainu mīlestība ir pārvērtusi. Līdz ar mīlestības ienākšanu viņas dzīvē visas drūmās domas un necerīgās nākotnes izredzes, karam vēršoties plašumā, viņu ir atstājušas un prieks, liels, gaišs prieks ir pārņēmis visu viņas būti un viņas domas. Pasaulē vēršoties ar mīlētājas acīm, tā Dainai ir kļuvusi daudz skaistāka un vērtīgāka; tāpat arī visi cilvēki kļuvuši mīļi un labi. Un pavasaris ir atvēris vārtus kādam vēl neredzētam brīnumam. Viss zied un zaļo, dzied un gavilē ar tādu sirds kvēli un prieka pārpilnību, kāda agrāk vēl nekur un nekad nav redzēta, ne piedzīvota.

Šodien studenti nestrādā grupās kā parasti, jo lielākā daļa auciešu ir aizbraukuši uz Rīgu svinēt Valsts atjaunošanas svētkus.

Palicēji raibā barā strādā augkopības diplomu lauciņos aiz siltumnīcām. Dainai šodien darbs tomēr lāgā neveicas, jo viņas domas un arī skati bieži vien aizklīst pāri jaunajam rudzu zelmenim, kur Klintājs „kultivē" zemi kartupeļiem.

(Tuspinājums sekos)

NO 500 SAIŅIEM BEZ PEĻŅAS — atlikuši 130

Pēc pirmās nedēļas sludinājuma par mūsu 500 speciāliem Ziemassvētku saiņiem mēs esam jau nosūtījuši 370 šādus mūsu saiņus. Mūsu nodaļa Anglijā ir iegādājusies īpašu VILNAS drēbju šķirni un pārējos priek šmetus šo 500 speciālo Ziemassvētku saiņu sagatavošanai. Minētie saiņi tiks nosūtīti bez jebkādas PEĻŅAS par iepirkuma cenām, kā dāvanu saiņi. Speciālā saiņa saturs ir:

1) 3 jardi VILNAS mēteļa drānas (zila un zaļa).
2) 3¼ jarda VILNAS uzvalka vai kostīma drāna (svītraina, tumši zila).
3) 3 jardi oderes drānas.
4) Biezs, silts adīts pulovers.
5) 1 pāris sieviešu ziemas zeķu.
6) 1 pāris vīriešu ziemas zeķu.

Šī saiņa saturs pēc pārējo firmu cenām izmaksātu apmēram $83.00. Mums laimējās minētās preces iegādāties par ļoti izdevīgu cenu.

Mūsu speciālā Ziemassvētku saiņa cena ir: $42.00, ieskaitot muitas, pasta un pārējos izdevumus.

Latviešu nodaļa ar vadītāju J. VIVA ir nolēmusi piedāvāt ikvienai personai ne vairāk kā vienu no mūsu 130 speciālo saiņu pārpalikuma. Tāpēc mēs dodam priekšroku latviešiem, kuriem vēl nav bijusi izdevība pasūtināt mūsu speciālo Ziemassvētku standartsaini.

Minētā saiņa svars ir 11 lbs, un ja jūs vēlaties, varat pielikt klāt pie svara pārējos priekšmetus no mūsu kataloga vai jūsu pašu iegādātos līdz 10 lbs. Jums vienīgi jāsedz priekšmetu cena pēc mūsu kataloga, bet jūsu pašu precēm, protams, arī krievu muita. Par divu minētā veida saiņiem mēs neprasām nekādas iesaiņošanas, nosūtīšanas vai pakalpošanas maksas.

Mums tagad atļauts sūtīt 21 lbs. smagus saiņus ar 17 dažādiem priekšmetiem, kamēr iepriekš bija atļauts tikai 12 priekšmeti.

Speciālo Ziemassvētku saini iespējams pasūtināt ikvienai personai, kas pasūtina iepriekšējos saiņus no mums vai pārējām firmām.

Uz jūsu pieprasījumu nekavējoties izsūtīsim bez jebkādas atlīdzības mūsu speciālā Ziemassvētku saiņa paraugu.

LATVIAN SECTION LITHUANIAN TRADING COMPANY. 1, A. HUNT STR., LONDON, W., 11. GREAT BRITAIN.

IMANTA

Apgādā IMANTA
iznākusi papildskolām un pašmācībai
P. DREIMAŅA
LATVJU TAUTAS VĒSTURE
otrs papildināts izdevums, 184 lpp.
Grāmata dabūjama apgādā un grāmatnīcās, kas izdarījušas norēķināšanos ar apgādu par iepriekšējiem izdevumiem. — Cena $3,90.
DV GRĀMATNĪCAI,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

SUNNYSIDE RAJONĀ
IZĪRĒJAMA
istaba ar virtuvi,
mēbelēta.
Zvanīt LE 2-2208, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETEJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

Broadview-Danforth raj.
IZĪRĒJAMAS
2 ISTABAS un VIRTUVE,
kopā vai atsevišķi, ar vai bez mebelēm. Zvanīt pēc pl. 5 vak.
HO 3-4642, Toronto.

Ungāru lauku restorāns
īsti ungāru ēdieni
vecās pasaules draudzības gaisotnē.
„Mēģiniet jūs un ieteiciet saviem draugiem."
Vakaros priekšnesumi.
1128 Bay St., Toronto
(1 bloku dienvidos no Bloor ielas)
WA 2-5411.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE
TORONTO
Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:
lauļību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.
Pasūtījumus pieņem:
LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.
Pasūtījumus lūdzam nodot laikus.

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Svētdien, 18. janvārī četri dievkalpojumi: Betlemes baznīcā pl. 3 p.p.; Part Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā pl. 2, māc. R. Zariņš, pēc tam kopas pilnsapulce; Frīportā, Kristus baznīcā pl. 1 p.p. un Bronksā, Sv. Toma baznīcā pl. 6, abās pēdējās māc. A. Ozols.

Svētdien, 25. janvārī dievkalpojumi Bruklinā un Bronksā, pēc tam draudzes vakari.

Draudzes pilnsapulce svētdien, 1. februārī Bruklinā pl. 1. Pēc dievkalpojuma ziņojumi un pārskati, kases pārskats, revīzijas komisijas ziņojums, jaunais budžets, trešā mācītāja vēlēšanas, amatpersonu un delegātu vēlēšanas, vasaras kolonija, priekšlikumi un ierosinājumi.

DETROITĀ

Detroita. Detroitas ev. - lut. latviešu Kristus draudzes dievkalpojums 18. janvārī, pl. 2 p. p. Sv. Marka b-cā (1045 Grand blv.). Prāv. A. Skrodelis.

CIKĀGĀ

Cikāgas latviešu ev. - lut. Cīņas draudzē, 5015 W. Ferdinand Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Dievkalpojumi Cikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Cikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Cikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Cikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5800 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 803 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Minneapoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave. katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 18. janvārī, plkst. 3 p.p. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma pl. 5 p.p. „Kaķiša dzirnavas" — izrāde, spēlēs draudzes bērni.

Svētdien, 25. janvārī, plkst. 11 r. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

18. janvārī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

25. janvārī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

Māc. A. Brieģis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

18. janvārī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Svētdienas skola.

Bramptonā latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojums 25. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S. CE 2-2385.

Ceturtdien, 15. janvārī, pl. 7 vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda mācītāja mājā.

Kristīti: Vilis Uldis Osis, Vila un Rutas dēliņš; Pēteris Alberts Roze, Voldemāra un Annas dēliņš; Sandra Ilma Leja, Ivara un Edites meitiņa.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 2-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1, Ontario. Tel.: RE 3-3906.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel OS 3-3284.

Virdžinijtaunā svētdien, 25. janvārī, plkst. 13 anglikāņu bcā dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 10,30.

Norandā svētdien, 25. janvārī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Kristīta Sadberijā: Laila Dzintra Pļaviņa, Olģerta un Irenes meita.

MONTREĀLA

Māc. V. Sīfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

18. janvarī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums.

25. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

25. janvārī, plkst. 5 p.p. draudzes jaunatnes sanāksme 8110 Magnolia Ave.

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P.Q. Tālr. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

18. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Spredikis: Taisnība.

Svētdienas skola notiks 11. un 25. janvārī, plkst. 1 p. p.

Bībeles stundas: 14. un 28. janvārī, plkst. 8,00 vakarā.

ST. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnas latviešu ev. - lut. latviešu dr. Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave., 18. janvārī iznēmuma kārtā dievkalpojums notiks nevis pl. 3,30 p. p., bet pl. 2 p. p.

Niagarā, Ont., latviešu ev. - lut. draudzē dievkalpojums 1. februārī, pl. 2 p. p. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Road.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, vilņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

KRĀSAINI 1959. GADA SIENAS KALENDĀRI
GAUMIGA APDARE PAR 75¢ GABALĀ DABŪJAMI
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA.
(ASV un KANADAS DV IZDEVUMS)

Vajadzīga IZVEICĪGA MEITENE vai SIEVIETE
pie galvenajiem mājas darbiem modernā bungalovā, laipnā ģimenē ar 2 bērniem. Skaista privāta istaba. Zvanīt HI 7-1348, Toronto.

Piederīgie Latvijā meklē Ansi Lemkinu,
dzim. 1910. g.
Lūdz rakstīt A. ZVĒRIŅAM,
63—43 BUNNECKE COURT
RIDGEWOOD 27, N.Y., U.S.A.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no DR. OETKER

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Higgadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un venerisķās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

BALTIC NEW CANADIANS
Ap 60.000 immigrantu nāk no Baltijas valstīm. Daļa no viņiem ir šķērsojuši Atlantijas okeanu zvejnieku laivās.
Šie ieceļotāji savas izglītības, uzvešanās un uzņēmības ziņā ir pa daļai atzīstami par paraugdzīvotājiem, kaut gan krievi centušies viņus pārvērst par vergiem.
Visas trīs zemes ir bijušas gan vāciešu, gan krievu pārvaldīšanā, bet tās ir atšķirīgas viena no otras. Ap 85 proc. lietuviešu ir katoļticīgi, turpretim Latvijā un Igaunijā lielākais vairums ir luterāņu. Katrai tautai ir sava valoda, tautas dziesmas un leģendas. Lasiet redaktora Franka Raskija (Frank Rasky's) rakstu par „Baltic New Canadians" žurnāla LIBERTY jaunāko mēneša izdevumā.
In January
LIBERTY

ĀTRA ZĀĻU PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. Garantēta piegāde 15—20 dienu laikā. Visi sūtījumi apdrošināti.
Informācijai zvaniet vai iegriezieties personīgi
B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO WA 1-0432

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāči 101 Brightwater Court, Brooklyn 85, N.Y., U.S.A.

LATVIJAS ĀMERIKĀ pārstāvis ST. KATARĪNĒS H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

HARVEY KEITH Realtor
181 EGLINTON AVE., EAST
TEL. BIROJĀ HU 7-3333

BRUNO PURIŅŠ LATVIEŠU PĀRSTĀVIS
TEL. MĀJĀ HU 1-0181
NEKUSTAMI IPAŠUMI PLAŠĀ IZVĒLĒ VISOS PILSĒTAS RAJONOS

KĀ ZEMŪDENE ‚NAUTILUS' ŠĶĒRSOJA ZIEMEĻPOLU

TĀS KOMANDIERA V. R. ANDERSONA STĀSTS

III

Pulkst. 23-os manai gulēšanai pienāca negaidītas beigas — tiku izsaukts uz komandpunkta, jo ledus apstākļi bija pasliktinājušies. „Nautilus" bija tikko pabraucis zem 63 pēdu biezas ledus kārtas. Zemūdene atradās tikai 8 pēdas zem ledus, kāpēc devu pavēli ienirt 140 pēdu dziļumā, tikai 20 pēdu virs jūras dibena. Mūsu instrumenti uzrādīja šo ledus masu vienas jūdzes platumā. Lēni virzoties uz priekšu, mēs mēģinājām izlist pa šo spraugu. Beidzot bijām atkal dziļākā ūdenī un atviegloti uzelpojām, bet gan tikai uz īsu brīdi.

Mūsu priekšā atradās milzīga ledus masa, kuras biezums pieauga. Es jutos kā mazs zēns, mēģinot izlist sētai pa apakšu. Apzinoties lielo risku, manas acis ne mirkli neatrāvās no dziļuma mērītāja — ar bailēm gaidīju, ka dzirdēsu troksni, zemūdenei pieskaroties ledum, kas varētu izraisīt bojājumus un nozīmētu lēnu nāvi zem šiem ledus kalniem.

Likās vesela mūžība bija pagājusi, līdz mūsu instrumenti uzrādīja dziļāku ūdeni, bet joprojām priekšā mums atradās ledus kalni, pārsniedzot biezumā līdzšinējos. Vienīgais prātīgais darbs bija griezties atpakaļ. Un kaut arī bija sāpīgi apzinātjes, ka esam zaudējuši, devu pavēli zemūdeni griezt atpakaļ un atrast ledus brīvu ūdeni, lai paziņotu admirālim Burkem par mūsu neveiksmi un saņemtu tālākas pavēles.

Saņēmuši pavēli doties uz Pearl Harbor un nogaidīt tur, līdz ledus apstākļi Ziemeļpola telpā uzlabojas, mēs 20. jūnijā sasniedzām atklātu jūru.

Mūsu vienīgā problēma bija — paturēt slepenībā neizdevušos mēģinājumu sasniegt Ziemeļpolu. „Nautilus" pazīšanas zīmes tika atkal uzkrāsotas, visi ziemas tērpi un citi piederumi savākti un novietoti zemūdenes noliktavās. Visi dokumenti, kuros bija minēts par šo ekspedīciju, tāpat piezīmes, artes un citi pierādījumi tika savākti un ieslēgti. Lai ievērotu vislielāko slepenību, devu pavēli, ka visas sarunas par šo braucienu izbeidzamas arī komandas starpā.

Jūlija sākumā „Nautilus" navigācijas virsnieks tika komandēts uz Alasku, lai atkal pārbauditu ledus apstākļus Ziemeļpola telpā, kamēr mēs ar nepacietību gaidījām brīdi, kad varēsim doties atpakaļ. Kaut arī ledus apstākļi nebija ideāli, tomēr tie bija daudz labāki nekā iepriekšējā mēģinājuma laikā. Visas zīmes rādīja, ka mums šoreiz būtu jāmēģina atkal ceļš gar Sibirijas krastu.

Un tā 20. jūlijā mēs bijām jūrā, ceļā uz Ziemeļpolu. Visu ceļu braucām ienirušā stāvoklī, tikai paretam izbāžot periskopu un radio antēnu, ziņu un pavēļu uztveršanai.

26. jūlija vakarā atkal bijām pie Aleutu salu grupas, un, braucot starp Junaskas un Herberta salām, iebraucām Beringa jūrā. Nākamajā dienā ap pusdienas laiku mums aiz muguras palika Pribilova salas un, palielinot ātrumu uz 18 mezgliem, 150 pēdu dziļumā, mēs steidzāmies pretī mūsu uzvarai.

Veicot lielo attālumu, parastām zemūdenēm degvielu krājumi būtu jau samazinājušies tik tālu, ka tām vajadzētu meklēt vietu, kur tos atjaunot. Kaut gan mums priekšā atradās vismaz 5.000 jūdžu garš ceļš līdz nākamai ostai, mums degvielas pietiktu vēl daudziem tūkstošiem jūdžu, līdz mūsu atomenerģija tiktu izsmelta.

Vēlā pēcpusdienā sasniedzām vietu starp Sibiriju un Sv. Labrenča salu, kur iepriekšējā braucienā sastapām klejojošus ledus kalnus. Lūkojoties periskopā konstatēju, ka jūra no ledus brīva un ceļš uz Beringa šaurumu nav apdraudēts.

Pēkšņi mūsu instrumenti uztvēra kontaktu ar kādu objektu dažas jūdzes dziļumā. Samazinot ātrumu un pagriežot periskopu attiecīgajā virzienā, ieraudzīju kuģi. Pārliecinoties, ka tas nepieder Sav. Valstīm, nekavējoties ienirām dziļumā, lai netiktu pamanīti.

Bez starpgadījumiem iebraucām Beringa šaurumā. Vērojot periskopā drūmo Sibirijas krastu, es atminā kavējos pie skaistās Havajas jūrmalas, kuru atstājām tikai pirms nedaudzām dienām. Pārbaudot navigātora ziņojumu, konstatēju, ka 6 dienās, 4 stundās un 9 minūtēs esam nobraukuši 2.901 jūdzi, ar caurmēra ātrumu 19,6 mezgli. Tas nenoliedzami bija rekorda brauciens, jo nav pasaulē otras zemūdenes, kas to spētu, un ir maz kuģu, kuru ātrums un izturība varētu mūs pārspēt.

Otrdien, 29. jūlijā, mēs atkal bijām Čukoču jūrā, kas pirmoreiz bija pilna bīstamu ledus kalnu. Tagad tur ceļš bija brīvs.

Vakarā sasniedzām 70. ziemeļu platuma gradu, atrodoties 60 jūdžu ziemeļos no vietas, kur milzīgās ledus masas piespieda mūs pirmo mēģinājumu pārtraukt un griezties atpakaļ uz mājām. Šeit arī ledus brīvie ūdeņi beidzās, un mūsu priekšā atradās ne visai piemīlīga izskata ledus siena.

Nebaidoties, ka šeit kāds varētu mūs ieraudzīt, iznirām, lai sakārtotu uz klāja esošos piederumus un dotu komandai iespēju palūkoties drūmajā ziemeļu ainavā. Divas dienas nesekmīgi meklējām ieeju dziļajos ziemeļu ūdeņos, cerībā atrast kādu jūras ieleju, jo ledus masa šeit sniedzās līdz 120 pēdu dziļumam, neatstājot mums pietiekamu telpu navigācijai.

Nevēlēdamies riskēt, izšķiroties uz Alaskas piekrasti, lai mēģinātu iekļūt Barova jūras dziļajā ielejā un caur to tālāk Arktikas baseinā.

Pie Alaskas uzņēmām kursu ziemeļaustrumu virzienā uz Barova jūru, un dažas stundas vēlāk tuvojāmies atkal lielai ledus sienai, bet šoreiz jūras dziļums bija pietiekams, lai tas mūs vairs nebaidītu. Iemetis pēdējo skatu periskopā pret skaidrajām rīta debesīm, devu pavēli ienirt.

Turpinot līdzšinējo kursu, sekojām šai dziļajai ielejai Barova jūrā, kas kļuva ar katru brīdi dziļāka un platāka. Biju pārliecināts, ka beidzot atrodamies uz pareizā ceļa un drīz būsim dziļajā Arktikas baseinā.

1. augustā pulksten 08,52 atradāmies uz 155. garuma grada, 1094 jūdžu attālumā no Ziemeļpola. Pavēlēju mainīt kursu un pagriezt „Nautilus" pret ziemeļiem. Iebraucot dziļajā Arktikas jūrā, palielināju ātrumu uz 20 mezgliem stundā. Jūras dibens bija samērā vienmērīgs, apmēram 12.500 pēdu dziļš, atskaitot telpu ap 76. ziemeļu platuma gradu, kur sastapām daudzas zemūdens klintis, kas sniedzās līdz 3.000 pēdu dziļumam. Bet tie bija neievērojami šķēršļi mūsu ceļā uz Ziemeļpolu.

Tā 3. augustā, pēc 62 stundu brauciena zem ledus, sasniedzām Ziemeļpolu. Ūdens temperātūra bija 32,4 pēc Fārenheita. Jūras dziļums, pēc mūsu precīzajiem instrumentiem, bija — 13.410 pēdu, tieši 1.927 pēdas dziļāks, nekā to uzdeva krievu zinātnieks Ivans Papaņins, kas 1937. g. (pēc krievu ziņām) nolaidies uz Ziemeļpola.

Pēc īsiem uzvaras svētkiem zemūdenē, pievērsāmies mūsu nākamam uzdevumam — atrast ceļu uz Atlantijas okeanu gar Grenlandes krastiem.

4. augustā, pulksten 7 no rīta Ziemeļpols atradās jau 240 jūdžu aizmugurē.

5. augusta agrā rītā es piedzīvoju savas pēdējās bailes šinī braucienā. Mūsu dziļuma mērītāji uzrādīja 14.400 pēdu dziļumu un ūdens temperātūra kritās. Iedomājos, ka instrumenti varētu būt bojājušies un esam sākuši riņķot zem ledus, atgriežoties atpakaļ uz polu, jo šāds dziļums mūsu kartēs bija atzīmēts vienīgi Ziemeļpola tuvumā.

Lūkojoties periskopā, redzēju tikai skaidru zilu ūdeni, traucamies gar periskopa stiklu. Pēkšņi iedomājos, ka redzu ūdens krāsu maināmies uz zilgani zaļu. Tomēr, minūtēm skrienot uz priekšu un ūdenim pieņemot arvien vairāk izteiktu zaļumu, zināju, ka tās vairs nav manas iedomas. Šinī brīdī arī mūsu instrumenti uzrādīja, ka esam sasnieguši no ledus brīvu ūdeni.

Samazinot ātrumu, lēni virzījāmies augšup, un es uzmanīgi pabāzu periskopa galu virs ūdens. Neaprakstāms bija prieks, ieraugot saulainās debesis un apzinoties, ka atkal esam brīvi no lielās ziemeļu ledus masas.

Pēc 96 stundu brauciena, veicot 1.830 jūdžu zem ledus, atradāmies ziemeļaustrumos no Grenlandes. Radio staciju darbība ziemeļos ir ļoti apgrūtināta ar dažādiem atmosfairiskiem traucējumiem. Tādēļ lietojot visu mūsu radio iekārtas jaudu, mēģinājām uzņemt sakarus, lai noraidītu sekojošu ziņojumu: „Visām Savienoto Valstu flotes radio staicjām. Šelt neregistrēts raidītājs ar steidzamu militāru ziņojumu." Pēc ilgāka laika uztvērām vāju atbildi: „Šeit Savienoto Valstu flotes raidītājs Japānā. Raidiet V signālu, lai varam pieskaņoties." Pēc dažām minūtēm noraidījām vēsturisko ziņojumu: „Nautilus 90 gr. ziemeļos". Dažas stundas vēlāk ar helikoptera palīdzību mani nocēla no zemūdenes un nogādāja Īslandē, no kurienes ar speciālu lidmašīnu devos uz Vašingtonu, lai sniegtu prezidentam ziņojumu. Pēc tam lidmašīnā devos uz Angliju, kur Portlandē pārņēmu atkal „Nautilus" komandēšanu.

Rekorda braucienā ieradāmies Nujorkā, kur mūs sagaidīja ar milzīgām ovācijām, bet lielākais prieks mums bija redzēt mūsu piederīgos.

Mēs bijām atkal mājās, bet uz cik ilgu laiku, to neviens nezinām. Kur „Nautilus" ceļi mūs vedīs tālāk, to redzēsim nākotnē.

TREŠDIEN, 14. JANVĀRĪ

Pārsteigumiem bagāta diena. Noteikta un ātra rīcība ievērojami cels jūs prestižu darba vietā. Ja domājat, ka taisnība ir jūsu pusē, nebaidieties iecirsties un bez šalda cukurūdens pateikt savas domas priekšniecībai. Lienot uz vēdera, daudzi ilgos gados ir pazāpušies diezgan paaugstu, bet jo daudzi ir apzilbinājuši citus ar pavisam negaidītiem un trakiem soļiem. Varbūt, ka arī jums šodien ir pienācis laiks no sliekas pārvērsties par ērgli.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 5 un 8.

CETURTDIEŅ, 15. JANVĀRĪ

Saturns šodien diktē vislielāko uzmanību saimnieciskos darījumos. Nebaidieties iekāpt druskų parādos, bet vienmēr uzmanieties, lai ūdens nesmeltos mutē. Ja iespējams, pievakarē apmeklējiet kādu ilgi neredzētu draugu. Merkura iespaidā šāds apmeklējums var pavērt jums jaunus apvāršņus turpmākās gaitās. Neatraujieties no sabiedriskā darba, katra kopīgam darbam veltīta stunda vēl šogad nesīs jums neparedzētus augļus.

Laimīgie skaitļi ir 2 un 3.

PIEKTDIEN, 16. JANVĀRĪ

Italiešu zvaigžņu pētnieks Antonio Dimadžio šodien saskata ļoti nozīmīga politisku notikumu attīstības posma sākšanos Eiropas sirdī. Viņš ir pārliecināts, ka vācu politiskais aklums sagādās lielas galvassāpes zemēm, kas no visām pusēm ieslēdz šo uzpūtīgo un viegli sajūsmināmo germāņu ciltī. Dimadžio saskata gaišus starus drūmajos politiskā negaisa mākoņos. Šis saules stars nākšot no Francijas. Viņš ir pārliecināts, ka Francija, izbridusi politiskā biezokņa purvāju, ar šodienu pārņemšot Eiropas politikas simfoniskā orķestra diriģenta pienākumus. Tajā pašā laikā italiešu astrologs piemetina, ka tā būšot vācu lielā vitālitāte, kas došot jaunas cerības tautām, kas smok nebrīvībā.

Jūsu personiskajā dzīvē šodien atturieties no katra veida milestības piedzīvojumiem. Sekspīra vārdiem runājot: Par katru baudu, agri vai vēlu, esot jāsamaksā. Esiet šodien taupīgi, jo samaksa var izrādīties pārāk sālīta.

Laimīgie skaitļi ir 7 un 9.

Jūsu Ēriks Jēkabsons.

MŪSU LAIKRAKSTA GALVENAIS PĀRSTĀVIS ČIKĀGĀ

OTTO KROLLS,
60 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6 - 5399

TAUTIETI četrdesmitajos, gudrais, dižais un izvēlīgais, ar sarmu deniņos, atsaucies nop. precību nolūkā likteņa spītniecei — trīsdesmito g. otrā pusē. **Atbildes ar pēd. gadu foto adresēt šī laikraksta kantorim — gaujmalietei.**

FRICIS KUPLAIS

Dzimis 1890. gada 17. aprīlī. Miris 1959. g. 7. janvārī, Toronto.

TORONTO SV. JĀŅA EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES BĒRU KASE.

Studentu draudzības spēles Milvokos

Abas komandas pēc sacīkstēm.

Izmantojot Ziemsvētku brīvlaiku mācības iestādēs, studentu korporāciju Patria un Tervetia locekļi 27. decembrī bija pulcējušies Milvokos, lai sacenstos volejbolā un basketbolā.

Lai Viskonsinas tērvetiešiem būtu cienīgs pretinieks, tad patriešu komandas vadītājs — Juris Skrīveris no Detroitas —, viņa paša vārdiem runājot, bija savācis „vienpadsmit vīrus no astoņām pilsētām".

Pa divi spēlētāji nāca no Grand Rapidiem (Andris un Gunars Ziedipi), Kalamazū (M. Krūmiņš un J. Karps) un Saginavas (G. Skabārdis ar J. Lielo). Pa vienam spēlētājam bija devusi Ann Arbora (A. Bomis), Čikāga (J. Kleinbergs), Mineapole (J. Robiņš) un San Paulo (G. Zvaneris).

Tērvetiešu krāsas aizstāvēja U. Briedis, I. Erkmanis, J. Inveiss, M. Ludeks, E. Nabrovskis, M. Pabulis un J. Tupesis.

Lai gan abu komandu individuālie sniegumi bija stipri vienādi, taču apstāklis, ka spēlētāji iepriekš bija spēlējuši dažādās vienībās, manāmi ietekmēja spēles kvalitāti. Volejbolā patrieši, pateicoties J. Robiņam, kas bija ne tikai labākais vīrs laukumā, bet arī prata no atsevišķiem spēlētājiem izveidot vienību, uzvarēja tērvetiešus.

Gluži pretēja aina bija basketbolā, kur tērvetieši viegli guva uzvaru, un viņu centrs E. Nabrovskis bija nepārprotami pārākais vīrs laukumā. Starp citu, tanī pašā vakarā E. Nabrovskis spēlēja Viskonsinas universitātes komandā cīņā pret Marketas universitāti.

ROBERTS FIŠERS ATKAL ŠACHA ČEMPIONS

Reševskis palika otrais, Kalme dala 9. un 10. v.

Nepilnus 16 gadus vecajam Bruklīnas skolas zēnam izdevās sekmīgi aizstāvēt savu pagājušā gadā 1. reizi izcīnīto Savienoto Valstu šacha čempiona titulu. Izšķrēja sastapšanās notika spēļu 6. kārtā, kad „Bābijam" (tā viņu saukā simti un varbūt tūkstoši šacha cienītāji) izdevās jau atklātnē pārsteigt rutinēto lielmeistaru Zāmueli Reševski. Gan turnīra sākumā vadības grupā labi turējās arī Larijs Evans, tad viņa zaudējumam 2. kārtā pret D. Bairnu pievienojas veselas 3 nulles turnīra otrā pusē — Reševskim, Lombardijam un Servinam. Beidzamie divi zaudējumi maksāja Evanam 2. vietu. Ungāru lielmeistars Benko spēlēja zem sava parastā stipruma, jo īpaši sāpīga Benko bija nulle pret junioru pasaules meistaru Lombardiju. Te Benko smagi nokļūdījās apdomas laika spaidos ,ar pārāku stāvokli un vairāk bandiniekiem. Līdzīga kibele piemeklēja arī mūsu Edmāru Mednī turnīra priekšbeidzamajā kārtā pret R. Bairnu.

Tā beigu beigās ar 8½ punktiem čempiona nosaukumu, tradicionālo Rozenvalda kausu un 1.000 dolaru naudas godalgu izcīnīja Roberts Fišers, kā vienīgais nezaudējot nevienu spēli (6 uzvaras, 5 neizšķirtas). Ļoti tuvu zaudējumam Fišers atradās pret Biskvairu, tomēr beidzot pat uzvarēja! Reševskis, kas šķietami ir mazliet zaudējis savu slavas laiku briljanto spēles formu, saņemdams 500 dolaru „prīzi", palika 2. vietā. Džimmijs Šervins negaidot izvirzījās 3. vietā. (Starp citu, Džimmijam daži lietpratēji šogad paredz labākās izredzes iegūt Maršala kluba čempiona titulu, kur viņam tomēr iepriekš jākvalificējas finālam meistarklases 18 vīru pusfināla turnīrā. Tikai 6 no šiem jau iepriekš izsijātiem 18 spēlētājiem ieklūs finālā!).

Tehniskie rezultāti: Fišers — 8½, Reševskis 7½, Šervins 6½, Biskvairs, D. Bairns, Evans un Lombardijs pa 6 katrs, Benko 5½, Kalme un R. Bairns 4, Mednis un Veinsteins pa 3 punktiem. Naudas godalgas saņēma visi 12 spēlētāji. J. P.

SENSĀCIONĀLI IZGUDROJUMI

Kārtīgi auksta ziema ir klāt un droši vien nekur projām nekustēsies kādus pāris mēnešus. Mūsu žibulētāji uz Kočičinga ezera un citiem nesālītiem ūdeņiem vada prieka pilnas dienas. Esmu pārliecināts, ka zvērinātus žibulētājus būtu grūti dabūt nost no ezera ledus pat tad, ja sirdsapziņa un sabiedriskie pienākumi kādā jaukā dienā aicinātu kopā ar ungāriem izmēģināt roku vecu olu mešanā uz viltīgo armēni Mikojanu, kas pie varas un slavas ticis nevis ar žibulēšanu, bet gan vienmēr laikā notrāpītu pārsēšanos jaunā partijas laivā un nevainīgu politisko pretinieku noslepkavošanu.

Ne vien žibulētājiem, bet arī medniekiem, slēpētājiem, kamaniņu sporta cienītājiem un citiem tautiešiem, kam ziemas laikā pēkšņi sanāk liela vēlēšanās izbraukt brīvā dabā un nodoties ziemas priekiem ,derētu atcerēties divus telefona numurus. Ja jūs vēl ticat laika pareģiem, tad **Toronto — zvanot uz WA 5-4811 jūs katrā laikā dabūsit nepieciešamo informāciju par gaidāmo laiku tuvāko 6, 12 vai 24 stundu laikā.** Pārvariet skepticismu un uzticiet gaidāmā laika noteikšanu šejienes meteorologiem! Galu galā algu par publikas maldināšanu viņiem nemaksā, kādēļ 95% gadījumos viņu pareģojumi būs — naglai uz galvas. Ļoti svarīgi tālāka ceļa mērotājiem ziemā ir atcerēties Ontario ceļu departamenta ceļu stāvokļa dienesta telefonu, **tas ir EM 3-1211 un tur jūs katrā laikā bez kādas maksas varat dabūt visu nepieciešamo informāciju par ceļu stāvokli katrā šīs provinces malā.**

* * *

Pašķirstot šīgada makšķernieku periodiskos izdevumus, es nevaru beigt priecāties par arvien jauniem un sensācionāliem izgudrojumiem, kas ar laiku grūto makšķerēšanu padarīs par veselīgu un vieglu sporta nozari. Katru mēnesi tirgū nāk jaunas ejļas ,uz kurām zivis mētās tādā pašā apmātībā, kā jūsu sievas uz jaungada izpārdošanā gandrīz par velti piedāvātām chromētām aizkaru stangām. Nav nemaz jābūt pravietim, lai preģotu, ka jau tuvāko pāris gadu laikā tārpus uz ākiem neviens vairs neliks — pietiks āķi drusku apsmērēt ar līdaku, foreļu vai garantēto karpu eļļu — un jūs no zivīm nevarēsit atkauties. Moderniem makšķerniekiem jau tagad nav vairs jāpiepūla pilsētas darbā nogurušās acis ar pa ūdeni peldoša pludiņa uzmanīšanu. Par $1.50 jūs varat dabūt pludiņu, kas, tikko zivs pieķērusies, sūta elektriskus gaismas signālus uz visām debess pusēm. Ja steigā izbraukumā jūs ar šausmām konstatējat, ka mājā piemirsušas brilles, ka pat elektriskā gaismas pludiņu būs grūti saskatīt ,tad neraudiet. Modernam makšķerniekam somā jābūt arī soniskam pludiņam, tas ir tāds pludiņš, kas, zivij piekļūstot, sāk tūliņ svilpot. Praktiski tas nozīmē, ka izbraucot makšķerēt, jūs nākošā vasarā varat izmest upē makšķeri un likties mierīgi uz auss. Ja zivis kļersies — pludiņš ar saviem svilpieniem jūs pamodinās, ja neķersies — tad līdz vakaram būsit labi un veselīgi svaigā gaisā nosnaudies.

Amerikāņu izgudrotāji ir sevišķi noraizējušies par žibulētāju grūtā likteņa atvieglošanu. Un te nu gribu manu godāto lasītāju rīcībā bez kādas atlīdzības nodot šī gada, manuprāt, sensācionālāko izgudrojumu. Kā visas lielas lietas, arī tas ir ģeniāls un pavisam vienkāršs.

Kā zināms, žibulētājiem lielākās nepatikšanas aukstā laikā sagādā auklas noledošana. Sensācionālais izgudrojums „Alkoring" šīs nepatikšanas pilnīgi novēršot. Vispirms jums kaut kādā veidā jātiek pie apm. 1 collu diametra gumijas riņķīša. Visērtākais veids to iegūt ir — jūsu pašu mazajam dēlam nemanot nomontēt vienu no Ziemassvētkos viņam dāvātā spēļu automobiļa gumijas riepām. Dēlēns varbūt sākumā meklēs pazudušo ripiņu, bet jūs rādiet nevainīgu ģīmi un nesakiet nekā. Tā vismaz tiksit cauri bez melošanas. Tā nu, žibulēšanas vietā nonākot apbruņojies ar nelegāli iegūto spēļu automobiļa riepiņu vai citu kādu gumijas riņķi, jūs varat stāties pie savu līdzžibulētāju pārsteigšanas, demonstrējot „Alkoring". Aukla jāizvelk cauri gumijas riņķītim, un ākis var sākt ceļojumu uz ezera dibenu. Protams, gumijas riņķītis peldēs uz augšu ūdens. Tad jums steidzīgi jāņem no kabatas laukā denaturētā spirta pudele un riņķītis uzmanīgi jāpiepilda ar alkoholu, jo caur riņķīti, ceļā uz ezera dibenu, peld jūsu aukla. Būtu lieki atkārtot tādu faktu, ka alkohols pat lielā aukstumā nesasalst. Bagātāki žibulētāji denaturētā spirta vietā var riņķīti uz ūdens virsmas ieliet arī citāda veida alkoholu. Auklas nekad neapledos un jums vienmēr būs labs iemesls savas laulātās draudzenes terroru atvairīt vārdiem: „šnabja pudele man taču vajadzīga auklas pasargāšanai no apledošanas." Izmēģiniet arī jūs „Alkoring"!

* * *

Ar patiesu prieku saņēmu Ž. Lapuķa vēstuli no Hamiltonas. Šoreiz viņš pastāsta drusku par lapsām:

„Pagājušajā gadā Ontario lielā vairumā savairojušās lapsas nodara prāvus zaudējumus medību saimniecībai. Lapsas ādiņai Kanadā nav saimnieciskas vērtības. Lai pamudinātu medniekus, Mežu departaments, piem., Ventvorsa apriņķī apzīmogoja 21 lapsēnu un medību sezonai sākoties izsludināja $50,- par katra apzīmogotā lapsēna nošaušanu. Lapsu apkarošanai sevišķi liela nozīme tagad, kad tās ir lielākās trakuma sērgas izplatītājas visā provincē. Arī normālos laikos domas par lapsas noderīgumu vai kaitīgumu dalās. Lapsas pieder suņu dzimtai, izplatītas gandrīz visā pasaulē. Tas ir uzmanīgs dzīvnieks ar labi attīstītu dzirdi, ožu un redzi. Uzturās laukos un mežos. Pārošanās laiks — janvāris un februāris. Atnešanās: aprīlis — maijs, kad dzimst 4 līdz 8 mazuļi, kas pirmās 12 dienās ir akli. Lapsas nodzīvo līdz 15 gadu vecumam. Barība ļoti daudzpusīga. Medījot vājos un kroplos dzīvniekus, lapsas darbojas meža dzīvnieku dabiskās izlases dienestā. Lielos vairumos savairojušās lapsas turpretim nodara ievērojamus zaudējumus, sevišķi medību putnu laukā — irbēm, fazāniem. No mednieciības viedokļa lapsa ir skaists sporta medījums, kas prasa no katra mednieka ātru roku un asu skatu. Ja nomeditās lapsas kreisajā ausī atrodat iespiestu numuru, neaizmirstiet, ka kūmiņš ir pussimta dālderu vērts.

KAS JĀZINA LAULĪBU PARTNERIEM

(Pārnesums no 6. lpp.)

to neatļauj. Nekad savas problēmas nestāstiet vīram pirms ēšanas. Ja tiešām nākas vīram stāstīt kādu lielu nelaimi vai par nolauzto auto aizsargu stangu, vai taml., tādos gadījumos sagatavojiet ļoti labas un garšīgas pusdienas un pēc to paēšanas nāciet klajā ar savām problēmām.

Pērciet jaunu apakšveļu un to valkājiet. Nekad neizrādiet savam vīram, ka viņš viesībās dzied un uzvedas kā klauns. Nekad nesakiet vīram, ka viņš ir par vecu, lai kaut ko izdarītu, ko viņš ir nodomājis darīt. Esiet mājā, kad viņš pārrodas. Lieciet savus krēmus uz sejas dienas laikā .Ja viņš ir parasti mīlīgs un uzmācīgs, pa reizēm mainieties lomām. Par vīram pirktām dāvanām vienmēr samaksājiet skaidrā naudā, bet nekad par tām nelieciet maksāt viņam pašam. Nekad neprasiet savam vīram: „Vai tu mani mīli?", bet ja jūs to darāt un viņš atbild, ka viņš jūs mīl, tad ticiet tam. Nekad neaizmieties vīra bārdas dzenamos rikus. Nesarīkojiet pārsteiguma viesības.

Ko šīs problēmas labā varētu darīt abi — vīrs un sieva:

Apejieties viens ar otru tā, it kā jūs abi būtu satikušies pirmoreiz. Nesauciet viens otru: tēvs un māte. Iegādājieties ģimenes bībeli, lasiet to un atzīmējiet tajā ģimenes notikumus. Izvēlieties sporta veidus,ko jūs varat darīt kopīgi: peldēties, nirt ūdenī, kāpt kalnos u. c. Ja viens no jums abiem izdara kādu bojājumu jūsu automobilim, smejieties par to pat tad, ja tas jums ir bezgala sāpīgi. Nedzīvojiet visu savu dzīvi pēc pulksteņa un nekad neizrādiet, ja viens no jums ir kaut kur par vēlu.

Izvairieties būt sliktā garastāvoklī abi reizā. Respektējiet viens otra privātās lietas. Izejiet lietū kopā pastaigāties. Pavadiet kādu nakti viesnīcā. Ģimenes albumu kārtojiet kopīgi. Izslēdziet TV aparātu un parunājieties. Atbalstiet arvien viens otru, izejot sabiedrībā. Neejiet uz viesībām, uz kurām jūs nevēlaties iet. Nekad nesāciet teikumu: „Galu galā es to priekš tevis izdarīju." Un tagad, kad jūs esat izlasījuši šo raksta gabalu, sakiet savai sievai, savam vīram, savam laulātam draugam, ka jūs esat ļoti laimīgs, ka jūs esat viņu apprecējis -usi un ka jūs būtu ar mieru visu to sākt atkal no gala.